

PAX * 244

Gener 2017

GRÀCIES, SENYOR,

Per tot el que m'has donat en l'any que ha acabat,
gràcies pels dies de sol i els ennuvolats tristos.
Per les tardes tranquil·les i les nits fosques.
Gràcies per la salut i per la malaltia,
per les penes i les alegries.

Gràcies, Senyor, pel somriure amable i per la mà amiga,
per l'amor i per tot el formós i per tot el dolç,
per les flors i les estrelles,
per l'existència dels nens i de les bones ànimes.

Gràcies per la soledat, pel treball, per les inquietuds,
per les dificultats i les llàgrimes.
Per tot el que em va apropar a Tu.
Gràcies per haver-me
conservat la vida,
i per haver-me donat
sostre, abric i
sosteniment.

El que Tu vulguis, Senyor,
però et demano fe per
mirar-te en tot,
esperança per no defallir,
caritat per estimar-te
cada dia més,
i per fer-te estimar als que m'envolten.

Que tingui el cor alerta, l'oïda atenta,
les mans i la ment activa,
i que estigui sempre disposat a fer la teva Santa Voluntat.

Vessa, Senyor, les teves gràcies a tots els qui estimo
i atorga la teva pau a tot el món. Així sia.

EDITORIAL

**US PRESTEM EL NÚMERO 244 DE PAX
GENER 2017**

ELS GERMANS S'EXPRESSEN... ELS GERMANS ES COMUNIQUEN...

Ara el PAX n. 244, corresponent a gener 2017. Conjuntament amb el desig d'un feliç i profitós any nou 2017, pretén un exercici de comunió entre els Germans i d'encarnació amb la realitat de l'Església i de la societat. Per això aquests diversos continguts:

Creiem important que donem sentit i contingut real i pràctic a l'any de VAUGIRARD. A més d'haver-hi a l'ARLEP la Trobada de cultura vocacional del 9 a l'11 de febrer, també el Papa Francesc ha anunciat un Sínode sobre "Els joves. La fe i el discerniment vocacional", qüestió certament molt important en els temps actuals.

Cada vegada veiem més urgent prendre consciència del respecte del nostre planeta tan amenaçat; per això es citen concrecions pràctiques extretes de l'Encíclica "Laudato si", que haurem de tenir en compte.

Estem vivint el 500è centenari de la reforma luterana i està en marxa un procés d'ecumenisme luterà catòlic, en el que nosaltres també hi hem d'aportar la nostra conscienciació i col·laboració, per petita que sigui.

Es presenta el "Planisferi del Col·legi La Salle Bonanova", que figura en el hall d'entrada i que tenint ja més d'un segle d'existència segueix essent una meravella.

Recordem els nostres Germans últimament difunts amb testimonis i reportatge fotogràfic, que ens palesen aspectes de la seva vida.

Hi ha articles d'assenyalat contingut sobre l'experiència de "dol", sobre la vivència de solidaritat lasal·liana viscuda per la comunitat i col·legi de Figueres des de fa uns tres anys i segueix actualment i que fa sentir-se família lasal·liana. I també d'altres articles que formategen la nostra actualització

Hi ha entrevistes que remetent a la nostra pròpia experiència personal, doncs tots tenim la mateixa identitat i els mateixos objectius. Ens seguim formant en el res dels salms, aquesta vegada amb el salm 91.

Se'ns presenten extrets i recensions de llibres i de links que ens poden posar al dia referits als temps actuals. I la proposta d'un film que entra en els mateixos objectius d'esplai i formatius.

Hi ha nombroses aportacions personals lasal·lianes, records d'anècdotes viscudes, també el procés de l'Institut, aquesta vegada en el generalat del G. Jean Olympe, i sobre salut, sobre saber envellir, saber ser feliç, sobre aprendre a viure i altres.

Finalment, encara que hi hagi un article sobre "Punts d'opinió oberts a la reflexió de cadascú", aportats per diverses persones, en realitat en tota la revista s'hi troben opinions que podem reflexionar i intercanviar mútuament.

PAX VOL SER UN MITJÀ D'EXPRESSION I COMUNICACIÓ ENTRE ELS GERMANS

Desitjant sempre el bé en el present i futur personal, comunitari i institucional.

El Consell de Direcció de PAX

GG. Lluís Diumenge, Josep Maria Pons,
Carles Giol, Miquel Xancó i Jaume Pujol

LA ICONA DE VAUGIRARD, per què... ?

G. Jaume Pujol i Bardolet

RECORDEM:

L'ANY 2014, es distribuï a totes les Comunitats i a cada Germà un recordatori de la **CARTA DELS PRINCIPALS GERMANS DE PARÍS** a Sant Joan Baptista de La Salle, que estava a Parmènia, perquè retornés a París a reprendre el govern de l'Institut...

Nosaltres n'havíem de treure'n aplicacions pràctiques per al nostre avui...

L'ANY 2016, se'ns distribueix una ceràmica-icona de **VAUGIRARD**, que representa un inici d'un període creatiu i fecund... superant situacions difícils...

Ara nosaltres, quines aplicacions en podem treure en el nostre present vers el futur...?

L'autonomia del naixent Institut estava en perill

1686. Fent front a l'assetjament continu del clergat per fer-se amb la direcció dels Germans i de les escoles, el Fundador hi reacciona fent que un Germà, el G. Henri L'Heureux esdevingui el Superior dels Germans en l'Assemblea del 1686, però les protestes del mateix clergat influenciaren la superioritat eclesiàstica perquè fos dimitit. La Salle va haver de reprendre el superiorat. Però no va defallir. I el 1689 el Fundador defensa l'autonomia de l'Institut amb el "Memorial sobre l'Hàbit", que defineix la identitat i missió dels Germans.

1691. Situació molt greu. Mor el G. Henri L'Heureux i a més, el Fundador està greument malalt. Pogué recuperar-se. El G. Michel Sauvage deia que cas de morir La Salle, el naixent Institut també hauria anat amb ell a la sepultura.

Calia reaccionar... VAUGIRARD

Doncs, sí. Vaugirard va ser la causa i l'origen d'una reacció molt creativa i de procés de consolidació de l'Institut. Vaugirard va ser palestra de virtuts, direcció d'esperits i ocasió de nombrosos escrits. Inaugurava una època de creativitat i fecunditat.

Al final d'un Recés el Fundador veu la necessitat de buscar una casa de recés, de noviciat, de repòs, de convalescència i de formació. La lloga a Vaugirard a les afores de París, a finals d'agost de 1691, que a més té una horta bastant extensa. La casa està força atrotinada. Hauran de treballar-hi per posar-la a to el millor possible. Les vacances escolars en aquella època eren en el mes de setembre. La inauguració oficial de

Vaugirard està datada del 8 de setembre, festa del Naixement de la Verge Maria. Podia allotjar fins a 20 persones comptant també amb les golfes.

Tingueren el primer Recés amb els Germans de Reims, Guise, Rethel i Laon durant tot el mes. Segons els historiadors, La Salle després d'haver fet molta oració i penitència va exposar els seus plans de govern i organització. Exhortà als Germans, en particular i en grup, sobre els seus compromisos. Els Germans se sentiren reanimats.

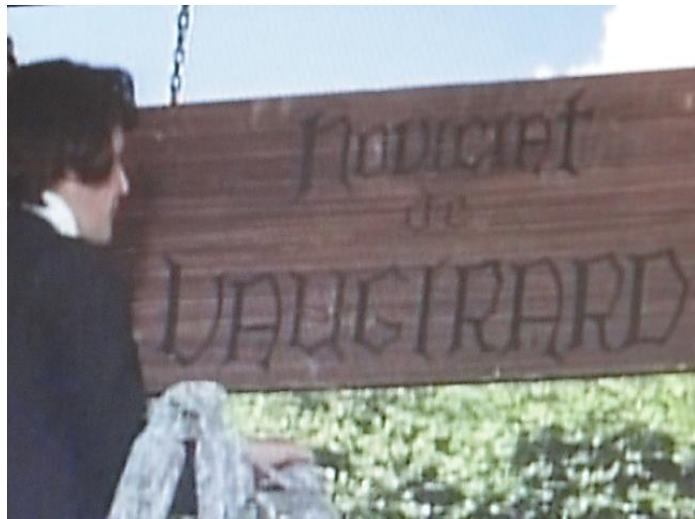
Acabat el setembre, els 8 Germans més joves es quedaren a Vaugirard fins Nadal en pla renovació espiritual i de formació

amb modalitat de noviciat. Foren reemplaçats en les respectives escoles per alumnes del Seminari de Mestres, que s'ho prengueren amb interès. Els Germans més veterans tornaren a les respectives escoles, doncs començaven el curs el 2 d'octubre.

El 21 de novembre de 1691, després d'haver orat i preparat intensament, els Gns. Gabriel Drolin, Nicolau Vuyart i La Salle, d'una manera sigil·losa van emetre el **vot heroic perpetu d'associació i d'unió** per a procurar mantenir la Societat fins l'últim sospir, encara que quedessin ells sols i haguessin de demanar almoïna i viure només de pa.

El 1692, s'estableix el Noviciat en el que els novicis viuran intensa oració, lectura espiritual, instruccions, treball d'adequació de la casa i horta, en clima de silenci amb l'horitzó de l'apostolat. Per aquest motiu, els novicis s'ensinistraran a l'escola durant algunes setmanes.

De 1694 a 1705, La Salle té molta dedicació a la pregària i a l'escola i això l'estimulà a una abundant producció literària. Composa 12 llibres diferents de formació espiritual, catequística i pedagògica. Es funden 16 noves escoles a París, Reims, Chartres i rodalies fins a Brest i Calais, Dijon, Avignon i Marsella. Escriu: *Memorial dels orígens, Col·lecció, Regla primera, Meditacions per al temps de Recés, Sil·labari, Guia del Formador dels nous mestres, Exercicis de pietat per a les Escoles, Instruccions i oracions per a la Santa Missa, Regla del G. Director, Guia de les Escoles (diferents edicions), Deures del cristià, la Urbanitat cristiana i etc.*

A més, conseqüència de Vaugirard, es funda un Seminari per a la formació de Mestres, una Escola Dominical a París per a 200 joves fins a 20 anys, i se'ls ensenya a llegir, escriure, aritmètica, comptabilitat, dibuix i catecisme. Un internat per a nobles irlandesosos. A Saint Yon, un asil de pobres, un reformatori per a llibertins i indòmits, etc.

Els anys 1693 i 1694 França viu una etapa de fam que va afectar molt als Germans de Vaugirard, a més d'un robatori a ells i també a algun proveïdor. Constataren algunes falses vocacions, que provocaren les queixes d'alguns Germans. El Fundador reaccionà dient: "Han fet un bon recés, han pogut menjar, això els serà profitós".

PRIMER CAPÍTOL GENERAL, 30 de maig de 1694

A Vaugirard, 12 Germans i La Salle. Va durar 9 dies. S'hi prengueren decisions importants: es confirma que Vaugirard, a més de noviciat, serà una casa de formació i descans, s'afirma el caràcter laical de l'Institut, no s'enviarà a un sol Germà a una escola, doncs la vida de comunitat es considera necessària; prenent les recomanacions del P. Barré, les escoles seran fundades sota la protecció de la Providència, s'enviaran dos Germans a Roma significat que la Societat ha de ser sempre molt submissa al Papa; la gratuïtat es considera essencial, no es demanarà per ara l'autorització oficial amb les Lletres Patents (segurament per temor d'alguna inclusió pressionada pel clergat que

comprometés l'autonomia de la institució), seran escoles per als fills dels artesans i dels pobres, serà una escola intensament cristiana amb formació integral, els mestres no faran de sagristans, no s'ensenyarà llatí, es farà servir el sistema simultani d'ensenyament. El programa s'adaptarà segons les necessitats dels alumnes: llegir, escriure, escriure cartes, comptabilitat, agrimensura, cartografia, etc. Serà escola completament gratuïta i no s'admetran regals.

Al final d'aquest 1er Capítol General, 12 Germans van demanar insistentment al Fundador d'emetre vots perpetus d'associació, estabilitat i obediència, però abans van fer l'aprovació oficial de la Regla. El Fundador els va parlar llargament sobre què comportava aquest acte. Aquesta primera emissió de vots perpetus fou en la festa de la Santíssima Trinitat el 6 de juny de 1694 amb la presència dels novicis i el personal de la casa.

Però el Fundador seguia amb la inquietud que li provocaven les freqüents incursions del clergat per fer-se amb la superioritat de l'Institut. L'experiència del G. Henri L'Heureux com a Superior, encara que breu, la mort d'aquest Germà i la també recent greu malaltia del Fundador, aquest va tornar a plantejar als Germans la necessitat de l'elecció d'un Germà com a Superior. Els Germans van quedar sorpresos però van acceptar fer les votacions que van recaure unànimement en La Salle. Aquest, contrariat, va demanar que fessin tots mitja hora d'oració i tornar a repetir la votació, que va tornar a recaure en ell mateix. Els Germans li van demanar que obeís a la voluntat de Déu i que ells el volen tenir com a Superior.

Veient La Salle que el seu nomenament podria constituir una tradició de Superior clergue, abans de marxar els Germans al seu destí els va fer signar una ACTA *"que després d'haver-nos associat a Joan B. De La Salle, sacerdot per a tenir junts i per associació les escoles gratuïtes, en el futur no admetrem cap Superior que no hagi estat associat amb nosaltres, ni ningú que hagi rebut ordres sagrades"*.

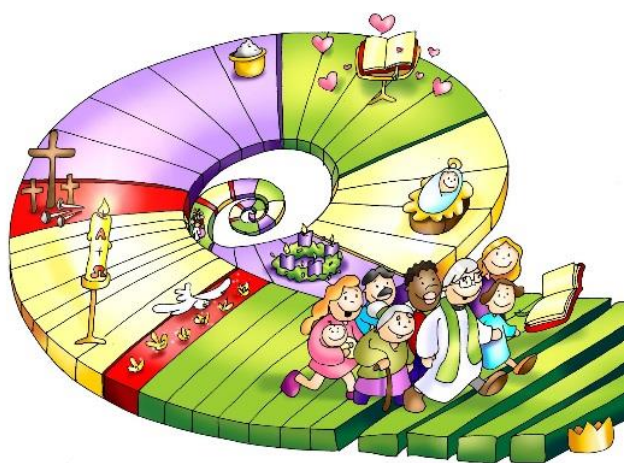
EN SÍNTESI,

Troband-se l'Institut naixent en perill de defunció per les pressions del clergat que volien apoderar-se de les escoles, defunció del G. Henri L'Heureux, la malaltia greu del Fundador, etc...

- **El 1691**, La Salle reacciona creativament i positiva amb VAUGIRARD, lloc de descans, de salut, de formació, de recés... d'escrits de formació espiritual, catequístic i pedagògic... I segueixen els compromisos: VOT HEROIC, PRIMERS VOTS PERPETUS...
- **El 2016-2017, AVUI, NOSALTRES:** hem de tenir també el NOSTRE VAUGIRARD per a superar les situacions crítiques que vivim. Quins aspectes ens cal superar? Amb quins mitjans? Tindrem el mateix èxit que tingué La Salle en crear la casa de Vaugirard? Als menys som cridats perquè així sia! **Quin serà el nostre VAUGIRARD?**

Encetem l'Any Nou 2017

G. Ramon Font i Serra

Acabem d'encetar el calendari civil. I, el començament de l'any és sempre un bon moment per a fer propòsits. Per anys que tinguem, hem de progressar en tots els aspectes. Per fer-ho hauríem de marcar-nos alguns objectius i després posar els mitjans per aconseguir-los, tot demanant al bon Déu que ens doni un cop de mà.

Per tant, es tracta, de cara a aquest nou any, d'autoimposar-nos alguns "deures"... n'hem posat tants als nostres alumnes al llarg de la nostra vida docent..., fixant-nos en allò que tenim més abandonat.

Tot i que això dels bons propòsits és quelcom molt

personal, aquí va un petit llistat...

Com anem de pregària? Som puntuals? creatius? surt del cor? és rutinària? hi donem importància? Ens sona allò del "primer i principal exercici..."?

Què hi fem a les nostres escoles els qui encara hi som? Ajudem? Compartim? Ens esforcem? Som i ens sentim útils? o simplement hi "vivim"?

Com vivim la nostra jubilació els que ja estem, per edat, jubilats? La vivim amb els braços plegats o amb els braços ben oberts per acollir, ajudar, comprendre, fer el bé?

Estimem la nostra comunitat religiosa i educativa? Som propers a tothom? Posem el nostre temps a disposició de tots, participem, col·laborem? o ens tanquem amb pany i clau?

Els que vivim en poblacions petites, sobretot, però els altres també... estimem el poble i la parròquia? ens

fem amb els veïns, els coneixem i ens preocupem per ells quan tenen dificultats o estan malalts?

Ens compadim de la problemàtica per la que passen moltes famílies? ens sentim solidaris amb elles? les ajudem?

En els nostres temps, que molts sentim com a difícils, intentem viure amb alegria, entusiasme i il·lusió i, sobretot, viure amb molta esperança. El bon Déu està sempre al nostre costat i mai no ens abandona.

I que cadascú hi afegeixi tots aquells propòsits més personals, més íntims...

A reveure i bon any!

PREGÀRIA D'ANY NOU 2017

El primer dia de l'any tots ens desitgem que sigui un any tan bo o millor com el que acabem de passar. El cor se'ns omple de bons desitjos, sobretot per aquells que més estimem. Haurem, però, d'eixamplar l'horitzó i encabir-hi una mica tothom. És el que es vol fer amb aquesta pregària d'any nou.

Que el Senyor beneeixi les nostres comunitats religioses i faci créixer entre nosaltres les ganes de caminar junts, il·lusionats, ajudant-nos, estimant-nos i, quan calgui, perdonant-nos. Que malgrat l'edat seguim al peu del canó amb ganes de treballar, ajudar, fer el bé...

Que el Senyor beneeixi les nostres comunitats educatives: directors, caps d'estudi, equips directius, professorat... Que visquin amb il·lusió la seva meravellosa vocació d'educar, d'instruir, d'estimar i que se sentin ben recolzats i ajudats per tothom.

Que el Senyor beneeixi els nostres infants i joves que venen a les nostres escoles, obrint-los els ulls a la bellesa, a la bondat i a la veritat i educant-los de la manera el més complerta possible, tenint sempre en compte allò que ens diu el nostre Sant Fundador que en el nostre actuar hem de tenir la tendresa de la mare i la fermesa del pare.

Que el Senyor beneeixi els pares i mares dels nostres alumnes, els que formen les Ampas i Consells Escolars. Que lluitin per tirar endavant la família, que visquin amb senzillesa, sabent abstenir-se de tot el que és superflu i procurin donar la millor educació humana i religiosa a llurs fills.

Que el Senyor beneeixi els nostres superiors, que ens estimin a tots, que busquin el millor, que no escatimin esforços perquè ens sentim contents i feliços, que toquin de peus a terra veient la realitat existent, que no facin volar coloms, que trepitgin la realitat existent, que donin importància a allò que realment en té i que, després de les eleccions, surtin escollits els millors.

Que el Senyor beneeixi els nostres Germans més grans i malalts, que no els manqui fortalesa, confiança, esperança i el nostre suport sempre generós.

Que el Senyor beneeixi els nostres polítics perquè estiguin sempre al servei del bé comú i no al seu propi servei, que respectin els drets dels ciutadans i vagin al davant a l'hora de construir, entre tots, una societat més justa, pròspera, dialogant i pacífica.

Que el Senyor beneeixi tots els qui tenen un cor compassiu i col·laboren generosament a eradicar la fam, la pobresa i la violència de tota mena essent ambaixadors de pau i germanor.

Que el Senyor beneeixi tots els voluntaris que visiten les presons, orfenats, centres de reeducació o rehabilitació... Que la seva presència i el seu treball encomani pau i esperança.

I ara, que cadascú hi afegeixi aquelles pregàries més personals que li surtin del cor...

Per a tots els Germans del Sector, del Districte, del món... un molt feliç 2017 que acabem d'estrenar.

PRÓXIMO SÍNODO SOBRE JÓVENES Y VOCACIONES

Fieles de todo el mundo participarán en su preparación

La Santa Sede enviará un cuestionario similar al elaborado en los debates sobre la familia

- La fe de los jóvenes, protagonista del próximo Sínodo convocado por Francisco
- El Sínodo aboga por unir primado, colegialidad y sinodalidad en el Gobierno de la Iglesia
- Los obispos propondrán desde mañana temas para el próximo Sínodo

Con los resultados, los responsables del Sínodo establecerían las preguntas y dinámica de trabajo de la asamblea episcopal

Jesús Bastante

La sinodalidad ha llegado para quedarse. El próximo Sínodo, que se celebrará en 2018 y que versará sobre **"Los jóvenes, la fe y el discernimiento vocacional"**, incluirá un nuevo cuestionario que se enviará a los fieles de todo el mundo, de modo que puedan participar en los ejes del debate episcopal.

Como ya sucediera en los dos sínodos dedicados a la familia, **el Papa Francisco quiere contar con la opinión de los católicos de todo el mundo**. Así, según ha informado la Santa Sede al término de los trabajos de la primera reunión de la Secretaría General del Sínodo, **el Papa dará vía libre a los obispos para la**

redacción de un nuevo cuestionario, que se enviaría a diócesis, movimientos y grupos eclesiales. Con los resultados, los responsables del Sínodo -entre los que se encuentra el cardenal de Madrid, **Carlos Osoro**- establecerán las preguntas y dinámica de trabajo de la asamblea episcopal.

El documento que ahora se ha preparado incluye un cuestionario, destinado a las Conferencias Episcopales, a los Sínodos de las Iglesias Católicas Orientales 'sui iuris' y a otros Organismos de derecho, para que sean **transmitidos a las diócesis y a otras instituciones eclesiales**. Los miembros del consejo han manifestado "su aprecio por el proyecto del documento y ofrecido sus sugerencias para mejorarlo", según señala la Santa Sede.

El primer día, las sesiones comenzaron con la intervención del secretario general, el cardenal **Lorenzo Baldisseri**, que fue el encargado de dar las gracias al Santo Padre por su presencia y felicitar a los nuevos purpurados presentes en la reunión.

Junto a Baldisseri y **Osoro**, participaron en el encuentro los cardenales **Joao Braz de Aviz**, prefecto de la Congregación para los Institutos de Vida Consagrada y las sociedades de Vida Apostólica; **Beniamino Stella**, prefecto de la Congregación para el Clero; y **Kevin Farrell**, prefecto del dicasterio para los Laicos, Familia y la Vida.

Del mismo modo, la Santa Sede ha informado de que los miembros del consejo **se reunieron en círculos menores divididos por continentes** con el fin de formular algunas preguntas específicas sobre los jóvenes en los distintos contextos geográfico-culturales. Para concluir, las propuestas sobre el texto y el cuestionario fueron recogidas e incluidas en el documento base, que fue aprobado de forma unánime.

El missatge de “Laudato si”

G. Jaume Pujol i Bardolet

El nostre planeta està ferit i malalt. Entre tots contribuïm al «geocidi, homicidi, biocidi i ecocidi» en el nostre planeta. Per això el Papa Francesc ens va advertir amb l'Encíclica “Laudato si”. Salvem el nostre planeta!

Aquí transcrivim alguns conceptes i recomanacions per a tenir-les en compte.

“Caminem cantant.

Que les nostres lluites i la nostra preocupació per aquest planeta no ens prenguin el goig de l'esperança” (Laudato si 244)

PRECURSORS DEL PENSAMENT DE L'ENCÍCLICA “LAUDATO SI”

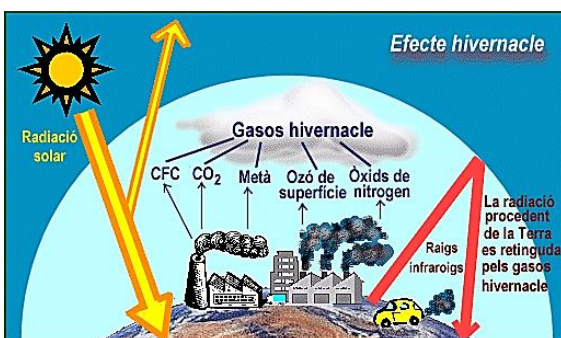
El **Papa Francesc** ha cregut oportú fer-nos prendre consciència de la situació del nostre planeta amb una descripció molt realista de la situació que ens afecta. Es invita a col·laborar amb la Creació i lloar al Senyor des del Càntic de les Creatures de Sant Francesc d'Assís.

Però, també ens diu que fa més de 50 anys que Papes anteriors ens han advertit sobre el procés de deteriorament del nostre planeta. Quan el món estava vacil·lant al fil d'una crisi nuclear, el **Papa sant Joan XXIII** va escriure l'Encíclica “*Pacem in terris*”, en la qual no es conformava rebutjant una guerra, sinó que volgué transmetre una proposta de pau (Ls 3). El **beat Pau VI** ja es va referir a la problemàtica ecològica, presentant-la com una crisi de «conseqüència dramàtica» a causa d'una explotació inconsiderada de la natura (Ls 4). **Sant Joan Pau II** en la seva primera Encíclica “*Redemptor Hominis*” ens exhortava a «**conversió ecològica global**» dient-nos que la destrucció de l'ambient humà és quelcom molt seriós (Ls 5). I també **Benet XVI** va renovar la invitació a «eliminar les causes estructurals de les disfuncions de l'economia mundial i a corregir els models de creixement incapaços de garantir el respecte al medi ambient que està ple de ferides (Ls 6).

El **Papa Francesc**, en aquesta Encíclica, també recull la reflexió d'innombrables científics, filòsofs, teòlegs i organitzacions socials que han enriquit el pensament de l'Església sobre aquestes qüestions (Ls 7). I cita el **Patriarca Bartomeu** que recomana que cadascú es penedeixi sobre les pròpies maneres de danyar el planeta, invitant-nos a reconèixer els nostres pecats contra la Creació, ja que un crim contra la natura és un crim contra nosaltres mateixos (Ls 8).

EL PENSAMENT DEL PAPA FRANCESC SOBRE LA SITUACIÓ DEL NOSTRE PLANETA

“Un crim contra la natura és un crim contra nosaltres mateixos i contra Déu” (Ls 16)

Vegem què ens diu el Papa Francesc sobre la situació real del nostre planeta:

Ens trobem davant d'un preocupant **escalfament del sistema climàtic**... acompanyat del constant creixement del mar... l'augment d'esdeveniments meteorològics extrems (Ls 23).

Al seu torn, l'**escalfament** té efectes sobre el cicle del **carboni**. Crea un cercle viciós que agreuja encara més la situació, i que afectarà la disponibilitat de recursos

imprescindibles com l'**aigua potable**, l'energia i la producció agrícola de les zones més càlides, i provocarà l'extinció de part de la biodiversitat del planeta. La fosa dels glaços polars i de planícies d'altura amenaça

amb un alliberament d'alt risc de gas metà, i la descomposició de la matèria orgànica congelada podria accentuar encara més l'emanació d'anhídrid carbònic. Al seu torn, la pèrdua de selves tropicals empitjora les coses, ja que ajuden a mitigar el canvi climàtic (Ls 24).

L'**aigua potable** i neta representa una qüestió de primera importància... per a sustentar els ecosistemes terrestres i aquàtics. Les fonts d'**aigua** dolça abasten sectors sanitaris, agropecuaris i industrials. El proveïment d'**aigua** va restar relativament constant durant molt temps, però ara en molts llocs la demanda supera l'oferta sostenible, amb greus conseqüències a curt i llarg termini. La pobresa de l'**aigua** social es dona especialment a l'Àfrica, on grans sectors de la població no accedeixen a l'aigua potable segura o pateixen secades que dificulten la producció d'aliments. En alguns països hi ha regions amb **aigua** abundant i al

mateix temps altres que pateixen greu escassetat (Ls 28).

En alguns llocs avança la tendència a privatitzar aquest recurs escàs de l'**aigua**, convertit en mercaderia que es regula per les lleis del mercat. En realitat, *l'accés a l'aigua potable i segura és un dret humà bàsic, fonamental i universal, perquè determina la supervivència de les persones, i per tant és condició per a l'exercici dels altres drets humans*. Aquest món té un greu deute social amb els pobres que no tenen accés a l'**aigua** potable, perquè això és negar-los el dret a la vida radicat en la seva dignitat inalienable (Ls 30).

El **gemec de la germana terra** s'uneix al gemec dels abandonats del món amb un clamor que ens demana un altre rumb. Mai no hem maltractat i ferit la nostra casa de tots com en els darrers dos segles (Ls 53).

Cal considerar també la contaminació produïda pels **residus**, incloent-hi les **deixalles perilloses** presents en distints ambients. Es produeixen centenars de milions de tones de **residus per any**, molts d'ells no biodegradables: *residus domiliaris i comercials, residus de demolició, residus clínics, electrònics i industrials, residus altament tòxics i radioactius*. La terra, la nostra casa, sembla convertir-se cada vegada més en un **immens dipòsit de porqueria** (Ls 21). Hi ha una **cultura del rebuig** que afecta tant als humans exclosos com les coses que ràpidament es converteixen en escombraries ... la major part del paper que es produeix es desaprofita i no es recicla (Ls 22).

Les **prediccions catastròfiques** ja no poden ser mirades amb menyspreu i ironia. A les **pròximes generacions** podríem deixar-los massa **escombraries**, deserts i brutícia. El ritme de consum, de malbaratament i d'alteració del medi ambient ha superat les possibilitats del planeta, de tal manera que l'estil de vida actual, essent insostenible, només pot acabar en **catàstrofes**, com de fet ja està passant periòdicament en diverses regions (Ls 161). La humanitat del període postindustrial potser serà recordada com una de les més irresponsables de la història esperem que la humanitat de començaments del segle XXI pugui ser recordada per haver assumit amb generositat les seves greus responsabilitats (Ls 165).

El **canvi climàtic** és un problema global amb greus dimensions ambientals, socials, econòmiques, distributives i polítiques i planteja un dels principals desafiaments de la humanitat. Els pitjors impactes probablement recauran en les pròximes dècades sobre els països en desenvolupament ocasionant fugint de la misèria empitjorada per la degradació ambiental (Ls 25).

Lamentablement, molts esforços per buscar solucions concretes a la crisi ambiental solen ser frustrats no sols pel rebuig dels poderosos, sinó també per la falta d'interès dels altres. Les actituds que obstrueixen els camins de solució, fins i tot entre els creients, van de la negació del problema a la indiferència, la resignació còmoda o la confiança cega en les solucions tècniques (Ls 14).

Els **exclosos** són la major part del planeta, milers de milions de persones, i no sol haver-hi consciència clara dels problemes que afecten. Avui són presents en els **debats polítics i econòmics internacionals**, però sovint sembla que els seus problemes es plantegen com un apèndix, com una qüestió que s'hi afegeix gairebé per

obligació o de manera perifèrica, si és que no són considerats un mer dany col·lateral. De fet, a l'hora de l'actuació concreta, queden sovint en el darrer lloc (Ls 49).

En lloc de resoldre els problemes dels **pobres** i de pensar en un món diferent, alguns pensen només a proposar una **reducció de la natalitat...** cal reconèixer que el creixement demogràfic és plenament compatible amb un desenvolupament integral i solidari». A més, sabem que es malbarata aproximadament

un terç dels **aliments** que es produeixen, i «l'aliment que es malbarata és com si es robés de la taula del pobre» (Ls 50).

No sol haver-hi consciència clara dels problemes que afecten particularment els **exclusos**. Ells són la major part del planeta, milers de milions de persones. Avui són presents en els debats polítics i econòmics internacionals, però sovint sembla que els seus problemes es plantegen com un apèndix, com una qüestió que s'hi afegeix gairebé per obligació o de manera perifèrica, si és que no són considerats un mer dany col·lateral. De fet, a l'hora de l'actuació

concreta, queden sovint en el darrer lloc. Això es deu en part al fet que molts professionals, formadors d'opinió, mitjans de comunicació i centres de poder estan situats lluny d'ells, en àrees urbanes aïllades, sense prendre contacte directe amb els seus problemes. (Ls 49).

Hi ha sotmetiment de la política davant la tecnologia i les finances que es mostra en el fracàs de les **Cimeres mundials** sobre medi ambient. Hi ha massa interessos particulars i molt fàcilment l'interès econòmic arriba a prevaler sobre el bé comú i a manipular la informació per a no veure afectats els seus projectes (Ls 54). Les **Cimeres mundials** sobre l'ambient dels darrers anys no han respost a les expectatives perquè, per falta de decisió política, no han obtingut acords ambientals globals realment significatius i eficaços (Ls 166).

Mentrestant, els **poders econòmics** continuen justificant l'actual sistema mundial, on dominen una especulació i una recerca de la renda financera que tendeixen a ignorar tot context i els efectes sobre la dignitat humana i el medi ambient. Així es manifesta que la degradació ambiental i la degradació humana i ètica estan íntimament unides (Ls 56).

És previsible que, davant l'**esgotament d'alguns recursos**, es vagi creant un escenari favorable per a **noves guerres**, disfressades rere nobles reivindicacions. La **guerra** sempre produeix danys greus al medi ambient i a la riquesa cultural de les poblacions, i els perills s'engeganteixen quan es pensa en l'energia nuclear i en les armes biològiques (Ls 57).

La **salvació dels bancs** a tota costa, fent-ne pagar el preu a la població, sense la ferma decisió de revisar i reformar el sistema sencer, reformar un **domini absolut de les finances** que no té futur i que només podrà generar noves crisis després d'una llarga, costosa i aparent guarició (Ls 189).

El segle XXI és escenari d'un afebliment de poder dels Estats nacionals, sobretot perquè la dimensió **econòmica-financera**, de característiques transnacionals, tendeix a predominar sobre la política (Ls 175).

RECOMANACIONS

"La conversió ecològica que es requereix per a crear un dinamisme de canvi durador és també una conversió comunitària" (Ls 219).

Vegem algunes de les recomanacions que ens fa el Papa Francesc a "Laudato si":

La societat, a través d'organismes no governamentals i associacions intermèdies, ha d'obligar els **governos** a desenvolupar normatives, procediments i controls més rigorosos. Si els ciutadans no controlen el poder polític –nacional, regional i municipal–, tampoc no és possible un control dels danys ambientals (Ls 179).

La contemplació de la realitat en si mateixa ja ens indica la necessitat d'un canvi de rumb i ens suggereix algunes accions, ara cal delinear grans camins de **diàleg** que ens ajudin a sortir de l'espiral d'autodestrucció en què ens estem submergint (Ls 163).

La mateixa lògica que dificulta prendre decisions dràstiques per a invertir la tendència a l'**escalfament global** és la que ens permet de complir l'objectiu d'**eradicar la pobresa**. Necessitem una reacció global més responsable, que impliqui encarar al mateix temps la reducció de la contaminació i el desenvolupament dels països i regions pobres (Ls 175). La humanitat és cridada a prendre consciència de la necessitat de realitzar canvis d'estil de vida, de producció i de consum per combatre aquest escalfament (Ls 23).

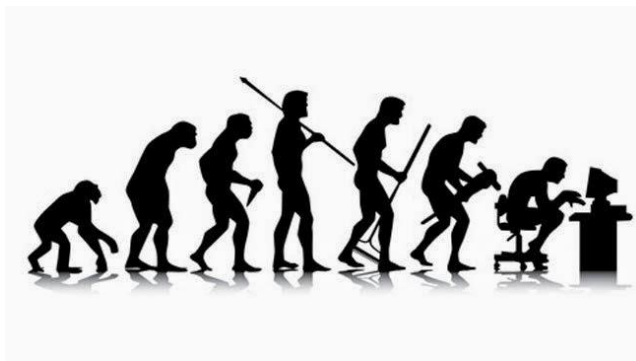
No ha de buscar-se que el **progrés tecnològic** reemplaci cada vegada més el **treball humà**... El **treball** és una necessitat, part del sentit de la vida en aquesta terra, camí de maduració, de desenvolupament humà i de realització personal. En aquest sentit, ajudar els pobres amb diners ha de ser sempre una solució provisional per a resoldre urgències. El gran objectiu hauria de ser sempre **permetre'ls una vida digna a través del treball**. Però l'orientació de l'**economia** ha propiciat un tipus d'**avanç tecnològic** per a reduir costos de producció en raó de la **disminució dels llocs de treball**, que es reemplacen per màquines... La **disminució dels llocs de treball** «té també un impacte negatiu en el pla econòmic pel progressiu desgast del "capital social", és a dir, del conjunt de relacions de confiança, fiabilitat, i respecte de les normes, que són indispensables en tota convivència civil»... En fi, deixar d'invertir en les persones per obtenir un major rèdit immediat és molt mal negoci per a la societat (Ls 128).

Cal trobar altres maneres d'entendre l'economia i el progrés, el valor propi de cada criatura, el sentit humà de l'ecologia, la necessitat de debats sincers i honestos, la greu responsabilitat de la política internacional i local, la cultura del rebuig i la proposta d'un nou estil de vida (Ls 16).

Els progressos científics més extraordinaris, les proeses tècniques més sorprenents, el creixement econòmic més prodigiós, si no van acompanyats per un autèntic progrés social i moral, es giren, en definitiva, contra l'home (Ls 4).

Tot ens indica la necessitat d'un **canvi de rumb** i ens suggereix algunes accions, com de delinear grans camins de diàleg que ens ajudin a sortir de l'espiral d'autodestrucció en què ens estem submergint (Ls 163).

Els **països pobres** necessiten tenir com a prioritat l'eradicació de la misèria i el desenvolupament social dels seus habitants; encara que hagin d'analitzar el nivell escandalós de consum d'alguns sectors privilegiats de la seva població, i controlar més bé la corrupció (Ls 172).

De tota manera, si en alguns casos el **desenvolupament sostenible** implicarà noves formes de créixer, en altres casos, enfront del **creixement voraç** i irresponsable que s'ha produït durant moltes dècades, cal pensar també a aturar una mica la marxa, a posar-hi alguns límits racionals i àdhuc a tornar enrere abans no sigui tard. Sabem que és insostenible el comportament d'aquells qui consumeixen i destrueixen més i més, mentre que altres encara no poden viure d'acord amb la seva dignitat humana. Per això ha arribat l'hora

d'**acceptar cert decreixement** en algunes parts del món aportant recursos perquè es pugui créixer sanament en altres parts. Benet XVI deia que «és necessari que les **societats tecnològicament avançades** estiguin disposades a afavorir comportaments caracteritzats per la sobrietat, disminuint el propi consum d'energia i millorant-ne les condicions d'ús» (Ls 193).

Tanmateix, no tot està perdut, perquè els éssers humans, capaços de degradar-se fins a l'extrem, també poden sobreposar-se, tornar a optar pel bé i regenerar-se, més enllà de tots els condicionaments mentals i socials que els imposin. (Ls 205).

L'educació ambiental... ara tendeix a incloure una crítica dels «mites» de la modernitat basats en la raó instrumental (individualisme, **progrés** indefinit, competència, consumisme, mercat sense regles) i també a recuperar els distints nivells de l'equilibri ecològic: l'intern amb un mateix, el solidari amb els altres, el natural amb tots els éssers vius, l'espiritual amb Déu... Per altra part, hi ha educadors capaços de replantejar els itineraris pedagògics d'una ètica ecològica, de manera que ajudin efectivament a créixer en la solidaritat, la responsabilitat i la cura basada en la compassió (Ls 210).

Fa falta tornar a sentir que ens necessitem els uns als altres, que tenim una responsabilitat pels altres i pel món, que val la pena ser bons i honestos. Ja hem tingut molt temps de degradació moral, burlant-nos de l'ètica, de la bondat, de la fe, de l'honestetat... Aquesta destrucció de tot fonament de la vida social acaba enfrontant-nos els uns amb els altres per preservar els propis interessos, provoca l'aparició de noves formes de violència i crueltat i impedeix el desenvolupament d'una veritable cultura de la protecció de l'ambient (Ls 229).

Si reconeixem el valor i la fragilitat de la natura, i alhora les capacitats que el **Creador** ens va atorgar, això ens permet posar fi avui al mite modern del progrés material sense límits (78).

Mentre la humanitat del període postindustrial potser serà recordada com una de les més irresponsables de la història, és d'esperar que la humanitat de començaments del segle XXI pugui ser recordada per haver assumit amb generositat les seves greus responsabilitats (165).

Pregària per la nostra terra (Laudato si 246)

Pare nostre que sou present en tot l'univers
I en la més petita de les vostres criatures,
Vós que envolteu amb la vostra tendresa tot el que existeix,
Vesseeu en nosaltres la força del vostre amor
Perquè tinguem cura de la vida i de la bellesa.

Inundeu-nos de pau perquè visquem com a germans
i germanes sense fer mal a ningú.

Pare dels pobres, ajudeu-nos a rescatar el abandonats i oblidats
d'aquesta terra que tan valen als vostres ulls.

Guariu les nostres vides perquè siguem protectors
del món i no pas depredadors,
perquè sembrem formosor i no pas contaminació i destrucció.

Toqueu els cors dels qui busquen només beneficis
a costa dels pobres i de la terra.

Ensenyeu-nos a descobrir el valor de cada cosa, a contemplar admirats,
a reconèixer que estem profundament units amb totes les criatures
en el nostre camí cap a la llum infinita.

Gràcies perquè esteu amb nosaltres cada dia.

Encoratgeu-nos, si us plau, en la nostra lluita per la justícia, l'amor i la pau.

AMB MOTIU DELS 500 ANYS DE LUTER

"Estoy seguro de que Francisco nos ayudará a regocijarnos en nuestra fe", dice el obispo de Estocolmo

Anders Arborelius: "Para la población sueca el Papa puede ser un mensajero de esperanza y paz"

"La personalidad del Papa, su sencillez y amor de los pobres, ha abierto la puerta de la Iglesia a muchos"

Cameron Doody, 30 de octubre de 2016

Espero que muchos católicos no practicantes vuelvan a la fe cuando el Papa les recuerde la belleza y la verdad de Jesús y su Iglesia

Commemoramos
500
años
Reforma Protestante

El **Papa Francisco** viajó a Suecia para dar comienzo al 500 aniversario de la Reforma de Lutero. Religión digital (*RD*) ha hablado con el obispo católico de Estocolmo, el fraile carmelita descalzo **Anders Arborelius**, para preguntarle por sus expectativas y esperanzas respecto al viaje apostólico.

¿Qué significa la visita papal a Suecia para usted personalmente y para la diócesis que tiene a su cargo?

Como obispo, es un don providencial poder recibir al Santo Padre como huésped en nuestra diócesis y nuestro país.

El propósito principal de la visita es el evento histórico en la Catedral de Lund en el que católicos y luteranos recordarán la Reforma en un espíritu de reconciliación y diálogo. Estoy muy contento que el Santo Padre también quiera celebrar una misa para nuestro pequeño y humilde rebaño que, en su mayor parte, ha venido aquí desde otros países.

La personalidad del Papa, su sencillez y amor de los pobres, ha abierto la puerta de la Iglesia a muchos. Espero que su visita ayudará a que muchos se acerquen más a Jesús.

¿Cuál es su apreciación del diálogo católico-luterano en Suecia en esta etapa de su historia, en vísperas de la visita papal? ¿Cuáles son los obstáculos que aún quedan a la comunión plena entre las dos comunidades?

El ambiente y cooperación ecuménicos en Suecia son muy armoniosos. El Consejo Ecuménico de Suecia, SKR, lo componemos 26 iglesias y trabajamos juntos, especialmente en los asuntos sociales, a favor de los refugiados, etc.

Como católicos somos privilegiados, porque podemos usar iglesias luteranas para nuestros actos litúrgicos allí donde

no tenemos iglesia propia. A nivel humano y personal, tenemos una relación excelente, no sólo entre luteranos y católicos, sino entre todas las denominaciones. También a nivel interreligioso las relaciones son muy buenas.

En cuanto al diálogo teológico, hay algunas cuestiones que no son tan fáciles de tratar: los sacramentos, el misterio de la Iglesia, el ministerio y, por supuesto, las cuestiones históricas: María, los santos, y el Papa. Aun así, es muy interesante ver

cuán ansiosos están los luteranos para recibir al Santo Padre para este evento, ¡como si su visita de alguna forma hiciera que la gente se olvidara completamente de la Reforma!

También hay cuestiones éticas en las que muchos luteranos, aunque no todos, tienen perspectivas diferentes a las nuestras: el matrimonio, las relaciones entre personas del mismo sexo, el aborto, etc... Aún quedan muchas más cuestiones para diálogos futuros.

¿Cree usted que en este año anterior al 500 aniversario de la Reforma podríamos ver al Papa Francisco "rehabilitando" a Lutero formalmente, incluso levantando su excomunión?

No, yo creo que no. Hay también muchos luteranos en Suecia que son muy críticos de las ideas de Lutero. La excomunión es un tipo de aviso: "Conviértase, haga penitencia y reconcílese con la Iglesia"; uno solo puede ser excomulgado mientras viva.

A pesar de ello, esperamos que Lutero pueda encontrar la paz eterna de algún modo. Algunas de sus ideas no pueden ser reconciliadas con nuestra fe católica. Su odio de los judíos es algo terrible. Pero desde luego hay muchas cosas buenas en su doctrina, como la justificación, que es algo en que los católicos y luteranos podemos estar de acuerdo.

En 2009, con el documento *Anglicanorum coetibus*, el Papa Benedicto XVI estableció provisiones para anglicanos que quieran entrar en comunión con la Iglesia católica aún preservando elementos de su patrimonio espiritual y litúrgico. ¿Cree que el Papa Francisco establecerá una estructura similar para los luteranos? ¿Serán un paso positivo para la Iglesia católica en Suecia provisiones de este tipo?

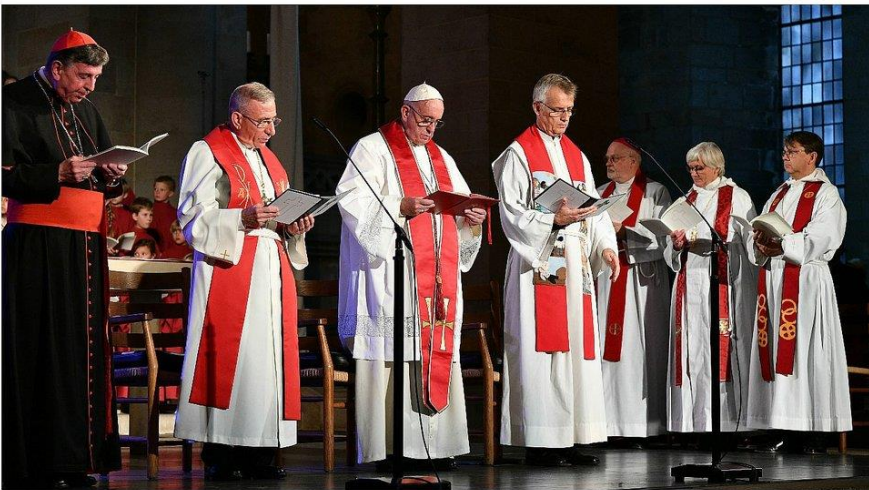
No, no creo. Los anglicanos están más cercanos a la Iglesia católica en algunos aspectos y la parte anglo-católica es mucho más importante que la parte de la "Iglesia alta" de los luteranos. No creo que haya parroquias enteras o grupos grandes de luteranos que quieran hacerse católicos, aún si se les ofreciera la posibilidad.

Para nuestra diócesis, pequeña como es, un ordinariato sería algo muy complicado. Siempre hay luteranos que se convierten, pero últimamente hemos tenido más conversos de las Iglesias libres.

¿Cuáles son los retos a los se enfrentan usted y su diócesis en Suecia, un país en el que miembros de la Iglesia forman una parte tan pequeña de la población?

El primer reto es encontrar a los católicos que vienen a Suecia de forma tan numerosa: refugiados de Siria y Eritrea, trabajadores de Polonia y Ucrania, etc... No tenemos estadísticas oficiales, así que las tenemos que buscar. El segundo es unir a los fieles que vienen de todo el mundo y hacerles sentir en casa. El tercero es transmitir la fe a los jóvenes.

Incluso hoy en día se nos mira a los católicos como algo extraño

y un tanto raro, con lo que no es tan fácil para un joven sentirse aceptado en Suecia. Pese a esto, aún hay un ambiente de esperanza entre los católicos porque somos una Iglesia creciente. Nuestra situación ha mejorado últimamente y los perjuicios anti-católicos están disminuyendo entre la población en general.

¿Qué es lo que desea que diga el Papa Francisco a la Iglesia que lidera usted? ¿A la sociedad sueca en general?

Estoy seguro de que el Papa nos acercará a Jesús y que nos ayudará a regocijarnos en nuestra fe. Espero que muchos católicos no practicantes vuelvan a la fe cuando el Papa les recuerde la belleza y la verdad de Jesús y su Iglesia.

Para la población de Suecia como tal el Papa puede ser un mensajero de esperanza y de paz en un mundo de conflicto e injusticia, y tal vez pueda abrir los ojos de algunos al misterio de un Dios misericordioso, el que tanto hace falta en nuestra sociedad secularizada e individualista.

¿Cuáles son las lecciones que la Iglesia global puede aprender de la Iglesia sueca?

No me atrevería a decir que tengamos mucho que ofrecer a la Iglesia universal. Pero de todas formas ya somos una Iglesia muy universal, porque en cada parroquia pequeña tenemos fieles de todo el mundo. Intentamos vivir nuestra fe juntos: hay choques y conflictos pero todavía cooperamos y rezamos juntos, venimos juntos a la misma misa y adoramos al mismo Dios. La oración y la contemplación son muy importantes para nosotros en un ambiente muy secular.

Somos pocos, pero también es posible ser agradecidos y felices por los pocos que se mantienen fieles a la Iglesia. Éste es a menudo mi mensaje a católicos en otras partes de Europa donde el número de fieles está disminuyendo. Dios aún está con nosotros, con lo que ¡por qué lamentarnos!

La sociedad capitalista

Leonardo Boff

"El 1% más rico controla más de la mitad de la riqueza del mundo"

"El orden político-económico mundial es homicida,
biocida, ecocida y geocida"

"El sistema está buscando su propio fin trágico.
Ojalá la especie humana sobreviva"

62 familias tienen un patrimonio igual al de la mitad más pobre de la población de la Tierra. 16 grupos controlan casi todo el comercio de materias primas (cereales, minerales, energía, tierra y agua). Debido a que toda la comida obedece las leyes del mercado, sus precios suben y bajan a merced de la especulación, quitando a vastas poblaciones pobres el derecho a tener acceso a una alimentación suficiente y saludable.

Hay un hecho que debe preocupar a todos los ciudadanos del mundo: el **desplazamiento del poder** de los estados-nación hacia el de unos pocos **conglomerados financieros** que operan a nivel global, cuyo poder es mayor que el de cualquiera de los Estados tomados individualmente. Estos realmente detentan el poder real en todas sus ramas: financiera, política, tecnológica, comercial, medios de comunicación y militar.

Este hecho ha sido estudiado y seguido por uno de nuestros mejores economistas, profesor del posgrado de la PUC-SP con amplia experiencia internacional: **Ladislau Dowbor**. Dos estudios de su autoría resumen la vasta literatura sobre el tema: "**La red de poder corporativo mundial**", del 4 de enero de 2012, y el más reciente de septiembre de 2016: "**Gobierno**

corporativo: el poder caótico de los gigantes financieros".

Es difícil condensar el cúmulo de informaciones que parece aterrador. Dowbor sintetiza:

"El poder mundial realmente existente está en gran parte en manos de gigantes que nadie eligió, y sobre los cuales cada vez hay menos control. Son billones de dólares en manos de grupos privados cuyo campo de acción es el planeta, mientras que las capacidades de regulación global van a gatas. Investigaciones recientes muestran que 147 grupos controlan el 40% del sistema corporativo mundial, siendo el 75% de ellos, bancos. Cada uno de los 29 gigantes financieros genera un promedio de 1,8 billones de dólares, más que el PIB de Brasil, octava potencia económica mundial. El poder ahora se ha desplazado radicalmente" (cf. "Gobierno corporativo", op. cit)

Además de a la literatura específica, Dowbor se refiere a los datos de dos grandes instituciones que sistemáticamente a lo largo de los años se ocupan de los mecanismos de los gigantes corporativos: el **Instituto Federal Suizo de Investigación Tecnológica**

(rivaliza con el famoso MIT de EE.UU.) y el **Credit Suisse**, el banco que dirige las grandes fortunas del mundo y, por lo tanto, sabe de estas cosas.

Los 29 gigantes planetarios, de los cuales el 75% son bancos, empezando por el **Bank of America** y terminando con el **Deutsche Bank**, son considerados "sistémicamente importantes", pues su eventual quiebra (no olvidemos que el más grande, los **Lehman Brothers** de América del Norte, se declaró en quiebra) llevaría a todo el sistema al abismo o muy cerca, con consecuencias nefastas para toda la humanidad.

Lo más grave es que **no hay regulación para su funcionamiento, ni puede haberla**, porque las regulaciones son siempre nacionales y ellos actúan planetariamente. No hay todavía una gobernanza mundial que cuide no sólo de las finanzas sino del destino social y ecológico de la vida y del propio sistema-Tierra.

Nuestros conceptos se evaporan cuando, nos recuerda Dowbor, se lee en la portada de *The Economist* que la facturación de la empresa **Black Rock** es de 14 billones de dólares, mientras que el PIB de los EE.UU. es de 15 billones de dólares y el del pobre Brasil escasamente llega a 1,6 billones de dólares. **Estos gigantes planetarios manejan alrededor de 50 billones de dólares**, el equivalente a la deuda pública total del planeta.

Lo importante es conocer su propósito y su lógica: **buscan simplemente ganancias ilimitadas**. Una compañía de alimentos compra una mina sin ningún tipo de experiencia en el ramo, sólo porque da beneficios. No hay ningún sentido humanitario, como por ejemplo, tomar una pequeña porción de las ganancias para un fondo contra el hambre o para disminuir la mortalidad infantil. Para ellos, eso es tarea del estado y no para los accionistas que sólo quieren ganancias y más ganancias.

Por estas razones entendemos la iracundia sagrada del **Papa Francisco** contra un sistema que sólo quiere acumular a costa de la pobreza de las grandes mayorías y de la degradación de la naturaleza. Una economía, dice, "que está centrada en el **dios dinero** y no en la persona: este es el terrorismo fundamental contra toda la humanidad" (en el avión de regreso de Polonia en septiembre). En su encíclica ecológica lo llama un **sistema anti-vida y con tendencia suicida** (nº 55).

Ese sistema es homicida, biocida, ecocida y geocida. ¿Cómo puede prosperar tal inhumanidad en la faz de la Tierra y todavía decir que no hay alternativa (TINA = *There Is No Alternative*)? La vida es sagrada. Y cuando es sistemáticamente agredida, llegará el día en que puede tomar represalias destruyendo a quien la quiere destruir. Este sistema está buscando su propio fin trágico. Ojalá la especie humana sobreviva.

Salvador Busquets: “Los ‘sin techo’ cada vez son personas mejor formadas”

Salvador Busquets · Drets humans, Pobresa, Societat

Entrevista en [La Vanguardia](#) con [Salvador Busquets](#), Director d' **Arrels Fundació** y miembro del área social de Cristianisme i Justícia.

Desde 1987 la “Fundació Arrels” acompaña a aquellos que, por una razón u otra, han quedado en el lado más marginado de la sociedad, es decir, en la indigencia. La [Fundació Arrels](#) ha atendido durante estos años a más de 6.000 personas en situación de exclusión social severa, y gracias a su ayuda muchas de ellas han podido empezar una nueva vida. Actualmente, cuenta con un centro abierto en el barrio del Raval, 20 pisos tutelados y 33 plazas estables de alojamiento, una veintena de ellas concertadas con el Ayuntamiento de Barcelona. El apoyo de la entidad a los más necesitados va más allá de facilitarles un techo donde dormir. Para la fundación lo importante es que recuperen la ilusión por vivir que la calle les ha robado. Salvador Busquets ha dedicado sus últimos 16 años a la entidad.

– ¿Ha cambiado el perfil de los usuarios que atiende la entidad en estas dos últimas décadas?

Al principio la pobreza se notaba físicamente mucho, la gente tenía sarna, estaba muy tocada; ahora es diferente, aunque la bolsa de exclusión severa ha ido aumentando de manera lenta. Nos está llegando gente más joven, con más formación, con trayectorias de vida cada vez más similares a las nuestras. Hace un mes empezó en la fundación un voluntario nuevo que era administrador de la propiedad inmobiliaria, que nos ayuda para mantener al día los papeles de los pisos que tenemos, y se encontró en la puerta con uno de nuestros usuarios que había sido colega de profesión y que en otra época había vivido en una casa con piscina. Los “sin techo” cada vez son personas mejor formadas, que tienen conciencia de sus obligaciones y sus derechos, y quieren que se les dé una respuesta.

– ¿Hasta qué punto está incidiendo la crisis en este incremento de personas “sin techo”?

Cuando hay una época de bonanza y luego una crisis, la creación de excluidos no es instantánea, pasa un tiempo, y es durante este período que hay que trabajar para evitar que la gente acabe en situación de exclusión consolidada. Si lo sabemos hacer bien y se apuesta por la prevención, el coste de la intervención siempre será muy inferior.

– Aun así, ¿ha aumentado el número de usuarios que ha atendido la fundación en estos últimos años?

El incremento siempre es paulatino. En relación al número de personas que están bajo el umbral de la pobreza, los “sin techo” son un porcentaje muy pequeño, lo que pasa es que está aumentando. Un estudio del año 2006 del Instituto Nacional de Estadística decía que el 13% de los “sin hogar” son personas con estudios

universitarios. O sea, cada vez hay más causas que ayudan a que la gente acabe viviendo en la calle, como la gran variabilidad en el trabajo o un mercado de alquiler deficiente. En esta crisis lo está pasando mucho mejor quien vive de alquiler que el que compró un piso y se ha quedado sin trabajo.

– ¿Los usuarios tienen alguna responsabilidad de haberse quedado en la calle?

Todas las personas que atendemos tienen un cierto grado de responsabilidad de su situación, pero es muy pequeño. Es cierto que con el tiempo han adquirido comportamientos y hábitos que dificultan que puedan salir adelante por sí mismas. Un estudio de Sebastià Sarasa concluye que mucha de la gente que acaba durmiendo en la calle encuentra una falsa solución a su problema, el alcoholismo. Pero, en el inicio no existía este factor.

– O sea, esto rompe el estereotipo de que los “sin techo” acaban en la calle por ser alcohólicos.

Sí que es verdad que pasa en muchos casos, y eso lo ve el ciudadano. La capacidad marginadora de este tipo de conductas y situaciones tiene mucho que ver con el contexto en que se produce. No es lo mismo una persona que reinicie su vida en un país donde hay un sistema amplio de vivienda pública, que en otro que por 1.000 demandas solo hay 10 ofertas. En este segundo caso no es sencillo volver a empezar.

– ¿Cuál es la situación en que nos encontramos en relación a la ayuda que la sociedad proporciona a los “sin techo”?

Los recursos que hay son insuficientes porque dependen mucho de un marco estructural que se escapa allí donde podemos incidir las entidades, e incluso, las administraciones locales. O sea, el tema de la vivienda es clave. Por eso la principal característica física de los “sin techo” es que no tienen un sitio donde vivir. Al principio nuestra idea era dar apoyo económico para que estos usuarios pudieran tener un piso de alquiler a su nombre, donde ayudarles a gestionarse y recuperar las habilidades perdidas de socialización, pero nunca conseguimos que un administrador o propietario accediera a hacerlo, ni siquiera dándonos nosotros garantías.

– Cada vez son más las personas que no pueden hacer frente al pago de sus hipotecas y son desahuciadas. ¿Considera que esto ha sensibilizado a la sociedad respecto al problema de la indigencia?

Confío y creo que sí. No sé si toda la gente que está en parte sensibilizada se da cuenta del alcance del problema. No es sólo que la persona acabe en la calle, porque aunque esto no suceda, si tiene que devolver la deuda contraída, además de quedarse sin vivienda, se está hipotecando también la generación futura de esta persona, es decir, a sus hijos. ¿Cómo sale adelante una familia que todo lo que gana, menos una parte muy pequeña –el salario mínimo inembargable-, tiene que destinarlo a pagar una deuda durante muchos años?. En algún momento se tiene que hacer una quita, que es la dación en pago.

– ¿Han atendido desahuciados por la hipoteca que han quedado en la indigencia?

Nosotros tenemos gente que ha salido de la vivienda por roturas familiares, pero por impago de hipoteca ahora por ahora no nos llegan, pero creemos que podría darse el caso. Pedimos a la administración que haga lo que sea para evitar que estas personas acaben sin techo.

– ¿La fundación ha hecho alguna previsión de cuántos usuarios tendrá que atender como efecto de la crisis?

Estamos haciendo el plan estratégico y una de las preguntas claves es cuánta gente vendrá y cómo será esta gente. No sabemos cómo nos encontraremos de aquí a cuatro años y creemos que no estamos preparados para dar respuesta. Además, el contexto con el que nos movemos está cambiando a peor.

– ¿En qué sentido?

Creemos que la situación actual de destrucción de puestos de trabajo y de pérdida de la vivienda es un caldo de cultivo para generar personas que acaben en la calle y en fase consolidada de exclusión. Y creo que la administración no se acaba de dar cuenta del problema, de la importancia de evitar que una persona llegue a ser un excluido consolidado.

– ¿En qué se nota que la administración no es consciente del problema?

Por ejemplo, la Renta Mínima de Inserción (RMI) es un instrumento que evitaba que mucha gente se quedara en la calle, porque alguna con la ayuda de la familia y esta ayuda podía costearse una habitación de alquiler. En la actualidad se está dificultando el acceso a la RMI, ya que no se consideran causas sociales para percibirla la pérdida del trabajo, del subsidio por desempleo, y se limita su permanencia en el programa a un máximo de cinco años.

– ¿Hasta qué punto es grave el hecho de que miles de personas hayan dejado de cobrar esta prestación no contributiva?

El problema es que la RMI, con sus aciertos y fracasos, daba respuesta a una situación concreta, pero el contexto se ha deteriorado mucho y no se ha repuesto la RMI ni ningún modelo alternativo. Lo que ha ocurrido con la RMI es una vergüenza. Los mensajes que se han enviado parece que digan que los pobres son unos delincuentes y unos vagos, ¡no es verdad!

– ¿Cuál es el perfil de los usuarios de la fundación?

El 90% son hombres, de una media de 48 años de edad, que de promedio han estado siete años en la indigencia. Esto nos configura como una entidad que atiende a personas en fase consolidada de exclusión. Dormir en la calle dos o tres años cambia mucho a una persona, su proyecto vital se trunca y aparece la desesperanza. Llegan a creer que su situación ya no puede cambiar, a partir de aquí se abandonan, pierden los hábitos de relación y de gestión de sí mismos. La diferencia entre la exclusión social y la pobreza está en la pérdida del sentido vital, recuperarlo es algo muy complicado.

– ¿Y cómo se puede romper este círculo vicioso?

La ayuda no servirá de mucho si no se garantiza alojamiento y se trabaja el sentido vital, que pasa por sentirse reconocido como persona en algún ámbito. Durante mi experiencia con las personas “sin hogar” he visto cosas que me han hecho pensar en épocas de posguerra: dirigirte a alguien que está en la calle y que no te entienda, en cambio, transmitirle el mismo mensaje cuando lleva tres meses alimentado y durmiendo en una pensión o en un piso, y entenderlo a la primera.

– ¿Y por qué los “sin techo” pierden habilidades comunicativas?

Haz una prueba contigo mismo: durante un mes duermes ocho horas rotas, verás cómo cambia tu manera de reaccionar a las cosas que te suceden y tu estado de humor. Es lo que les ocurre a ellos cuando pernoctan en la calle o dentro de un cajero, donde cada dos por tres sufren interrupciones, además del miedo que sienten, y esto hace que no tengan un sueño continuado.

– ¿El problema de la indigencia va más allá de no tener un hogar?

El “sin techo” es una persona aislada que, por ejemplo, cuando queda ingresada en un hospital nadie la va a ver porque no hay entorno familiar. Por eso hemos iniciado un programa para evitar esta situación, también para poder facilitar al usuario el tratamiento médico y, por otro lado, damos un apoyo personal, tal como hace una familia cuando uno de sus miembros está ingresado en un centro sanitario. Este mismo servicio también lo hacemos extensible a residencias de gente mayor. Nos dimos cuenta de que era necesario cuando un voluntario nos explicó, que había ido a ver a un usuario de la fundación que estaba en una residencia y este le dijo: “Hombre, José, en todo el año que estoy aquí eres la primera persona que me viene a ver”. Y entonces decidimos poner en marcha el programa de Residencias.

– ¿Cuál es el método que utiliza el equipo de calle de la fundación?

Consiste en ponernos al lado de la persona indigente y si quiere hablar, conversamos con él y, si no, le decimos adiós de manera muy educada y nos vamos. Queremos que los que viven en la calle depositen su confianza en el voluntario y trabajador de la fundación, porque una cosa que hemos aprendido es que los argumentos de tipo conceptual no llegan a los que están en fase de exclusión más consolidada. Todas estas personas son inabundables durante mucho tiempo hasta el momento en que se encuentran mal – que siempre pasa- y entonces piden ayuda a los que piensan que merecen su confianza, y ahí es donde queremos estar nosotros. El objetivo del equipo de calle es sentar las bases para una vinculación de la persona con la entidad.

– ¿Y en qué consisten los talleres ocupacionales para los “sin techo”?

Las claves son que de cosas sencillas salgan cosas bonitas. Delante de esta exigencia hay un compromiso de entidad: que todo lo que hagan nuestros usuarios nos lo quedaremos, lo distribuiremos, y no se guardará en un almacén. No hay nada más desmotivador para una persona que estar sentado haciendo un macramé y que acabe guardado en un armario. Se ha creado una red de gente y entidades que nos encargan, por ejemplo, felicitaciones y recuerdos de bodas y bautizos.

– Un granito de arena puede ser mucho para el más necesitado.

Hay gente muy buena en este mundo. Siempre hablamos de los problemas, que los hay, pero la gente ayuda, lo que pasa es que nos hemos dotado de una organización política y social que nos hace insolidarios.

<http://www.lavanguardia.com/vida/20120305/54263238793/los-sin-techo-cada-vez-son-personas-mejor-formadas.html>

Epitafio para Europa

Pilar Rahola

"Alá es el más grande", gritaban los terroristas mientras fusilaban uno por uno a los espectadores del teatro "El Bataclán" en París.

¿Hace cuánto venimos diciendo que Europa es un semillero de terroristas musulmanes y que lo que el mundo ha visto hasta ahora no es nada? Cuántas veces dijimos que Francia, particularmente, es uno de los epicentros y que como si fuera poco, cuenta con la complicidad de su población zurdosa, "pacifista", imbécil? Disfrutaban atacando a Israel, único país que

pasó su vida, desde el minuto uno de su existencia, luchando contra estas bestias salvajes, mientras ellos, los progres europeos, se ponen del lado del enemigo, apoyándolos ideológica y financieramente.

¿Cuántas veces dijimos que Europa, con su sentimiento tan "antisionista", como les gusta autodenominarse a ellos, por no autoproclamarse "antisemitas", está cavando su propia fosa?

Como si no tuvieran suficiente veneno adentro, Europa acaba de abrir sus puertas a un millón de refugiados sirios a los que los millonarios países árabes no dieron asilo, excepto un par de ellos, y en cantidad ínfima. Entre esos refugiados hay infinidad de terroristas, pero ahora Hollande "cierra las fronteras". ¿Ahora cierra las fronteras? ¿Para qué? ¿Contra quién? ¿Para qué no entren más? Ya están todos adentro y se reproducen a la velocidad de la luz porque lo único que hacen, además de matar, es tener hijos, muchos... ¿Para qué cierra ahora las fronteras, para que no salgan los que viven ahí y son tan franceses como él? Es tarde para todo, Hollande. Europa bebe su medicina. Nos cansamos de ver manifestaciones pro Palestina, contra Israel, acusando a Israel de "estado asesino", nos cansamos de verlos en las calles levantar banderitas coloridas sin tener la menor idea del monstruo al que están llamando en su propia tierra. Nos cansamos de ver productos israelíes "etiquetados" para evitar su comercialización. Lo que Francia y el resto de Europa va a comenzar a hacer desde ahora se va a parecer mucho a lo que hace Israel en defensa de su seguridad. Lo lamento de verdad por los inocentes, la gente que solo desea vivir en paz, los que no tienen nada que ver con esta guerra, pero si la estupidez y el colaboracionismo no tienen límites, lo que sí tienen, son consecuencias.

A partir de ahora, la Derecha ganará toda elección que haya en Europa en los próximos años, toda. Es el fin de los inútiles e hipócritas "Derechos Humanos". Hay derechos, y ellos están establecidos en la legislación de cada país, pero el curro de los "otros"... se va a terminar en el mundo entero porque son precisamente el alimento del asesino. Ya lo dijeron ellos mismos: "Usaremos vuestra democracia para destruir vuestra democracia".

Con el tiempo las autoridades empezarán a revisar a cualquiera en cualquier lugar, habrá detenciones masivas por su rostro, los derechos pasarán a segunda línea porque la seguridad nacional estará en el primer lugar del podio. Aun así no podrán contra el enemigo porque les abrieron las puertas y hoy son tan ciudadanos como ellos mismos. Es una guerra perdida de antemano porque Europa es un continente muy pequeño y los musulmanes lo van a tomar en pocos años.

Estas masacres que recién están comenzando, son un aviso al mundo y muy especialmente al Club de Fans de Gaza, antisemitas de la primera hora, que siguen apoyando ideológicamente a todas estas bestias. También esto es un aviso a todos aquellos gobiernos y organizaciones que envían armas y dinero a los asesinos musulmanes, para que combatan al "colonizador judío, imperialista y ocupador", que obtuvo después de la Segunda Guerra Mundial una porción ínfima de arena inhóspita en su histórico hogar, ubicado en el centro de un océano musulmán que nada en petróleo, y que manda a sus hijos a matar y luego suicidarse, en nombre de su maravillosa religión de amor y paz.

El testament de la germana Isabel Solà, religiosa de Jesús-Maria

**El testament de la germana Isa Solà,
un text d'excel·lent contingut. Versió íntegra.**

Queridos Todos,

Si leéis esto es porque se me acabaron los días en este mundo...

No estéis tristes. Si me voy demasiado pronto para vosotros... ha pasado cuanto tenía que pasar. Dios sabe y es lo que importa. Nuestro tiempo no es su tiempo. Espero irme haciendo lo que amaba hacer, entregando mi vida, amando a mi gente, sirviendo. Si es así, celebradlo, todo está bien. He sido feliz y he estado donde más siempre he querido en África y luego en Haití.

Seguir a Jesús y su Evangelio ha sido lo más fascinante de mi vida y agradezco a mi Congregación que me haya ayudado a ello. Si de alguien me enamoré locamente fue de Jesús. Por eso, estad alegres, estoy ya con Él.

Enterradme allí donde deje mi vida, escribo esto en Haití y si fuera aquí me gustaría quedarme aquí, pero si no donde esté no me mováis. ¡Si queréis en tierra plantad un árbol allí mismo... o muchos! Si pudiera ser en el mar ... ya sabéis lo que me gustaría. ¡Mi mayor gozo es estar sumergida en el mar ¡Pero no quiero causar problemas por ello, así que donde mi comunidad y mi familia decidáis pero allí donde muera. No quiero traslados ni gastos excesivos. Todo bien sencillo y familiar.

Perdonadme lo que os hice sufrir.

Os quise, os quiero.

Cada uno recibid mi beso más fuerte, mi abrazo infinito.

Y si tuviera algo...cosa que dudo, mis hermanas de la Congregación decidirán por mí.

Con mucho amor. Isa rjm.

...y la música de mi funeral...

Me gustaría mucho I am Always with you, I look to you, el Tribute de Yanni, Cerf Volant, Climb every mountain, Smile o cualquiera que Javi decida, porque él sabe lo que le gustaría compartir con vosotros...Tambien que Leide decida alguna en Kreyol, por favor.

Pero sobre todo, no lloréis, me voy donde nos vamos todos... solo me adelanto, ok?

Port au Prince 26 marzo 2016

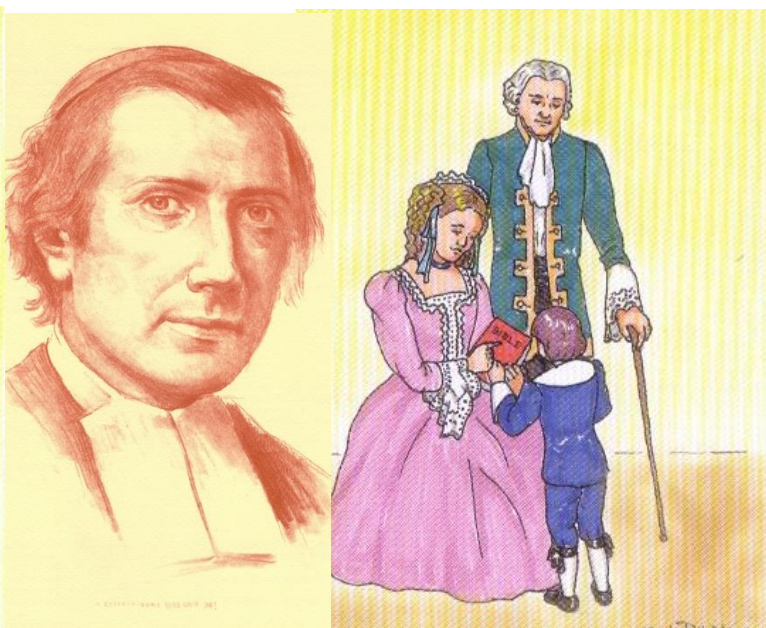

SANT GERMÀ SALOMÓ LECLERQ MÀRTIR DE LA REVOLUCIÓ FRANCESA (1792)

Canonitzat a Roma el 16 d'octubre de 2016

Nicolau Leclerq va nèixer a Boulogne-sur Mer, a França, el 1745, el futur Gmà. Salomó. Era fill d'una família de comerciants en vins, licors, sal i fusta.

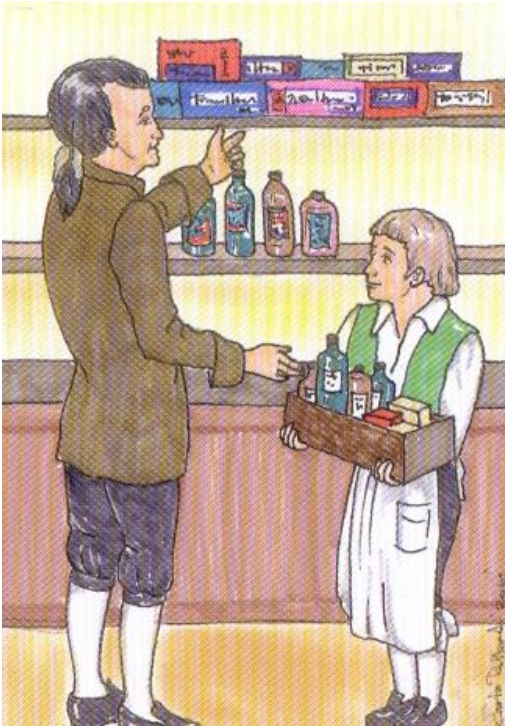
Els pares, profundament religiosos varen transmetre al seu fill sòlids valors cristians, l'iniciaren amb l'oració diària, en el coneixement de la Paraula de Déu i en la devoció a la Verge Maria.

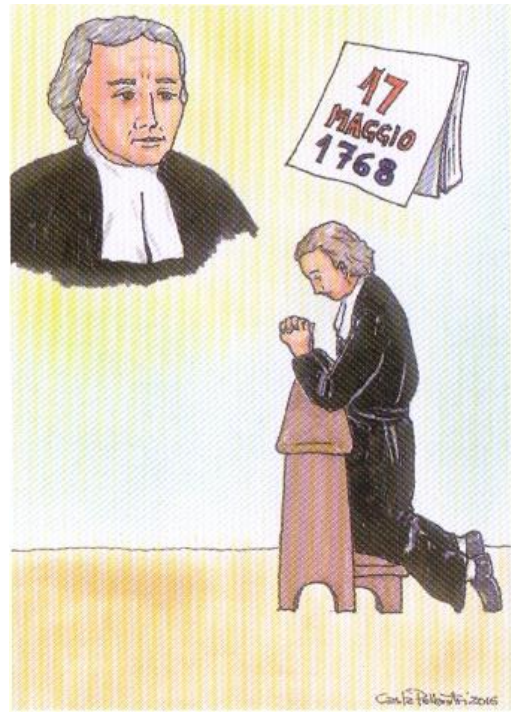
El clima espiritual de la família influencia l'elecció de Nicolau de consagrar-se a Déu. Més tard escriurà sobre la seva mare: *"va suscitar en mi el desig de servir Déu i d'assegurar-me la salvació eterna"*.

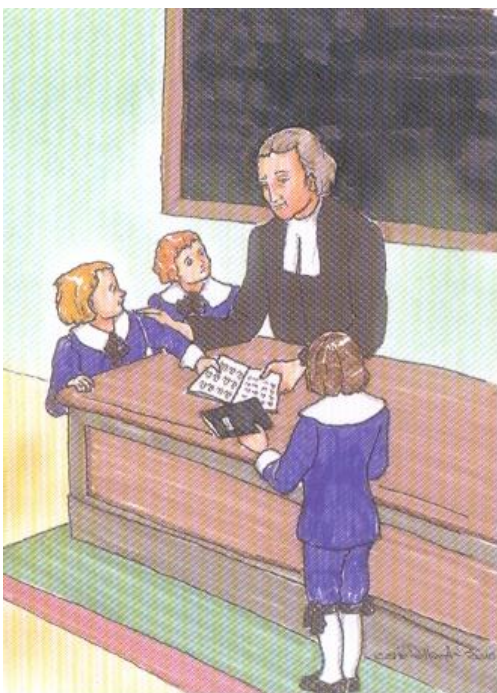
A Boulogne, Nicolau freqüenta l'escola dels Germans, que La Salle va visitar el 1716. Coincidint amb la Guerra dels Set Anys entre França i Anglaterra, Nicolau va rebre la Primera Comunió el 1757.

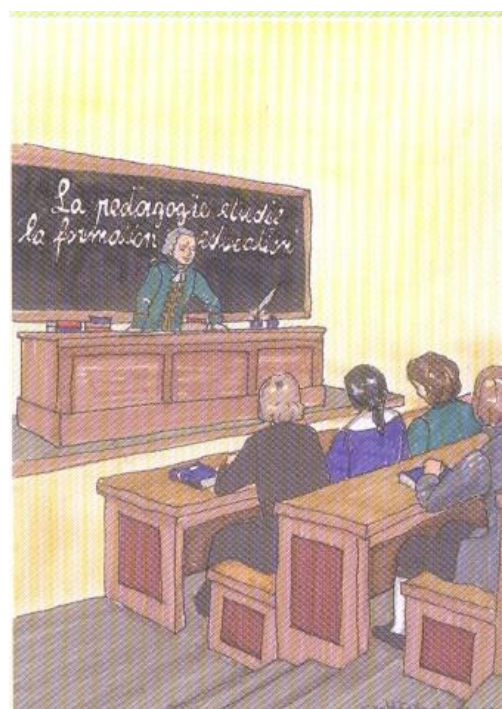
Acabats els seus estudis, Nicolau manifestà el desig de ser religiós, però això no se li permetrà fins els seus 22 anys. Així durant aquesta espera degut a la guerra i a la situació econòmica, treballa en l'empresa familiar.

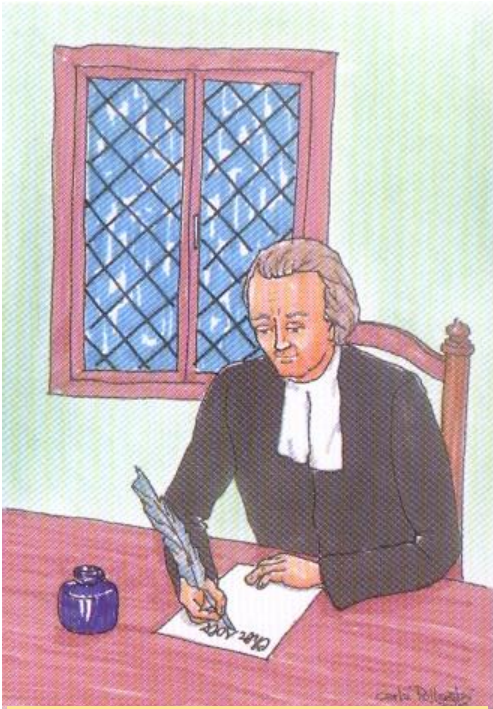
A la festa de l'Ascensió, el 17 de maig de 1768, Nicolau rep l'hàbit religiós i rep el nom de Germà Salomó. Aquest nou Germà promet llavors de romandre fidel a la seva vocació fins a la mort.

Després d'un any de noviciat s'encarrega al G. Salomó la classe dels més petits. Compleix aquesta tasca durant 9 anys i dia rere dia esdevé un mestre experimentat.

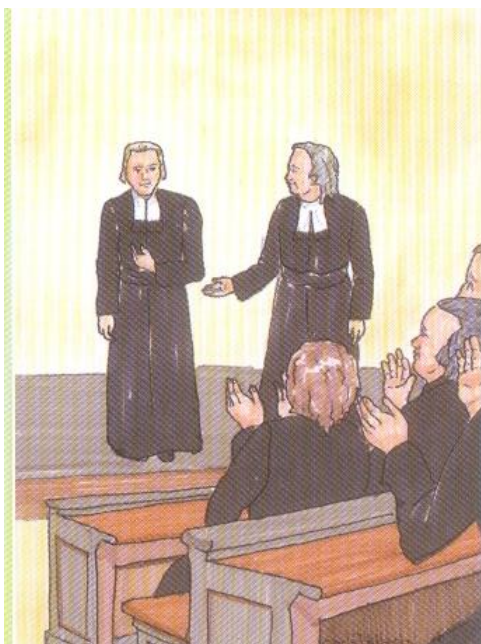
Amb la intenció de millorar els seus mètodes didàctics i ser més eficients en bé dels alumnes, fa recurs a un curs de pedagogia a Rouen de 1669 al 1770.

El 1772 és nomenat Sots-Director del Noviciat de Maréville i l'any següent Director. Escriu a la seva germana demanant-li de pregar perquè el Senyor li atorgui la llum necessària per guiar adequadament els novicis.

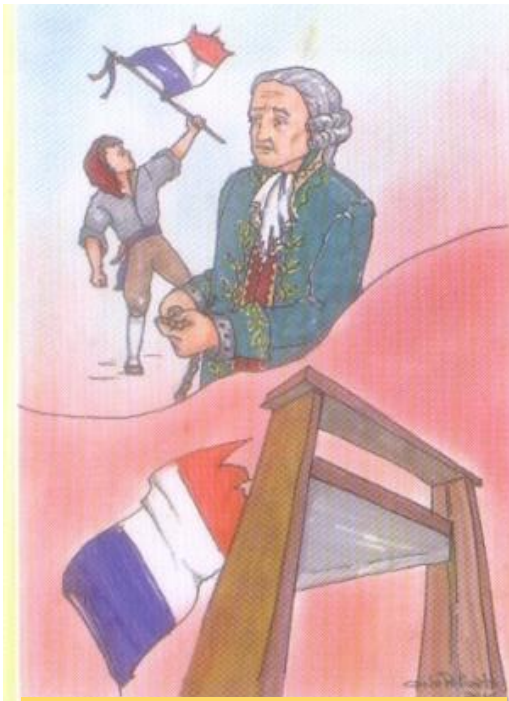
Després d'uns estudis de Comerç i Comptabilitat, el G. Salomó és nomenat Procurador a Maréville el juny de 1777. S'ha d'ocupar de problemes pràctics: alimentació, del manteniment de la casa i de la propietat. Accepta l'obediència per més que seria del seu gust ocupar-se d'assumptes espirituals.

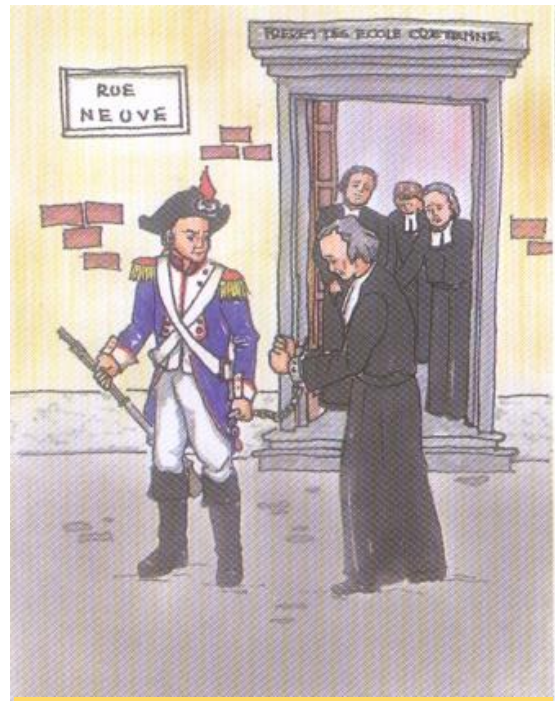
El 1787 el G. Salomó esdevé Secretari del Capítol General i després Secretari del G. Superior General Agathó.

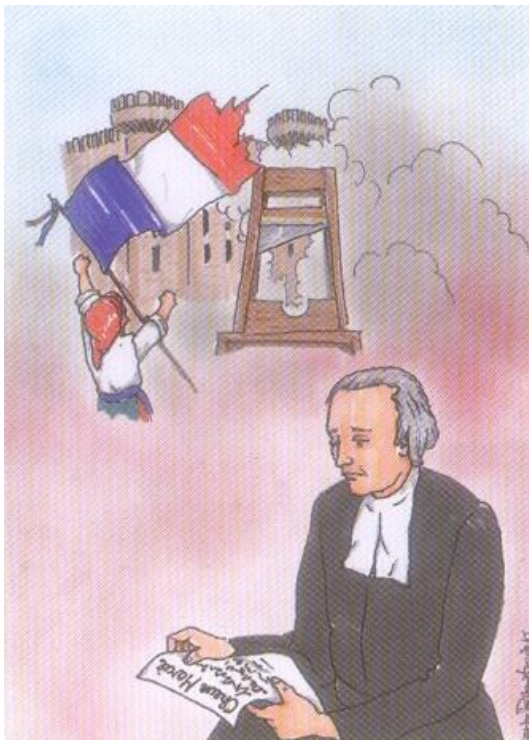
El 14 de juliol de 1789 amb la presa de la Bastilla esclata la Revolució Francesa. S'obliga als capellans i religiosos, a jurar la Constitució Civil. Són empresonats els que ho refusen.

Entre el 9 i el 10 d'agost de 1792 el rei Lluís XVI va ser detingut i empresonat a la presó del Temple. Fou guillotinat el matí del 21 de gener de 1793.

En la nit del 15 al 16 d'agost una cinquantena de milicians penetren a la casa del Germans del carrer Nou. El G. Salomó és detingut i conduït a la presó dels Carmelites de París.

A la vigília havia escrit una extensa carta a la seva germana Maria, en la qual li deia entre altres coses: *"Sofrim en l'acció de gràcies i amb joia les creus i les afliccions que Déu ens envia"*.

El 2 de setembre de 1792 el G. Salomó fou mort a cop d'espasa en el jardí del convent dels Carmelites de París. No tenia encara 47 anys. Es conserva l'escaleta amb el *"Hic ceciderunt"*.

SALM 91

BREU PRESENTACIÓ

“DÉU SATISFARÀ EL TEU ANHEL DE VIDA PLENA”

G. Ramon Grau i Estany

Aquest Salm 91 és:

- + **d'esperança** en les promeses de Yahweh vers qui, en la seva vida, ha fet una opció radical per a Ell.
- + un bell recull de les intervencions providencials de Déu en el meu futur.

► Al llarg d'aquest Salm s'hi poden detectar tres interlocutors:

- **Un anunciador**, implícit al llarg de tot el Salm. És el portantveus de Déu. Potser una veu interior.
- **Un destinatari**, de les benediccions de Yahweh . És l'orant. El fidel davant Yahweh.
- **Yahweh**, autor dels favors (més de vint) que acumula sobre el destinatari.

► Alguns autors fan menció de les tres quaternes que l'autor utilitza:

a - La més significativa és la dels versets 1-2: En ells Déu és mencionat amb les quatre denominacions més freqüents de la Bíblia. *És com una plenitud de Divinitat:*

Altíssim (Elyon): El que està per sobre totes les altres “ divinitats “.

Totpoderós (Shadday): El nom més antic donat a la Divinitat, a la Bíblia.

Senyor (Yahweh): Jo sóc i faig ser.

Déu meu (Elohi): “ El “, nom donat a Déu. Elohi = Déu meu (Elohi, Elohi, lamma sabactani de Jesús a la creu).

És un Salm, en què **Déu** és el gran protagonista **donador**, i el **fidel** és el gran protagonista **receptor**.

b - La segona quaterna es troba als versets 5-6: En ella s'hi personifiquen elements que pertanyen a un *món inanimat*, inquietant i esfereïdor que Israel no comprèn ni controla.

La fletxa perduda i fatídica, que colpí el rei d'Israel Acab. [1R.22:29]

La por, l'espant de la nit de vigília, primogènita de la mort, segons Job.

La pesta, que feu estralls durant el regnat de David.

L'epidèmia, igualment temuda per la seva resistència a una eradicació total.

Totes quatre constitueixen una amenaça constant per a l'home bo. Són símbols de l'àmbit tenebrós i malèfic del mal material i del mal espiritual, que s'instal·la dins o a l'entorn de l'existència de tot home.

c - La tercera quaterna , verset 13, reporta metafòricament forces mortíferes del *món animat*.

Basiliscs

Escurçons

Dracs (lleons)

Serpents

Tots ells amb les característiques de la serpentina primera: astúcia malèfica, falsedat , ocultació del perill i disfressa del mal.

A totes aquestes personificacions del mal s'hi oposa un únic grup: els **àngels** amb la funció antagònica de protecció. El mateix Déu dona l'ordre de custòdia als seus àngels. (verset 11).

Es pot fer una transposició de tots i cada un dels elements al·legòrics emprats en el Salm 91, a les realitats personals o col·lectives de la vida del cristià:

· Quines són les *amenaces*, les *pors*, els *paranys*, les *fletxes*, la *pesta*, els *enemics*, les *pedres*, els *escurçons* de què Déu ens deslliura al present o ens ha deslliurat en el passat?

· Puc dir amb sinceritat que he escollit Déu com a la meva fortalesa i refugi, i que rubrico amb la vida la meva pertinença al Senyor? (*ja que ell s'ha fet tan meu*).

· Sóc conscient, i en gaudeixo, de l'immens privilegi que se m'ofereix de ser escoltat, ser salvat, ser defensat pel mateix Déu i de fruit d'una vida plena?

El Salm 91 acaba amb les paraules més belles que mai hagin pogut ser dites a l'home.

SALM 91

CONFIANÇA EN LA PROTECCIÓ DE DÉU

¹ Tu que vius a recer de l'**Altíssim**
i passes la nit a l'ombra del **Totpoderós**,
² digues al **Senyor**: “*Refugi i fortalesa meva,
sou el meu Déu, en qui confio*”

³ Ell et guardarà del parany de l'ocellaire
i del flagell de la pesta;

⁴ t'abrigarà amb les seves plomes,
trobarà protecció sota les seves ales;
et cobrirà fidelment com un escut.

⁵ No et farà por la **basarda** de la nit,
ni la **fletxa** que vola de dia,

⁶ ni la **pesta** que s'esmuny a la fosca,
o l'**epidèmia** que fa estralls al migdia.

⁷ Ni que caiguin un miler vora teu
o deu mil al teu costat mateix,
a tu res no et tocarà.

.....
⁹ **Quan deies: “M'emparo en el Senyor”
escollies l'Altíssim com el teu refugi.**

¹⁰ No et passarà res de mal,
ni s'acostarà a casa teva cap
desgràcia,

¹¹ perquè ha donat ordre als seus **àngels**
de guardar-te en el camins;

¹² et duran a les palmes de les mans
perquè els teus peus no ensopeguin amb cap pedra;

¹³ trepitjaràs, sense cap mal, **basiliscs i escurçons**,
passaràs sobre **dracs i serpents**.

¹⁴ Déu dirà:

- **Ja que ell s'ha fet tan meu, jo el salvaré
el protegiré perquè coneix el meu nom.**

¹⁵ **Sempre que m'invocui, l'escoltaré,
estaré vora d'ell en els perills,
el defensaré i tothom l'estimarà;**

¹⁶ **saciaré el seu desig de vida plena,
i fruitirà de la meva salvació -.**

▪ Invitació personal

Em sento sota la protecció del meu Déu i vull proclamar la meva confiança.

Trasllado les metàfores del salm a les meves realitats:

▪ Déu és amb mi:

- en els perills extrems, inesperats com un parany;
llavors la seva protecció és delicada i atenta ensems.

▪ Déu és amb mi:

- en els perills conscientment assumits

- en el perills no reconeguts com a tals

- en situacions humanament desesperades, llavors la seva protecció és ferma i eficaç en front dels mals que m'envolten.

▪ Opció vital

He escollit l'empara de Déu

- Déu no permet que el mal essencial, [el pecat], m'esclavitzí.

- La Providència de Déu [àngels], és diligent, davant les intimidacions de tot gènere.

▪ Solemne declaració del meu Déu:

- em salvarà
- em protegirà
- m'escoltarà
- estarà vora meu en qualsevol crisi
- em defensarà
- seré estimat
- donarà plenitud a la meva vida
- gaudiré d'Ell per sempre

RESONÀNCIES BÍBLIQUES

4/

- Mt. 23:37** Jerusalem, Jerusalem, que mates els profetes i apedregues els qui et són enviats ! Quantes vegades he volgut aplegar els teus fills com una lloca aplega els seus pollets sota les ales, però tu no ho has volgut.
- Dt. 32:11** Com l'àguila que afina la mirada i volteja sobre els seus aguilons, desplegava jo les ales, els premia i els portava sobre el meu plomatge.

5/

- Sv. 17:4,14,15.** Ni el racó que els aixoplugava no els defensava de la por; uns sorolls estremidors retronien per tot el seu voltant, mentre apareixien espectres tètrics amb cares llòbregues... Sobre ells s'estenia una nit feixuga, imatge de les tenebres de la mort, que aviat els havia d'engolir.
- Aquella nit, germana de la mort... tothom dormia amb el mateix malson... de sobte s'abatia sobre ells un terror inesperat.
- Pr. 25:18** Martell, espasa, fletxa afuada és qui testifica en fals contra l'innocent.
- Pr. 26:17,18** Agafa un gos per la cua qui es fica en baralles d'altri; és semblant al boig que dispara fletxes i tions mortals sense solta ni volta.

7/

- Jn. 16:33** En el món passareu tribulacions, però tingueu confiança; jo he vençut el món.
- Lv. 26:8** Cinc de vosaltres en faran fugir cent, i cent en faran fugir deu mil; la vostra espasa abatrà els enemics.

11-12/

- Mt. 4:6** Si ets el Fill de Déu, tira't daltabaix. Diu l'Escriptura: *"Donarà ordre als seus àngels, i et duran a les palmes de les mans, perquè els teus peus no ensopeguin amb les pedres"*.
- Tb. Cap.5 ss** Tobit envia el seu fill Tobies a cercar esposa. L'acompanya l'àngel Rafael.
- He. 1:14** Els àngels només són esperits... que exerceixen un ministeri, enviats per a fer un servei als qui han d'heretar la salvació.

13/

- Lc. 10:19** Jesús als apòstols: *"Mireu us he donat poder de trepitjar serps i escorpins i de vèncer tota la potència de l'enemic i res no us farà mal"*.
- 1Pe. 5:8-10** Sigueu sobris!. Vetlleu! El vostre enemic, el diable, rugint com un lleó, ronda cercant qui engolir. Resistiu-lo forts en la fe.

14-15/

- Is. 52:5** Per això, el meu poble coneixerà aviat qui sóc jo. Aquell dia ho sabrà, perquè jo mateix, el qui us parlava de lluny, sóc ja aquí amb vosaltres.
- Jn. 10:14** Jo sóc el bon pastor: conec les meves ovelles i elles em coneixen a mi... Jo dono la vida per les ovelles.

El sagrament de la Comunitat

Miguel Ángel Taula Bouzas, *Eclesalia* octubre 2016

El G. Ramon Font i Serra ens aporta aquest text d'*Eclesalia* sobre el mencionat "Sagrament de la Comunitat", publicat al full Parroquial de Cassà de la Selva que sembla certament apropiat també per a nosaltres i que ens pot ser profitosa una reflexió sobre els continguts transmesos.

- **UNA COMUNITAT** es recrea cada dia a la taula de la vida, del compartir, de la intimitat, de sentir-nos units per l'anhel renovat d'una autèntica fraternitat i amistat.
- **LA COMUNITAT** neix d'una crida que s'escolta des de diferents realitats existencials, que se'ns comunica per mitjà d'altres, que es metabolitza i discerneix en el fons de nosaltres mateixos.
- **LA COMUNITAT** convoca a l'oració del cor misericordiós, en que ressonen les súpliques, les alegries, les llàgrimes i les esperances de la humanitat, del nostre món.
- **LA COMUNITAT** és garantia de la presència de Déu, per mitjà de l'altre que camina al meu costat en qualsevol circumstància, que sé que mai em faltará quan el necessiti.
- **UNA COMUNITAT** veritable practica el do del perdó alliberador, de la revisió fraterna comprensiva, de l'autocrítica compassiva i afavoreix el creixement personal de tots els seus membres.
- **LA COMUNITAT** ens ajuda a humanitzar (i, per tant, a divinitzar), quan contemplem la injustícia, el menyspreu, l'abús i ens comprometem a combatre'ls, ja que no podem romandre indiferents davant els atropellaments cap als més febles.
- **LA COMUNITAT** és un espai per a la trobada joiosa entre tots. Per a la trobada amb l'altre, que en la seva diferència m'enriqueix, m'ajuda a créixer i em convida amb afecte a sortir de la meva comoditat.
- **LA COMUNITAT** és el lloc on s'experimenta la gratuïtat, la donació desinteressada a l'altre, com a llavor es dóna el testimoni que és més important el que s'és i s'ofereix com a signe d'una nova societat, on que es té.
- **LA COMUNITAT** ens ajuda a valorar el que de veritat és el més important, el que té més interès i transcendència, el tresor més valuós, el goig d'estar units compartint-ho tot.

- **LA COMUNITAT** suavitza i fa suportable la creu de cada dia, acceptant el caràcter propi de l'altre, ajudant-lo en les seves necessitats, practicant la humilitat, deixant-se guiar i transformar...

- **LA COMUNITAT** és un do i un treball diari, que cal regar, abonar i tenir cura perquè creixi, s'enforteixi, doni fruits i adquireixi així la seva màxima plenitud.

- **UNA COMUNITAT** és sempre deutora d'altres persones que la van precedir i que ens han ofert el seu exemple de vida; d'altres realitats que s'han viscut en comú; d'experiències històriques que l'ajuden a caminar cap al que està cridada a ser.

- **LA COMUNITAT** és una escola de mística, d'espiritualitat encarnada, de transcendència. albirant

i intentant fer realitat la utopia, aquest altre món possible i necessari, que avui no és encara, però que pot ser si ens entestem amb esforç, constància i esperança.

- **LA COMUNITAT** ens ensenya a viure amb la major naturalitat, sense falsedat ni fingiment, amb sinceritat i alegria, prenent amb humor la nostra pròpia vulnerabilitat, els nostres defectes, i amb paciència els nostres avenços i retrocessos.

- **LA COMUNITAT** és el temple on se celebra la vida amb els seus goigs, esperances i tristesses.

- **LA COMUNITAT** ajuda a viure-ho tot amb senzillesa, compartint el que s'és i el que es té, perquè altres puguin viure amb dignitat, tenint les portes de la casa i de cada cor obertes.

- **UNA COMUNITAT** és cristiana quan segueix Jesús de Natzaret, intentant viure amb els seus mateixos sentiments, per buscar de la seva mà una plena humanització i la unió íntima amb el Misteri de la Divinitat, l'Amor que habita dins nostre, en cada ésser humà i en tot l'univers. Així Jesús es converteix en model i paradigma d'una nova humanitat.

- **EN UNA COMUNITAT** cristiana s'intenten viure les benaurances, el contracultural, l'alternatiu de la bona notícia de Jesús, en la realitat concreta del nostre món. Per això mai podrà ser conservadora, sinó oberta, alliberadora, en progrés continu, renovada i compromesa des de les fronteres existencials dels empobrits i exclosos. Només així es gaudirà de l'alegria, la pau i la felicitat veritables.

- **LA COMUNITAT** s'esforça i vol viure de forma integral la seva fe i la seva vida, és un nou sacrament que "conté, visualitza i comunica una altra realitat diferent a ella, però present en ella... una esquerra per la qual penetra una llum superior que il·lumina les coses, les fa transparents i diàfanes".

¿Qué ofrecemos?

ENS DIEM LA SALLE: DE LA MISSIÓ COMPARTIDA A LA “IMMERSIÓ LASAL·LIANA”

G. Jaume Pujol i Bardolet

LA SALLE és tot un nom a l'escola, a Catalunya, a l'ARLEP, arreu del món. A més de les notícies comunicades al portal de cada escola, en podem trobar d'altres de La Salle Catalunya a <http://www.lasalle.cat>, de l'ARLEP (Espanya i Portugal) a <http://www.lasalle.es> i de tot el món a <http://www.lasalle.org>.

Però, què hi ha sota la denominació LA SALLE? En el procés de fundació de l'Institut Sant Joan B. de La Salle hi assenyalà un «projecte de formació integral dels alumnes en les dimensions humana i cristiana». Ho tenim sintetitzat en un “Caràcter Propi”, que ens és prou conegut i que comporta, en cada centre: una identitat pròpia, una educació en valors, un procés d'educació en la fe, un estil

pedagògic, la constitució d'una comunitat educativa i una adaptació al propi entorn.

A l'interior de LA SALLE hi som Germans, Associats, Educadors, Educadores, Personal de Serveis Administratius i altres. En el pensament del Fundador constituïm una «Comunitat Educativa» convergint amb unes mateixes finalitats i objectius.

És a dir que, en el transcurs del temps, ens sentim cada vegada més integrats a La Salle i es va produint, progressivament, una IMMERSIÓ LASAL·LIANA, que va quallant per successives sessions de CELAS, FICAT, CEL, CIL, SIEL, AIUL I ESPAIS DE BENVINGUDA i per les mateixes reunions de Claustre. Aquestes sessions, a més de procurar-nos una bona informació lasal·liana, ens han creat amistats amb diversos lasal·lians de diferents llocs i ens han procurat informació de realitats semblants i també diverses del mateix esperit lasal·lià. Segurament que més de les dues terceres parts del personal lasal·lià de Catalunya hem tingut formació lasal·liana, podent dir d'IMMERSIÓ LASAL·LIANA.

Així és. La IMMERSIÓ LASAL·LIANA es va fent dia a dia, des d'una continuada descoberta de la missió lasal·liana, per la relació de col·laboració entre Germans i Educadors i també amb la generosa dedicació als alumnes. Ens ho deia molt bé la Montserrat Carrau en un altre full del “25”. Fent camí amb Germans i Educadors del centre, tant de manera formal com de manera espontània, també fora de l'escola, compartint un cafè o un sopar, ara a casa dels uns o dels altres, ella va anar entrant en l'esperit i missió lasal·lianes, que ara considera com cosa integrada en la seva vida.

El fet de dir-nos La Salle, desvetlla en nosaltres un sentit de pertinença i de responsabilitat en el nostre centre local i també de simpatia amb qualsevol lasal·lià d'altres centres de Catalunya i d'arreu del món. I des d'ací amb els objectius que ens són comuns. Tant en el nostre centre com arreu del món, els lasal·lians tenim «*una manera de ser, una manera de pensar i una manera de fer*», com expressió de la nostra identitat lasal·liana. S'hi palesa cada any també en les reunions d'ASSEDIL.

El paradigma de La Salle està ben obert al futur, tenint-hi els laics un lloc i una missió importants i transcendental en l'Església. Tant el Papa Francesc com el recent Capítol General ho han remarcat. Entre tots –Germans i Laics- tractem de respondre als signes del nostre temps en bé del futur dels nostres alumnes i de la societat en general. Amb un constant procés de formació permanent anem avançant en la immersió lasal·liana, fent nostres i operatius els objectius de l'escola cristiana lasal·liana. Una escola caracteritzada pel sentit de fraternitat, que vol dir de proximitat mútua entre Germans, laics, alumnes i llurs pares. Tots sentint-nos part activa de la COMUNITAT EDUCATIVA LA SALLE.

«Ens diem La Salle», «ens sentim La Salle», «som La Salle» i tractem de viure la nostra mútua relació i l'exercici de la missió des d'una vocació viscuda en un clima de joia, tan propagada pel Papa Francesc, que afavoreixi les iniciatives i la creativitat, tan necessàries en uns temps de continu procés... també d'«**immersió lasal·liana**».

Precisions lasal·lianes

G. Jaume Pujol i Bardolet

PREÀMBUL

Se'ns ha fet arribar, des de la Casa Generalícia dels Germans a Roma, un esborrany de «VOCABULARI TEMÀTIC DE L'ASSOCIACIÓ», que se sotmet a la nostra revisió. És aclaridor i també extens. Per la seva importància, m'he permès treure'n alguns punts concrets, que ens poden servir per seguir endavant en el nostre procés de Missió Compartida, de Col·laboració i d'Associació.

Ens podeu fer arribar, si voleu, les vostres reaccions. Ja des d'ara el nostre agraïment.

Pels qui vulguin llegir-lo sencer, el trobaran amb la denominació «Vocabulario temático de la Asociación» a <http://www.yumpu.com/es/document/view/14273506/vocabulario-tematico-de-la-asociacion-lasaliana-hermanos-de-7>

EL CONCEPTE MISSIÓ

Suposa «enviament», que inclou la consciència de «vocació» i d'una «tasca» o feina que cal fer.

La «Missió compartida», doncs, comença amb el mutu reconeixement entre els enviats i, com a conseqüència, el compartir entre ells la tasca a la qual es reconeixen ésser enviats. Treballen «junts»: se senten corresponsables, es posen d'acord, col·laboren i s'ajuden mútuament.

A la «missió compartida lasal·liana» es desenvolupen itineraris personals dels «enviats» i la «identitat lasal·liana col·lectiva».

La «missió compartida» es fa en un clima de «comunió» entre les persones, de manera que «comunió» i «missió» són correlatives. La comunió és missionera i la missió és per a la comunió (ChFL 32,4). S'està en el marc de la «comunió eclesial».

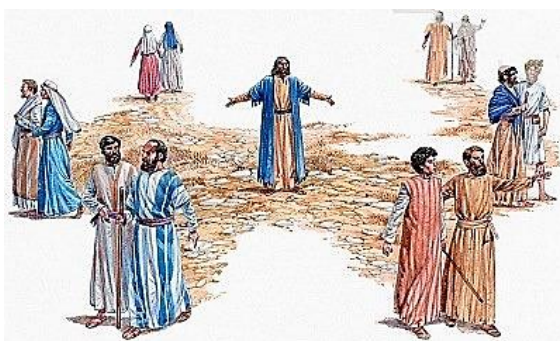
«EVANGELITZAR-SE» PER «EVANGELITZAR»

L'Església neix de l'acció evangelitzadora de Jesús i dels Dotze Apòstols. És una Església que «s'evangelitza» i «evangelitza».

L'Escola Lasal·liana pretén una missió evangelitzadora: per tant, els que hi treballen tracten d'«evangelitzar-se per a evangelitzar». La tensió entre evangelitzar i ser evangelitzat es concreta en el procés dinàmic entre «missió i comunió».

L'espiritualitat de comunió desborda en missió i viceversa.

L'espiritualitat de comunió consisteix en «saber donar espai al germà, portant mútuament les càrregues els uns els altres...» (Novo Millennio Ineunte, 43).

MISSION I MINISTERI

L'Església continua la Missió de Jesucrist i dels Dotze Apòstols. Ara bé, aquesta Missió s'exerceix per serveis que se'n diuen Ministeris, realitzats segons un carisma reconegut, aprovat i institucionalitzat per la Església en vistes a la construcció del Cos de Crist. Hi ha diversitat de ministeris: prevener, animació litúrgica,

pare i mare de família, servei educatiu, caritat, franciscà, Vedruna, Escolapi, Lasal·lià, etc. En el nostre cas, participem a la Missió de l'Església amb el ministeri lasal·lià conformat pel carisma lasal·lià.

L'ASSOCIACIÓ LASAL·LIANA

Hi ha molts tipus d'associacions jurídiques (Associació de Centres La Salle, Associació de Directors de Col·legis, Associació de Mestres Lasal·lians, Associació d'Antics Alumnes...).

Però, quan el Capítol General 2000 parla d'Associats es refereix a la «participació en el carisma lasal·lià». Per aquesta raó, els aspectes organitzatius i jurídics passen a segon terme; això no vol dir que s'hagin de minimitzar. I passa a *primer pla tot el que es refereix a la comunió entre persones en un mateix carisma per a participar en la missió que justifica aquesta associació*. Per tant, no es pot abusar del terme Associats. Hi cal un discerniment.

L'Associació al carisma i a la missió lasal·liana és quelcom molt «existencial» i inclou conceptes molt vitals com «procés d'itinerari», «vocació», «identitat», «comunitat», «relació entre persones», «compromís» i «referència explícita a Déu».

En síntesi, l'«Associació suposa un procés de comunió per a la missió des del carisma lasal·lià». El carisma representa la intuïció i la força que ens fa actuar «junts i per associació».

Segons el Capítol General 2000 (Circular 447, pp. 4-5), el procés vers l'Associació suposa un procés en viure les següents característiques:

- Una vocació a viure d'acord amb el carisma de Sant Joan B. de La Salle i els seus valors.
- Una vida de fe que descobreix Déu en la realitat; a la llum de l'Esclat i per a les persones d'altres religions, segons els propis textos sagrats.
- Una experiència comunitària, viscuda de formes diferents i d'acord amb la identitat de cadascú.
- Una missió que associa al servei dels pobres i que implica una certa duració.
- Una obertura universal que obre a dimensions que supera el que és personal i la realitat local.

Hi ha una associació «de fet» prèvia a una associació «formal» explicitada per un compromís acceptat pel G. Visitador i el seu Consell i per un temps determinat (Circular 447, pàg. 5).

UNA EXPRESSIÓ INCORRECTA: «GERMANS I ASSOCIATS»

Emprar l'expressió «Germans i Associats» és incorrecta i indueix a error, doncs dona a entendre que només són associats els que no són Germans. S'hauria de dir només «els Associats». Els Germans són, cronològicament, els primers Associats i també ho són altres que han formalitzat el compromís d'Associació (Seglars, Signum Fidei, Germanes Guadalupanes de La Salle, Germanes La Salle

Vietnam, Catequistes de Jesús Crucificat i de Maria Immaculada, etc.). Uns i altres són igualment Associats, per més que amb identitats diferents: els Germans i altres religiosos/es per raó de la consagració religiosa i els Seglars des de la consagració baptismal i confirmació.

L'Associació és un compromís que s'adreça a Déu (des de la fe), amb els Germans i Associats i per a la Missió.

EL COMPROMÍS D'ASSOCIACIÓ

El compromís d'Associació ho és amb les persones (els altres membres de l'Associació) abans que amb les obres. El compromís no es refereix primàriament al treball-tasca; no consisteix en fer més coses. Es refereix explícitament a la comunitat lasal-liana en els seus diversos nivells. Es tradueix en relació, en compartir, en missió i en pertinença. És un compromís de solidaritat en favor de l'educació i evangelització dels infants i joves, sobretot pobres.

El compromís d'Associació pot adoptar diferents formes. Totes elles expressen la voluntat d'encarnar el carisma lasal-lià avui, amb comunió amb altres lasal-lians/es, en benefici de l'educació cristiana de la joventut, preferentment els nens i joves pobres i, a més, amb una relativa estabilitat, per una duració determinada.

COL-LABORADORS/ES

En el llenguatge corrent col·laborador sembla significar a la persona que treballa sota el guiatge i autoritat d'un altre. No és pas aquest el significat que li volgué donar el Capítol General 2000. Caldrà, doncs, prendre el significat etimològic de «*treballar amb un altre o altres*». Aquest és el significat que donen els francòfons amb l'expressió «*partenaires*» i els anglòfons amb l'expressió «*partners*».

Tots els Associats (Germans i altres) ens comprometem comunitàriament a la Missió. En l'exercici de la Missió hi ha funcions diverses que poden ser exercides tant per Germans com per d'altres Associats. Doncs, tant pot ser que un Germà hagi de sotmetre's a un Seglar, com que un Seglar s'hagi de sotmetre a un Germà, d'acord amb la funció que se'ls hi hagin confiat.

Hi ha diferència entre Col·laborador i Associat, no perquè hi hagi d'haver frontera entre ells, sinó perquè els associats són col·laboradors (partenaires o partners) que "després d'un llarg camí de participació en la missió lasal-liana se senten cridats a aprofundir i participar en el carisma, l'espiritualitat i la comunió lasal-liana" (Circular 447, p. 4). No es tracta de frontera sinó de camí a recórrer.

FAMÍLIA LASAL-LIANA

El terme Família Lasal-liana és un concepte genèric que abraça a tots els que participen del projecte lasal-lià, per més que no tots ho entenen amb el mateix tipus de pertinença i de compromís. Per tant, sota el paraigua de Família Lasal-liana hi ha tot el personal de professors, personal administratiu, de serveis, alumnes, pares i mares d'alumnes, servei de joves, antics alumnes, etc. i també els personal amb sentit de procés de col·laboració i associació.

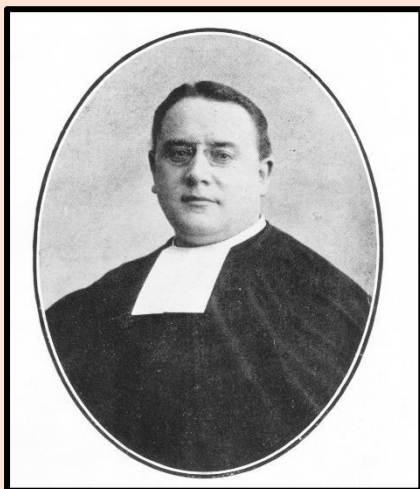
Planisferi del Col·legi La Salle Bonanova

G. Joaquim Morató i Comerma

Excepcional Planisferi del Col·legi La Salle Bonanova realitzat durant el mesos de juliol i agost de 1896 pels Germans: Alexis-Marie Gochet, gran expert en geografia i pel Germà Adolf Alfred, prodirector del Col·legi. El Germà Joan Carles Jara, Director, n'ha promogut la seva restauració que ha realitzat excel·lentment l'empresa DROPI,S.A. durant el mes d'agost de 2016.

Els autors del Planisferi del Col·legi La Salle Bonanova

**Germà Adolf Alfred,
Director de 1897 a 1904**

**Germà Alexis-Marie Gochet
1835 - 1910**

El Germà Adolf Alfred, pocs mesos abans de prendre la direcció del Col·legi, va preparar i dirigir personalment l'execució d'aquest grandíós planisferi de nou metres de llarg i quatre d'alt. Durant el seu directorat, el Col·legi va experimentar importants millores estructurals i pedagògiques.

El Germà Alexis Marie Gochet d'origen belga, hi va aportar els seus amplis i especialitzats coneixements sobre el diversos aspectes de la geografia i hi va incorporar les últimes novetats científiques que havien estat reconegudes en una vintena de Congressos en els quals va ser premiat per les seves importants aportacions.

El delicat treball es va dur a terme en els mesos de juliol i agost de 1896. Hi van col·laborar també els Germans de la Comunitat.

El Germà Alexis-Marie Gochet va néixer a Tamines l'any 1835 i va morir a Grand-Bigard l'any 1910. És un destacat geògraf i pedagog belga.

El Germà Alexis va ser Professor de l'Escola Normal per a mestres a Carlsbourg (Bèlgica). Hi va excel·lir en l'ensenyament i en les aportacions científiques, sobretot, en el camp de la geografia.

De 1871 a 1904 viu a París a l'entorn del Germà Superior General. Composa manuals escolars, tractats de metodologia, mapes murals, atles clàssics i molt material didàctic.

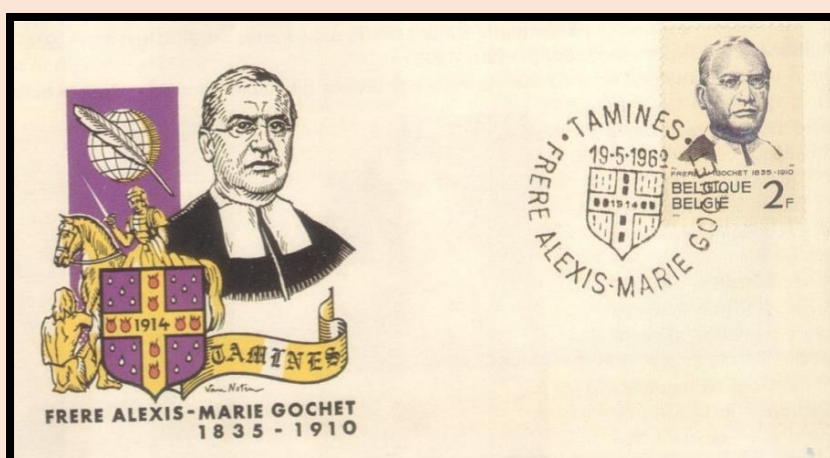
El G. Alexis va participar en una vintena de Congressos geogràfics, durant els quals va rebre moltes condecoracions. El renom de la qualitat dels seus treballs es va estendre per Europa i Amèrica.

A més de pedagog, el G. Alexis es va destacar també per la seva lluita contra el tràfic de Negres.

De 1881 a 1910, va publicar una revista " Bilan Géographique" en la qual posava al dia de les novetats geogràfiques polítiques i econòmiques del tots els països del món.

En el camp de l'inventiva, ja proposava, a la seva època, l'ús d'una « hora universal » i l'aplicació dels « fusos horaris » a semblança de Quirico Filopanti i de Sandford Fleming.

Va publicar nombroses obres escolars i d'altres temes. En testimoni del valor de la seva obra cultural, el 19 de maig de 1962, el Ministeri de comunicacions belga va emetre un segell de 2 francs amb la imatge del Germà Alexis-Marie.

LA SALLE, UNA GRAN FAMÍLIA

G. Virgili García López

Laura Perpinyà amb els seus pares i el cantant Pep Sala al final d'un festival en el tatre

GRAN FAMÍLIA LASAL-LIANA fa referència al conjunt de persones que s'hi relacionen: Germans, professors, alumnes, famílies. Més pròpiament es refereix al conjunt de persones que connecten millor amb l'esperit i el carisma de Sant Joan Baptista de la Salle. *"En el cor de la família lasal-liana, els Germans segueixen sent una font d'inspiració per a tots els Lasal-lians que comparteixen cada vegada més la missió i el carisma de l'Institut"* (Regla article 154).

A la Circular nº 461 llegim: *"La Comunitat segueix avui al servei de la Missió. Però avui s'ha produït un canvi en el rol dels Germans com dipositaris del carisma lasal-lià. Ens hem adonat més de la nostra responsabilitat de ser cor, memòria i garantia del carisma de la Salle per a tots els Lasal-lians. Alhora ens alegrem quan d'altres Lasal-lians assumeixen aquesta responsabilitat."* Avui en tots els nostres documents es constata que la continuïtat del Carisma Lasal-lià és responsabilitat de tota la família Lasal-liana.

Als lectors de PAX us comunico un fet que manifesta que, efectivament, LA SALLE ÉS UNA GRAN FAMÍLIA. Laura Perpinyà és alumna de 6è de Primària B a La Salle Figueras. Fa uns anys va patir seriosos problemes de salut. El procés de la dolorosa malaltia ha estat llarg i complicat amb alts i baixos de desànim i d'esperança. Durant aquest llarg temps d'inseguretats, Xavier, el pare, escrivia les vivències, com a teràpia pròpia. Agrupà els escrits després en un llibre: **"Únicament Laura, retalls de les nostres vides"**. Hi manifesta fins a quin punt la vida és meravellosa. Els beneficis de la venda d'aquest llibre es destinen íntegrament a la investigació i estudi de la Biologia molecular i cel·lular dels tumors sòlids pediàtrics a l'Hospital de Sant Joan de Déu.

Els primers dos cents llibres es vengueren pel carrer i entre amics, en pocs dies, pels alumnes de 4t d'ESO dins del projecte "APRENTATGE I SERVEI."

La presentació del llibre a les famílies, que ompliren la platea del saló d'actes el dissabte 17.11.2016 a les cinc de la tarda, comptà amb la presència de les autoritats encapçalades per l'alcalde i amb l'actuació del cantant Pep Sala. Els parlaments del pare, de la Senyora Fortunet, de l'antic alumne Jordi Callol, de la germana gran Sara Perpinyà amb la cooperació de l'equip directiu i claustré i companys de classe ens estimularen a vendre molts llibres per confortar les nostres persones i reforçar la important tasca investigadora de l'Hospital.

En el cas de Laura la primera intervenció quirúrgica a Sant Joan de Déu fou arriscada. Els pares estaven entristits en veure que la Laura restava sense una solució prou

Laura, asseguda a la cadira, amb els seus companys de classe

satisfactòria. Un metge de l'Hospital, alemany, els suggerí d'anar als Estats Units a Baltimore. Un neurocirurgià de prestigi internacional amb el millor equipament tecnològic podria ajudar a Laura.

La professora Sabina Llaveró d'ESO acompanya la Laura amb els seus pares

Els pares valoren aquest suggeriment. L'AMPA de l'escola rifa una samarreta signada pels jugadors del Barça. L'import recollit ajuda als primers passos. Una família de Madrid els aconsella. El seu fill fou operat a Baltimore amb resultats esperançadors. Una metgessa de Blanes, que treballa a l'Hospital d'USA, els anima. Els pares acompanyen la Laura a l'Hospital JOHN HOPKINS. El nostre Col·legi està sempre acompanyant a Laura i la família. El nostre Director la visita sovint a Barcelona. La tutora insinua que La Salle de Baltimore, el "CALVERT HALL HIGH SCHOOL", podria ajudar. I s'hi van implicar força. Un professor liderà el projecte i un grup de professors i alumnes visitaren la Laura, l'animaren després de la segona operació, quan iniciava la convalescència. Va ser un moment únic, irrepetible. Laura amb els pares porten aquesta visita gravada a la seva ment i al seu cor. Continuen

ben vius els retalls de la nostra vida.

La segona intervenció va durar sis hores. Els pares no apartaven la vista del monitor. El pronòstic és dos dies a la UCI i deu dies a planta. No fou així. Torna a Barcelona en un avió medicalitzat amb la mare. Del Prat va a Sant Joan de Déu. Hi restarà gairebé un any. Fa recuperació i és ben cuidada. En realitat el que compta és la tenacitat de la Laura recolzada en els seus pares. Tots quatre, amb la germana gran, la Sara, han apostat per la vida i superen les dificultats, temors...

El Sr. Jordi Gibert, el director del nostre Col·legi, és a la porta de l'Hospital i li dona la benvinguda. Durant l'estada a Baltimore La Salle Figueres es manté en contacte gràcies al director i dos professors mitjançant correus electrònics i "whatsapp". Compartírem moments alternatius d'angoixa i de joia.

Després de l'àmplia explicació d'aquest cas, que en el nostre centre s'ha viscut amb intensitat, voldria acabar amb algunes constatacions i reflexions.

La Salle Figueres té un bon director, antic alumne de l'escola, Sr. Jordi Gibert i Gardell. La nostra petita comunitat de tres Germans i dos Associats, manté la flama de La Salle, valorada com signe per a tots els membres de la Comunitat Educativa: Direcció, professorat, Administració i Serveis, Alumnat, Famílies, Antics Alumnes,...

Entre nosaltres també es donen relacions fraternes i properes que fomenten l'esperit de família i que, d'alguna forma, expliquen el recolzament ofert a la Laura, a Sara i als seus pares Montse i Xavier, en moments tan difícils.

Si és veritat que avui "LA SALLE SOM NOSALTRES", pensar en asal·lià, és pensar en SERVEI, AJUT... Així ho entengueren en el cas de la Laura els Col·legis La Salle Figueres i La Salle Baltimore. Ambdós centres actuaren segons l'esperit de La Salle, esperit universal, que no sap de fronteres que divideixen i separen...

Una altre lliçó: Avui és evident que un bon nombre dels nostres Centres, animats per professors ben FORMATS I MOTIVATS, mantenen viu el CARISMA a les obres on treballen.

Desitgem a la Laura una vida saludable i feliç en companyia de Sara, la germana gran i referent, alumna de 4t d'ESO. Una vivència transversal, retalls de la nostra vida...

Ante la experiencia de «duelo»

G. Miquel Xancó i Roca

La pérdida de un ser querido viene aparejada siempre de un intenso sufrimiento y es capaz de romper el equilibrio en la vida emocional de cualquier persona. Según distintos estudios, la muerte del cónyuge, una experiencia por la que cada año pasan miles de personas, constituye un acontecimiento especialmente estresante, aunque la pérdida se produzca en edades avanzadas.

Se denomina **duelo** o proceso de **duelo** a la experiencia de perder a un ser querido, y podríamos definirlo como la *respuesta emocional por la pérdida y separación, total e irreversible, de una persona querida*.

Etimológicamente la palabra **duelo** proviene del latín “*dolus*”, **dolor**. Un **dolor** físico y emocional que se pone de manifiesto cuando se toma conciencia de la pérdida del esposo/a, de familiares y amigos. Por una parte, se interrumpe la rutina, las costumbres habituales, las actividades diarias, que nunca más volverán a ser de la

misma forma, y, por otra, se hace necesario reubicar las relaciones de nuestra propia existencia. La mayor parte de los psicólogos afirman que hay tres características que están presentes en la conducta habitual de la persona en **duelo**:

- La **negación** de la imposibilidad de recuperar a la persona perdida.
- La **rabia y la tristeza profunda**, acompañada a veces de **depresión**.
- La necesidad de restablecer algún tipo de **relación interna** con el fallecido.

Una adecuada **resolución** del proceso de **duelo** pasa por la aceptación de la realidad de la pérdida, por la posibilidad de expresar las emociones, por la aceptación de un mundo en el que la persona querida ya no está y por retomar un proyecto vital distinto. El **dolor** no desaparecerá, pero se atenuará.

Cómo se manifiesta el duelo

Son reacciones normales ante la pérdida de un ser querido, pero no por ello dejan de ser dolorosas. Los síntomas del duelo son parecidos a los de las depresiones: tristeza, trastorno del sueño, alteraciones del apetito, cefaleas, palpitaciones, problemas respiratorios... Disminuye el interés por lo que nos rodea, por el trabajo, por las relaciones con los demás. Y, generalmente, nos invade la rabia y la incredulidad.

1. Manifestaciones físicas.

- Mayor riesgo de enfermar.
- Sensación de estómago vacío.
- Sensación de agotamiento.
- Llanto.
- Alteraciones del sueño.
- Inapetencia y pérdida de peso.
- Hipersensibilidad a ruidos.
- Opresión en el pecho y garganta.
- Pérdida del apetito sexual.
- Riesgo de caer en excesos en el consumo de alcohol o fármacos.

2. Manifestaciones psicológicas.

- Incredulidad.
- Confusión.
- Pérdida de ilusión, desinterés, cierta insensibilidad.
- Añoranza.
- Hipocondría ante síntomas parecidos a los vividos previamente por el difunto.
- Obsesión por recuperar la pérdida, a través de ropas, objetos, alucinaciones visuales o auditivas, sueños, etc.
- Sentimiento de abandono y soledad.
- Rabia.
- Culpa
- Aprensión por si volviera a suceder algo malo otra vez.
- Hiperactividad.
- Ansiedad ante la nueva situación.
- Soledad.
- Tristeza, agudizados en aniversarios, en Navidad, en fiestas familiares...
- Miedo.
- Alivio, después de una larga enfermedad.

3. Manifestaciones sociales.

- Resentimiento hacia los demás, que continúan con su vida como si nada hubiera pasado.
- Aislamiento y búsqueda de relaciones con quienes también están solos...
- Búsqueda de una nueva identidad y de nuevos papeles sociales.
- Usar sus ropas, como una forma de hacer presente al fallecido.

4. Manifestaciones espirituales.

- Conciencia de la propia limitación.
- Pérdida de la sensación de ser inmortales.
- Búsqueda de Dios, bien con resentimiento (rebeldía); indiferencia (ante percepción de abandono o buscando la fuerza necesaria para continuar.
- Búsqueda del sentido de la vida.

Las fases del duelo

Desde que se recibe la noticia del fallecimiento de un ser querido hasta que se asimila y acepta, pasado el tiempo, todas las personas afectadas por la muerte de una persona próxima atraviesan por diferentes fases. Son las fases del duelo.

Hay que pasar y superar diferentes momentos de dolor, aunque no siempre las fases se producen en el mismo orden. En cualquier caso, y aunque una enfermedad nos haya hecho tomar conciencia gradualmente de la pérdida, la mayoría de los psicólogos estiman que hasta que no se produce la muerte real, es muy difícil comenzar la experiencia del duelo.

- 1. Desconcierto e incredulidad.** Es la primera reacción ante la noticia: “Esto no me está pasando a mí”. Es la negación de la realidad, un alejamiento del hecho para intentar paliar los efectos del acontecimiento.
- 2. Tristeza profunda y agresividad.** Se producen reacciones de ira y descontento, incluso ante quienes les rodean, angustiados por ser el protagonista de una desgracia.
- 3. Desesperación y depresión.** Con apatía, tristeza y fragilidad, nos vamos haciendo a la idea de una pérdida irreversible. Es la silenciosa resignación.
- 4. Aceptación y paz.** Va reapareciendo la necesidad de centrarse en las actividades cotidianas, de abrirse a las relaciones sociales. No obstante, nunca se vuelve al estado anterior a la pérdida.

Todas las pérdidas precisan de este **proceso**, que tiene una duración que oscila entre los 6 meses y los 2 años, aproximadamente, dependiendo de varios factores:

- **Del grado o importancia de la relación.**
- **Del apoyo social.** Una persona que cuenta con amigos o familiares que le quieren y le entienden, con los que se siente apoyado y comprendido, tendrá más facilidad para amortiguar el dolor.
- **De la personalidad.** Hay personas que sienten las cosas, tanto las alegrías como las tristezas de forma muy intensa, mientras que otras tienen mayor contención. De la misma forma, hay quienes tienen una mayor facilidad para profundizar en continuos pensamientos catastróficos, profundizando en la espiral de dolor.
- **De la confianza y autoestima.** Un nivel alto de autoestima o confianza nos ayudará a no tener pensamientos autodestructivos ni de acontecimientos catastróficos.
- **De la forma de afrontar los problemas.** Muchas personas son capaces de evaluar la situación y buscar apoyo emocional.

¿Y si el duelo se convierte en patológico?

Hay circunstancias que pueden convertir el proceso de duelo en patológico, atípico, anómalo. Algunas de las causas pueden ser: la muerte súbita e inesperada, la relación de dependencia de la persona fallecida o la ausencia de apoyo familiar.

Para superar el duelo hay que vivirlo. Pero si nos negamos a entrar en alguna de sus fases, si reprimimos emociones dolorosas, pueden surgir síntomas patológicos, relacionados con la necesidad de permanecer unido al ausente.

- **Sentimientos de culpa**, por no haber hecho lo posible por evitar la muerte, de no haber sido suficientemente diligente o afectuoso con el fallecido.
- **Pensamientos de muerte.** El vivo debería haber desaparecido junto al fallecido, o incluso haber muerto en su lugar.
- **Sentimientos de inutilidad.** Ya nada tiene sentido, sin el difunto la vida carece de interés, sin él o ella nada es igual, no vamos a poder hacer frente a la vida.
- **Experiencias alucinatorias.** Oír la voz del fallecido o ver fugazmente su imagen.
- **Confusión.**
- **Lentitud psicomotora y deterioro de algunas funciones orgánicas.**

Cuando aparezcan los síntomas del duelo patológico, conviene acudir al médico de cabecera. Y, si es necesario, al psicólogo.

Errores frecuentes ante la pérdida de un ser querido

No querer saber los detalles de la muerte o pensar que llorar desconsoladamente nos hace perder la entereza son algunos de los tópicos que con más frecuencia tratamos de evitar cuando se produce la pérdida de un ser querido.

Los psicólogos aconsejan huir de los siguientes errores:

- **Pensar que cuando la persona muere se pierde su recuerdo.** El recuerdo y las vinculaciones emocionales no desaparecen. Permanecen, y aparecen en forma de recuerdos pasajeros o sueños.
- Creer que, para superar el **dolor** cuanto antes, debemos volver inmediatamente a nuestros quehaceres cotidianos. **Conviene que nos demos un tiempo** para reflexionar y para vivir el **dolor** sobrellevando el duro proceso emocional que supone la pérdida.
- Pensar que no debemos conocer los detalles de la **muerte** ni ver el cadáver. Aunque resulte duro, **saber los detalles de la desaparición** de la persona amada ayuda a aceptar la realidad de la ausencia. La falta de información puede generar confusión y fantasías irreales.
- Creer que cuando se demuestra rabia, **dolor** o desesperanza se está más expuesto a la **depresión**. **La expresión de estos sentimientos es necesaria**, porque permite que se procese la pérdida y se elabore el **duelo**, aunque puedan percibirse como manifestaciones exageradas o propias de culturas o países poco desarrollados.
- Considerar que el afecto por el ausente debe expresarse con mucha moderación. Aunque en nuestra cultura se valoran la firmeza de carácter y la entereza, **debemos permitirnos expresar libremente las emociones dolorosas**.
- **Emprender cambios radicales.** No es el mejor momento para vender propiedades, decidirse a cambiar de **residencia**, hacerse cargo de los nietos para paliar la soledad... Deja que pase el tiempo antes de tomar decisiones importantes.
- **Mantener las cosas como cuando estaba.** Su ropa en el mismo sitio, la habitación como siempre... No hagas santuarios en **memoria** de tu ser querido. Le llevarás siempre en el recuerdo y, por tanto, seguirá contigo.
- **Conservar las cenizas en casa.** Los hogares son espacios de vida, no de **muerte**. No caigas en la tentación de convertir tu casa en un santuario. Dificultarás el proceso de **duelo**.

¿CÓMO SUPERAR EL DUELO?

Debes encontrar en tu vida un nuevo vivir, es decir, buscar nuevas actividades, formar nuevas relaciones, ser activo e independiente. Puedes lograr sentirte mejor hablando con tus amigos o familiares de lo que sientes, de tus emociones... Debes hablar de la pérdida hasta que llegues a la última fase, es decir, la ACEPTES. Es

bueno hablar de la falta o pérdida del difunto porque así se dará cuenta de que es una realidad, de que es cierto y real.

Debes dejar que te ayuden, debes dejar que los demás te den su apoyo para que tú te sientas mejor. Es posible que necesites algún tiempo solo/a, pero la soledad puede convertirse en un problema aún más grande. Tienes que aprender a actuar y a vivir sin esa persona en tu vida. TÚ puedes seguir adelante!!! Puedes hacerlo, te lo aseguro!!! Al principio parecerá que subes una montaña muy empinada, pero poco a poco llegarás a la cima...

Cuida tu salud, debes comer bien, hacer ejercicio y dormir lo suficiente.

La muerte es parte de la vida, aunque hay pérdidas que resultan muy difíciles de superar. La de un hijo es la más dura, pero también la del marido o la esposa en plena juventud, o la de un ser especialmente querido. La tristeza y el malestar pueden considerarse normales,- depende de la intensidad de las reacciones y de la duración de las mismas el que sean preocupantes y haya que buscar ayuda profesional.

Perder a un ser querido es lo más duro que nos puede pasar en la vida. Sufrir es inevitable, pero lo normal es que el dolor vaya dando paso a otros sentimientos menos agudos, como la tristeza, la aceptación, la nostalgia y -finalmente- la necesidad de seguir con nuestra propia existencia. A continuación analizamos los aspectos de un duelo, cuándo es patológico y cuándo no y, además, te orientamos para superar la crisis lo mejor posible.

Duelo es una palabra que procede del latín "dolus", que significa dolor. El duelo es un sentimiento de pérdida provocado por el fallecimiento de un ser querido. Según la persona y la sociedad en la que vive, el duelo puede ser más o menos intenso, más o menos duradero, pero en cierto momento lo normal es que se vaya apaciguando.

Los criterios para que un duelo pueda ser considerado normal o patológico sólo debe fijarlos un experto, pero es importante remarcar que el treinta por ciento de las personas que no han logrado elaborar un duelo correctamente suelen tener ataques de pánico años después. Por ese motivo es fundamental profundizar hoy en el dolor, hasta superarlo, en vez de pagar el alto precio de negar lo que nos sucede.

¿Cuál es la duración promedio de un duelo?

El dolor se considera normal cuando hay reacciones de tristeza, insomnio, apatía, pérdida de peso, etc., durante un período, aproximadamente, de dos meses tras el fallecimiento del ser querido. Entonces, no es necesario solicitar ayuda profesional. No obstante, la duración de estas reacciones varía enormemente de unos grupos culturales a otros y de unas personas a otras.

¿Cuándo consultar con un profesional?

Cuando se producen las siguientes reacciones durante más de dos meses, el duelo puede considerarse grave y es conveniente solicitar ayuda profesional:

- Sentimientos de culpa por las cosas recibidas del fallecido o por las que no se le dieron cuando estaba vivo.
- Pensar que uno debería haber muerto junto a él.
- Sensación de inutilidad.
- Lentitud de movimientos.
- La impresión de escuchar la voz o ver la imagen fugaz de la persona fallecida. Alucinaciones.

¿Cuáles son las consecuencias de un duelo no elaborado?

Dentro de los duelos patológicos o difíciles, hay diferentes tipos según el tiempo:

El duelo "Crónico": Al cabo de un año y medio, o más tiempo, la persona muestra los mismos síntomas que al principio.

El duelo “Retrasado”: El afectado se impide a sí mismo sentir el duelo. Por ejemplo, una madre con hijos pequeños, que ha enviudado, no se permite llorar porque tiene que trabajar duro para sacar a su familia adelante.

El duelo “Exagerado”: La persona se encierra en su casa y sigue actuando como si viviera el fallecido. No hay adaptación.

El duelo “Enmascarado”: No se acepta interiormente la pérdida. Se rehúye hablar del tema. Con el tiempo aparecen trastornos psicológicos que nunca se habían padecido, por ejemplo ataques de pánico, depresión, ansiedad, etc.

¿Qué puede ayudar?

Para volver a la normalidad, la persona afectada necesita retomar el ritmo de vida que tenía antes de la pérdida. Su estado de ánimo depende de la actividad que tenga. Por ejemplo:

- **Salir y distraerse**, ya que permanecer mucho a solas y en la casa agrava el cuadro. Es recomendable empezar algo nuevo, por ejemplo un curso; sobre todo si se trata de una asignatura pendiente que no se concretó antes, por falta de tiempo o espacios personales.

- **Charlar sobre la persona querida** con algún familiar o amigo, alivia mucho. Y es síntoma de que se está

aceptando la pérdida. Hacer actividad física, porque permite descansar mejor por la noche, alivia las tensiones y eleva el estado de ánimo. Si se realiza fuera de casa, mucho mejor.

- **Comer con regularidad.** Al principio cuesta recuperar el apetito, pero hay que esforzarse. Se puede empezar por ingerir pequeñas cantidades de alimentos en las principales comidas, e ir aumentando la cantidad poco a poco.

- **Seguir una rutina** ayuda a no sentirse solo y vacío. Las costumbres fijas son las que nos hacen tomar contacto con la realidad. Eso sí, la rutina ha de ser propia,- no conviene seguir realizando las actividades que se compartían con el fallecido, porque se lo recordará constantemente y con dolor.

José María Castillo: "Tenemos un Papa que cree en el Evangelio"

"Es un hecho que en la Iglesia hay mucha gente religiosa que no está de acuerdo con el Papa"

José María Castillo

**El Papa a los movimientos populares:
"Las tres T (tierra, techo y trabajo), ese grito de ustedes que hago mío"**

Lo que Francisco hizo, en su discurso, fue irse derechamente a lo mismo que hizo Jesús. En cuanto se puso a anunciar el Reino de Dios, ¿qué hizo? Ponerse a curar enfermos, aliviar penas, acoger a gentes desamparadas, comer con los hambrientos...

Es un hecho que, **en la Iglesia, hay gente muy religiosa, sobre todo entre el clero, que no está de acuerdo con el papa** que tenemos. No pienso analizar aquí este complicado asunto. Lo que pretendo, en este breve escrito, es simplemente indicar por qué cada día veo más claro que, **¡por fin!, tenemos en la Iglesia un papa que cree en el Evangelio de Jesús.**

No digo, en modo alguno, que los papas anteriores no hayan creído en el Evangelio. Por supuesto, que han creído. Lo que pasa es que, cuando hablamos del Evangelio, no es lo mismo creer en él, que **vivir como el Evangelio nos dice que tenemos que vivir.** Aquí tocamos el nudo del problema. Y en esto está la clave de todo este asunto.

He leído - y releído - el [discurso que el Papa pronunció, en Roma, ante más de 3.000 participantes de 60 países](#), que representaban a los movimientos populares de todo el mundo. Pues bien, lo que más me ha llamado la atención, al leer este discurso papal, es que en él no se habla de Teología, ni de Exégesis Bíblica, ni de Doctrina Social de la Iglesia, ni de Ciencias Políticas o Sociales, ni de las enseñanzas del Magisterio Eclesiástico, ni de la Soteriología, ni de la Escatología, ni de la Cristología o la Eclesiología, ni de la Modernidad o la Posmodernidad, ni de ninguna de esas cosas con las que se calientan la cabeza, a diario, los más sesudos pensadores del saber cristiano. Nada de eso, por lo visto, le interesa al papa Francisco.

Entonces, ¿qué es lo que le interesa a este papa cuando se ve delante de quienes representan a las gentes más necesitadas de este mundo? Pues, o yo estoy ciego (o me ciega no sé qué extraña pasión), o lo que al Papa le preocupa y le angustia es exactamente, ni más ni menos, que **lo mismo que le preocupó y le apasionó a Jesús de Nazaret.** ¿De qué se trata? ¿Qué es esto?

Si algo hay claro, en los evangelios, es que **el centro de las preocupaciones de Jesús fue Dios**. Pero el problema, que plantean los evangelios, no está en eso. El problema está en cómo tenemos que buscar y encontrar a Dios. Ahora bien, si algo hay claro en el Evangelio, es que a Dios no lo encontramos primordialmente en la "observancia de la Religión", sino en la "lucha contra el sufrimiento humano".

Por eso el papa habló, con tanta fuerza, no de los grandes temas teológicos y morales de los que venían hablando los papas, desde León XIII hasta Benedicto XVI. Nada de eso. Lo que Francisco hizo, en su discurso, fue irse derechamente a lo mismo que hizo Jesús. En cuanto se puso a anunciar el Reino de Dios, ¿qué hizo? Ponerse a curar enfermos, aliviar penas, acoger a gentes desamparadas, comer con los hambrientos..., sin tener en cuenta para nada si aquellas curaciones y aquellas comidas, con gentes de mala vida y mala fama, **estaban permitidas o prohibidas por la religión**.

Sin duda alguna, la Iglesia tiene que cambiar. Pero, ¿tenemos claro en qué tiene que cambiar? **El problema no está en cambiar los cargos y dicasterios (oficinas) de la Curia Vaticana**. Ni siquiera el problema está en que el Vaticano afirme la importancia capital del Evangelio, cosa que ya ha hecho tantas veces. Todo eso puede quedarse en mera palabrería. El problema central y decisivo de la Iglesia está en que ponga el motor de su vida y su presencia en la sociedad en vivir como vivió Jesús.

La fórmula determinante quedó formulada por Francisco con brevedad y precisión: **"hablamos de la necesidad de un cambio para que la vida sea digna"**. La "dignidad de la vida". En esto está el centro de la religiosidad por la que tiene que afanarse y luchar la Iglesia. Y sobre este proyecto se tiene que re-hacer la Teología. Una Teología menos interesada por problemas tales como el pecado o la salvación eterna. Y centrada, sobre todo, en:

1. Poner la economía al servicio de los pueblos.
2. Construir la paz y la justicia.
3. Defender la Madre Tierra.

Sólo así podremos tener **obispos menos preocupados por los problemas relacionados con la sexualidad y la homosexualidad**. Obispos que, ante tantos escándalos de abusos de clérigos a seres inocentes, se ponen a mirar para otro sitio. Y tendremos obispos más interesados y afanados por enfrentarse, si es preciso, a gobernantes que favorecen a los ricos, al tiempo que esos gobernantes tan "piadosos" dictan leyes que aumentan la distancia entre los potentados y los débiles. Y, sobre todo, si esto se toma en serio y con todas sus consecuencias, **tendremos una Iglesia, no para el pueblo, sino del pueblo**. No para los pobres, sino de los pobres. Y a la que se apuntarán los ricos, si es que tienen coraje para compartir su vida con la de los pobres.

No olvidando jamás una cuestión que es decisiva. **Sólo una Iglesia así, estará capacitada para conocer la Cristología y, por tanto, para enterarse de quién es Jesús**, cómo se vive cristianamente y cómo se anuncia el Evangelio. ¿Por qué? Esta pregunta se responde afrontando otra cuestión, que es la que más miedo nos da: ¿Cómo conocieron los primeros discípulos a Jesús? No lo conocieron estudiando Cristología, sino viviendo con ÉL y como ÉL. De este asunto tan decisivo, la Iglesia, los seminarios, los teólogos, los obispos y los papas, no nos hemos enterado.

El día que esto se afronte de veras, **ese día la Iglesia empezará a tener sentido y a dar sentido a la vida de la gente**. Y esto, justamente esto, es lo que ha puesto en marcha, con sus "llamadas" ocurrencias y originalidades, el actual papa Francisco. Por eso podemos decir que tenemos un papa que cree en el Evangelio".

Entrevista a Francesc Torralba

La Intel·ligència espiritual en la vida quotidiana L'egocentrisme és la més destructiva de les ideologies

Xantal Llavina

Tret d'un "power point" preparat pel G. Joaquim Morató

El Sr. Francesc Torralba és Doctor en filosofia i en teologia. Dirigeix la Càtedra Ethos de la Universitat Ramon Llull. Ha escrit més d'una norantena de llibres, molts premiats i traduïts a diferents llengües.

"Avui Parlem de la seva conferència "Intel·ligència espiritual a la vida quotidiana". Quin és el sentit i la missió i de la nostra vida?"

"L'egocentrisme és la més destructiva de les ideologies que s'estenen pel món i una de les causes més profundes de les i greus ferides que pateix la humanitat.

*Certament, una actitud que molts tenim, l'ego: **sóc el centre i tota la resta esdevé perifèria.** Quan l'altre desapareix o és*

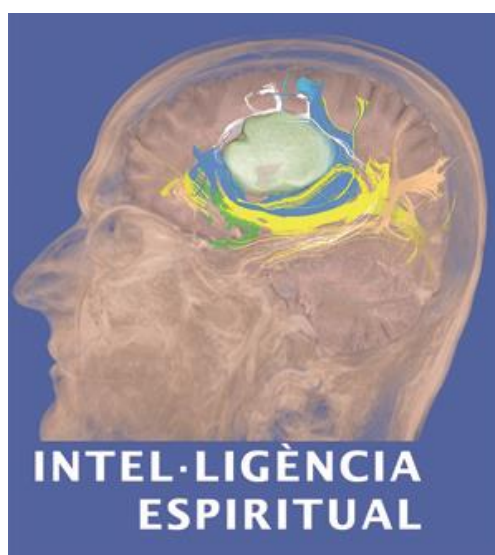
algun interès per a tu, això és molt destructiu, en una família, en una empresa o una comunitat. El que és constructiu és pensar com puc ajudar l'altre.

Tenim un món massa egoista?

Sí, però no és nou. És un error pensar que estem en el pitjor dels mons possibles. A vegades els mitjans de comunicació difonen més les ombres; però hi ha molta llum, moltes persones altruistes que no ocupen pàgines ni titulars. Però mirant la premsa o la televisió, un acaba tenint aquesta idea.

La teva feina és fer-nos pensar. Ho has aconseguit?

Fa 25 anys que ensenyo a la universitat. Observo que durant les lliçons introduïxo preguntes que els alumnes no saben contestar perquè no troben les respostes a Google. Avui en dia és difícil fer-se una pregunta que no tingui resposta a Google. Intento suscitar pensament i interrompre la velocitat quotidiana, que és altíssima.

La pregunta del sentit de l'existència ens l'hauríem de fer més sovint?

Sí, però no es pot forçar. Hi ha persones que se la fan després d'un greu fracàs, després d'haver estat a prop de la mort, del naixement d'un fill. Jo per a què visc? Quina missió o propòsit tinc? Disposem d'un temps

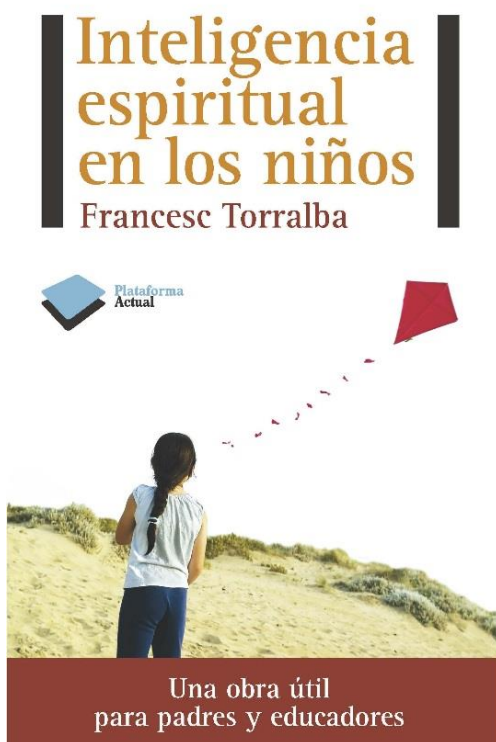
limitat i un ha de posar l'esforç i la intel·ligència en el seu propòsit. Preguntar-te pel sentit de la vida és qüestionar-te què t'omple. Si no, et trobes vivint per inèrcia.

Tu ho has aconseguit?

A mi m'omple molt ensenyar i molt escriure, i puc dedicar gran part de la meua vida a fer-ho!

Tenim intel·ligència social, emocional, lingüística...; l'espiritual s'activa, si el context és l'adequat?

Parteixo del model d'intel·ligències múltiples de Gardner de l'any 1983. Ell no va incloure encara l'espiritual i, el 2002, dos investigadors anglesos van afegir aquesta capacitat humana, que ens faculta per al sentit de la vida espiritual. La pot fer aflorar també amb molta força la lectura d'un text, la contemplació d'un paisatge o molt de patiment. Si vius al costat de la frivolitat i del consumisme, no aflora. Surt quan un para i es pregunta què faig amb la meua vida, amb aquesta relació, amb aquesta feina...

Ser espectadores de nosaltres mateixos...

Es bàsic! Ser espectador d'un mateix i veure el què fas habitualment. Llavors veus on grinyoles, on estàs fort i pots corregir. Ens fa por ser-ho, perquè a vegades ens pot caure l'ànima als peus. Es tracta de trencar la cadena estímulo-resposta i prendre distància i ser disruptiu i revolucionari...

I parles en el teu llibre de la vida espiritual en la societat digital. Són vincles positius?

D'entrada hi era molt contrari i ara crec que depèn de la qualitat dels interlocutors que hi ha en joc. A través de les tecnologies, un missatge pot tocar el moll de l'os de l'ànima. Amb la hipervinculació no hi estic d'acord, perquè els vincles requereixen temps: tenir cura de la parella, dels fills, dels pares malalts, demana temps. Però la xarxa permet que et vinculis amb gent que et pot fer pensar i millorar. En la vida cal triar amb qui vols fer el viatge. Cal discernir amb quines persones vols anar-hi.

I l'exhibició de la intimitat a les xarxes?

És terrible, hi sóc clarament contrari. Gent exposa el que no diria gairebé ni al seu millor amic. És un error, perquè el sentit de la intimitat ens fa humans. "Sí que necessitem confidents, però cal triar molt bé i no fer de la nostra intimitat mercaderia".

Afirmes que cal tenir esperança que la ciutadania sabrà discernir el bé i el mal, tindrà criteri per emprendre el procés de transformació que necessàriament ha de fer el món. Ho veus factible?

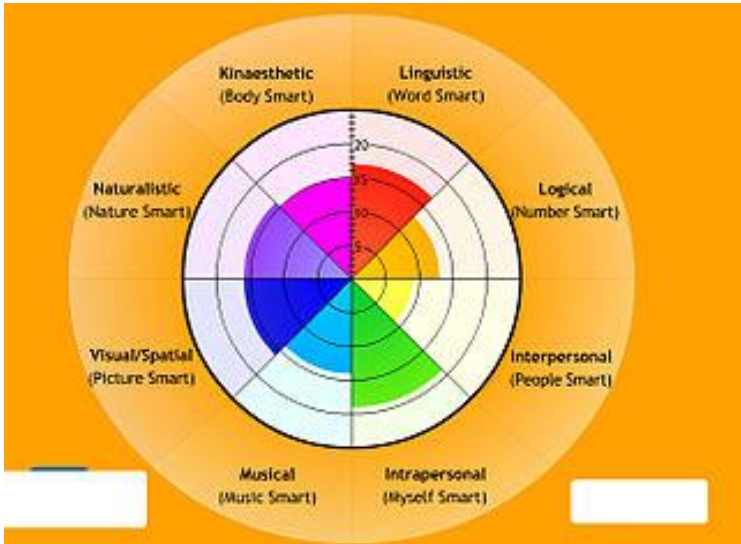
Els que ens dediquem a l'ètica estem esperançats. Pensem que el futur pot ser millor que el present. El que explica ètica explica idees-per millorar. Se'ns qualifica i d'ingenus, però podem canviar actituds, sobretot en els nens. Els canvis són llargs i no han de dependre d'una minoria i han d'afectar tots els agents.

Cada vegada hi ha més empreses a prop de l'ètica, a vegades hi ha cosmètica dins de l'ètica, i sovint en la política n'hem deixat de veure...

Veiem la política més a prop de Maquiavel que d'Aristòtil. El model aristotèlic diu que no hi ha un bon polític si no hi ha una bona persona. L'altre model és justament el de Maquiavel, que diu que per ser bon polític i mantenir-te en el poder has de ser molt viu, molt astut i no tenir principis.

Vas guanyar el 19è Premi Ramon Trias Fargas d'assaig polític amb l'obra 'Lideratge ètic'. Plantejges el lideratge ètic aplicable a la política però també a qualsevol tipus d'organització...

Em quedo en el repàs que vaig fer de Martin Luter King, de 39 anys, assassinat. Va lluitar pels drets civils de les persones de raça negra als Estats Units. Hi ha persones que, davant de causes impossibles, obren camí i les fan esdevenir realitat. I això vol dir lideratge, capacitat d'entrega i sacrifici. Posar tota la meua energia vital i la meua entrega a una causa noble. El tinc molt present.

Un dels teus últims llibres és 'Jesucrist 2.0, el cristianisme ara i aquí'. Com a creient, et preocupa veure les esglésies plenes gairebé de només gent gran?

Em preocupa que un missatge poderós i un referent com és Jesucrist no el sapiguem explicar d'una manera que sedueixi. Em preocupa la incapacitat d'expressar ho d'una manera més atractiva i seductora.

A l'Església també li ha faltat ètica, segons el teu parer?

Com a tota organització, les persones ens equivoquem i a vegades això s'ha volgut amagar. No és una comunitat de perfectes. L'Església ha de ser una realitat inclusiva. Sóc partidari que l'error s'ha de donar a conèixer.

El papa Francesc tindrà com dius tu una bona visió? Com veus el seu lideratge?

Ho crec i ho espero, el conec, ens hem vist tres vegades. Hi ha voluntat de reforma clara, però necessita complicitats i canals per fer-la realitat. Espero que encarrili aviat totes les reformes que vol fer.

Actualment ets director de la Càtedra Ethos d'ètica aplicada a la Universitat Ramon Llull. Quina feina hi desenvolupeu?

Recerca en ètica aplicada, i assessorem empreses que volen fer un canvi en la seva organització: sobre com es poden traduir els valors corporatius en bones pràctiques, com els directius haurien de tenir en compte aquests valors... Ens demanen com podem millorar la responsabilitat social de les seves organitzacions.

Dius també que la injustícia que pateix una gran part de la humanitat ens afecta tot i preservar-nos dins d'una petita bombolla residencial amb servei de vigilància permanent...

La condició per a la pau és la justícia i si hi ha una mala distribució de recursos és impossible la pau. Les persones busquen pels mitjans que tinguin cercar el que tenen els poderosos.

Audàcia per emprendre el que és difícil, paciència per suportar el que és inevitable, confiança per afrontar el futur.

Són les tres virtuts bàsiques. Creure en la comunitat i en la seva força provocarà els grans canvis necessaris.

Primer taller bíblic

Lasal·lians, missatgers de la misericòrdia de Déu

G. Josep Espuny i Crespo

El taller bíblic del 12 de novembre va aplegar 35 participants (30 Germans i 5 associats) i va ser animat per el Gmà. Josean Villalabeitia. Després d'una estona de pregària, vam reflexionar a partir d'una clau interpretativa que enllaçava alguns aspectes de l'espiritualitat de La Salle amb l'Any de la Misericòrdia, proposat pel Papa Francesc i que en aquells moments era a punt d'acabar. Som instruments de l'amor de Déu, i l'important és que aquest es faci present en la vida de les persones; el pensament de La Salle és també una invitació constant a viure la vocació en aquesta clau. Ser mitjancers de la misericòrdia vol dir deixar-se **commoure** per l'altre i pel seu patiment, vindria a ser una forma més profunda i més espiritual del que en diríem *empatia*.

A partir del relat de Mc 10, 46-52 vam seguir aquesta reflexió: el cec Bartimeu (que viu simbòlicament "a la vora" del camí, és a dir, fora de tota esperança) troba Jesús que passa a prop d'ell i, a partir d'aquest encontre, la seva vida canvia, des de la foscor sap anar a la llum i la seva "ceguesa" desapareix, decidit després a seguir-lo. I en tot aquest procés narrat per Marc és primordial el paper dels apòstols, que són els mitjancers de la gràcia de Déu. I cal estar alerta, ser mitjancer no és en cap cas ser propietari i, menys encara, manipulador d'aquesta *gràcia-regal*. També aquells a qui ens dediquem els lasal·lians (alumnes, professors, famílies...) estan cridats a conèixer i gaudir aquest amor de Déu – potser sense ser-ne massa conscients -; però normalment necessitaran algú que els el mostri, perquè no és gaire freqüent llegir la realitat amb les *ulleres* de la fe.

Entendre la misericòrdia de Déu és comprendre el nucli central del missatge de Jesús: Déu és sempre bo, compassiu i abans que tot, amor. Abans, fins i tot, que ser just. I el fet de mostrar tot això des de la senzillesa d'una vida entregada completament, és també la raó de ser de tot religiós i, per tant, dels Germans:

és el cor, sense cap dubte, de l'espiritualitat de La Salle. És la missió de fer que l'amor de Déu arribi a tots els seus fills (aquells que ens han estat confiats i els qui treballen amb nosaltres). Especialment als qui més ho necessiten, fent que aquest amor sigui eficaç en ells.

Entrevista al G. Ramon Grau

G. Ramon Pascual i Reverter

Se'm demana de retratar-me. No conec gaire l'ofici... però si el fet pot ser de complaença o utilitat per algú, m'hi poso.

FAMÍLIA. Vaig néixer a Manresa el 18 d'octubre de l'any 1926, al carrer Sobrerroca, 36. El meu pare Domènec Grau i Vilalta era espardenyer d'ofici, la meva mare Dolors Estany i Junyent, la més bona dóna del món, i a sobre cuinera excel·lent, que no disposà sempre de la matèria òptima per a cada menú.

Formàvem la família nuclear de 6 persones: el pare, la mare (*pels fills sempre han estat el*

papa i la mama), la benvolguda tia Ramona, *germana del pare*, i els fills Carme, Conxita i Ramon. Una família modesta, treballadora i molt cristiana: el Rosari cada vespre, i el pare membre d'un parell d'associacions de jesuïtes que tenien una residència al mateix carrer. La meva mare tenia 12 germans tots fills del poble de la Llavinerà, terra calafenca, com no n'hi ha d'altre (o costa de trobar). Entre tietes, tiets, cosins i cosines existia un segon cercle de família autènticament travat i entranyable amb un augment de dosi en el compartir les penes i les alegries.

PERÍODE ESCOLAR. Després de passar per les monges vaig anar a cals "Hermanos", poc temps, doncs esclatà la guerra. El meu pare es preocupà d'escolaritzar-me a l'Acadèmia del Sr. Pepet, de bona reputació acadèmica i disciplinar. Tenia un punter com un pal de billar, però més curt, que ocupava un lloc destacat en la metodologia pedagògica, disciplinar i educativa que guiava el Sr. Pepet.

Era l'agost o el setembre de 1936, en plena guerra, un xicot dit Díaz, fill de pare minaire, em vengué, no sense regateig 12 petards dels bons. Em costaren 10 cèntims i un mirall rodó. En realitat eren fulminants d'explosius usats a la mina. A la terrassa de casa vaig fer-ne explotar un amb un martell. Es va sentir a tot Manresa. No em va desgraciar de per vida perquè Déu és bo. El municipal de l'Ajuntament i altres assessors es feren càrrec dels fulminants i de mi per l'estat llastimós de la cara i les cames amb mil petits forats fets per la metralla. S'imposava un canvi d'escola (de confiança). N'hi havia una que li semblà adient al meu pare: Era regida pel Sr. González (més tard vàrem saber que era falangista) i la Srta. Victòria, ex-monja. I va anar molt bé.

Entre període i període vaig estar malalt, el tifus. Per refer-me la salut els pares em portaren a descansar i menjar a la Mora, una masia d'uns parents, prop de

Sant Llehi a la Vall d'Ora. Vaig arrodonir la meva formació general. Resulta que el vell de la casa, home respectat i pagès íntegra, pensà que seria més saludable per a mi fer quelcom, enlloc d'anar mirant la natura. Així que em va dir : *ens arribes a punt, ens faltava un "sagal" per fer-se càrrec de les vaques...* vaig dir que si... Durant tres o quatre mesos aquest fou el meu quefer, amb tantes incidències com podeu imaginar. Vaig tastar al sabor de la soledat i aprengué a espavilar-me.

Acabada la guerra vaig tornar als "Hermanos". Em posaren a la 4ª classe amb l'Hno. Andrés Santos, jovenet, ros i eixerit però molt seriós. Tot normal

VOCACIÓ. El meu inici de vocació comença un procés intern espiritual conegut per Nostre Senyor (suposo), partint del fet que jo no havia pensat mai en fer-me Hno, ni reparador de bicicletes. Allò del dia de marres; Breument: Jo acabava de fer una curta visita al Santíssim, com altres alumnes, a la capella que estava en el trajecte cap al pati de recreo. Imprevisiblement em topo amb el G. Amadeo Àngel, Director. Em mira i em diu: *¿No te gustaria ser Hermano?* Jo, per mera cortesia, vaig dir el sí "fatídic". L'endemà ja va entrar en concrecions sobre estudis a Cambrils i altres herbes i em va programar unes trobades amb el G. Andrés. A casa estaven expectants... però el G. Amadeo Àngel va

puntualitzar que *"en enero es oportuno ingresar, porque comienza trimestre... etc. etc.* El fet és que el 4 de Gener de 1940, el G. Andrés i jo preniem el tren a Manresa cap a Cambrils amb parada a Bonanova, tot el meu interior fet un garbuig, sense obrir boca i expectant i atordit... si em porten a la Trapa... allà hi seria. No em sembla un inici gaire il·lusionant, però fou així.

PERÍODE DE FORMACIÓ. Per no allargar i condensant un resum: al Petit Noviciat no vaig esser feliç ni desgraciat, diria que espiritualment ni caminava, ni volava. Rodava al ritme del grup. S'hi trobaven xicots excel·lents: Fermí Mas, Alert com a més afins. No vaig gaudir de l'amistat (llavors) però sí d'una sintonia que s'hi semblava força. També amb el G. Casadesús, professor. Anècdota que em marcà: Em van posar "una nota de cortesia" (va ser una sotragada anímica grossa per a mi) i l'únic que va tenir una paraula o un copet a l'espatlla fou el G. Carles.

El 6 d'octubre del 1942, vaig revestir l'Hàbit amb una gran alegria al cor que semblava proposar-me definitivament la vocació d'Hermano, tan vaga als inicis. Una bona voluntat cega i ingènua em va acompanyar tot l'any. La gana (de menjar una mica més), també fou una constant. Al sortir de l'Escolasticat em feren professor del Noviciat Menor (19 anys). He guardat un record afectiu molt gran amb aquells meus primers alumnes. Més tard, vaig treure els estudis amb un esforç notable, acabant feliçment la Llicenciatura el 1956...

Noces d'Or del G. Casimir Aleix

un esdeveniment dels més lluminosos de la meua vida. Em semblà que ja **podia fer d'Hermano a tots els efectes...** Per l'educació cristiana dels alumnes grans no anava tan preparat. Vaig estar a Tarragona (col·laborant en la pastoral amb el G. Llobet) i a Bonanova. La classe de Religió sempre em va preocupar, i la preparava amb esment, tot llegint referències dels autors del temps, per tal de

connectar amb els alumnes. A Bonanova els GG. Cosme, Morató, Verdaguer... i altres foren grans companys, que deixaren petja en mi (érem més de seixanta Germans a Bonanova). Tenia un grupet de sisè o

Preuniversitari, molt addicte i molt disposat a qualsevol iniciativa de caire cristià. El grupet de Bonanova m'envià, per Nadal un cassette: Es titula EL VENT... DE CARA AL VENT de Raimon... En la meua mentalitat, el

Recés a Poblet

vaig trobar tan encambriolat i estrofolari que, en un moment vaig dubtar sobre si era una broma... que no ho era, sinó una mostra d'afecte.

SEGON NOVIAT.. Va ser un favor que dec al Districte i que vaig fer seriosament. Va ser el Professor de Bíblia qui m'atansà als Salms i que he guardat com afició des de llavors.

ETAPA DE DIRECTOR. "Le nombraré Director de Reus", amb va dir el G. Royuela, sense preàmbuls ni apèndixs. Vaig reemplaçar el G. Bagué, persona entranyable. S'havia de continuar la construcció del Col·legi. El bon G. Bagué em confessà, tot satisfet, que en el matalàs hi tenia guardades 300.000 ptes. i que es parlava d'una ajuda de Madrid... En el transcurs del primer any se'm morí de repent el G. Domingo Arqués... M'agafà ben poc

preparat: El Germans i el Doctor Conejero, el Senyor Ferré, estigueren al meu costat amb molta delicadesa.

Cap el mes de gener, "inopinadament" s'ensorrà el sostre del dormitori a les nou del matí. Providencialment no atrapà ningú, ni al G. Sistach en el seu 'cuchitril', ni el G. Desiderio Pérez, ni la Sra. Manuela fent la neteja com d'ordinari en l'epicentre, ni un alumne que feia dies que es quedava al llit per malaltia. El mateix dia els pares, els Antics Alumnes i els Germans vàrem cobrir amb unes grans lones mig dormitori i vàrem ubicar els interns (eren 100) per les classes i racons del Col·legi. Això durà mesos. Cap intern es donà de baixa.

Seguint el protocol d'altres vegades, amb el G. Royuela, Visitador, asseguts tots dos en un dels rebedorets de l'entrada de Reus, em digué "Tomará la direcció de Bonanova", com qui diu "avui sopem abans". Era el mes de maig o juny.

Vaig rebre una acollida cordial i expectant de la comunitat de Bonanova i el personal. No va passar res que pugui qualificar-se de desencert o de gran encert. Vaig estar-hi bé i agrait a l'atenció de molts Germans.

El 8 d'octubre, començament de curs, va morir la meua mare; en mig del dolor més gran de la meua vida havia de iniciar el curs 1968-69. Em va portar a casa, a Manresa, l'empleat, Sr. Francisco amb el seu cotxe. Bonanova no en tenia. El condol del meu superior va arribar mig distretament en una trobada a Comtal un mes o dos més tard...

VISITADOR. Una carta de Roma del G. Assistent (mig desembre) m'informà amb molt de tacte, respecte i afecte que havia de prendre el càrrec de Visitador. Em vaig trobar molt sol. Vaig anar a Roma per intentar desempallegar-me de la responsabilitat. Dos Assistents i el G. Fernando m'acompanyaren molt amablement i amb moltes paraules en diversos

Excursió de Petits Novicis a Salou

idiomes, a l'aeroport de Roma per la tornada a Barcelona. Jo i càrrec tornàvem a Barcelona junts. Personalment no sento cap predilecció per aquest període de Visitador. Més aviat em vaig sentir (involuntàriament) immers en una espècie de funcionariat... Crec que la decisió d'encoratjar a tots els Germans als estudis fou quelcom força positiu i un gran exemple dels Germans grans que s'hi acolliren: Vilarrasa, Masferrer,... També compto com un encert la construcció de la Residència Provincial.

CASA GENERALICIA. Jo estava fent d'ecònom del Districte, Auxiliar del G. Cirera i company dels GG. Morató i Pujol... El G. Basterrechea, nou Superior General, m'envià una carta invitant-me a "ocupar" el lloc de Director General de la Casa Generalícia que quedava vacant. *No m'ho imposava, podia refusar-ho, però ja n'havien parlat amb el G. Charles Henry,... però era completament lliure d'acceptar o no, tanmateix convenia...*

Amb el cor com una avellana em vaig presentar a Via Aurelia, i vàrem fer els coneixements de rigor dels 32 GG. de la Comunitat Central, Assistents i tutti quanti. Jo era el més petit de la colla!, de no ser dos vietnamites que salvaven la situació. Paraules d'acollida m'aixecaren la moral. A la Casa Generalícia m'hi vaig trobar molt bé (sempre amb els ensurts de la vida diària infreqüents en una comunitat de casa nostra i atenent als quatre fronts fonamentals: El Consell General, la Comunitat, el CIL o altres grups i el Personal).

Vaig tenir el privilegi de conèixer de prop molts Germans amb característiques no comunes: Br. Charles Henry, Basterrechea, Maurice Auguste, Cervantes, Patrice... i altres amb qui vaig fer gran amistat: els de Centre Europa, els dos de Birmania, un G. anglès, els dos belgues i altres. Una experiència nova i única.. Haig d'agrair la relació excepcional i cordial, amb detalls dels Germans. "Si s'organitzava una sortida d'un dia, a la tornada em trobava en paraules d'agraïment, o amb una targeta a la bústia en el mateix sentit. En aquestes

Amb la família

sortides, ben preparades, l'hora del dinar era esperada: quasi tots passaven treballs per escollir el menú, era el moment de la gresca general... Entre el risó i l'arrosto, no s'hi aclarien. Els cambrers feien prodigis d'interpretació... Pròpiament a la Comunitat, sols hi havia un italià

El març del 1981 vaig dir al Superior, per escrit, que no em trobava bé, de l'estómac i no gaire animat pel curs següent. El G. Cirera acabava de Visitador del Districte. Al Gmà Superior, molt pràctic, li semblà providencial. Jo vaig aterrar a Comtal a reemplaçar el G. Jordi Oller que fou nomenat Visitador Auxiliar. Després

vaig ésser director d'un Reus, esdevingut gran Col·legi amb un professorat excel·lent... però jo ja passava dels 60... Vaig estar-hi 6 anys, molt bé tot fent l'ofici que més havia practicat.

JOSEPETS – CERCLE LA SALLE. Fou una comunitat d'agregació: alguns Germans amb responsabilitats de districte: Pastoral, Vocacions, Pedagogia i altres. Gmà. Pou, per exemple. Molt bé.

El Gmà. Mariano, tingué la bona idea i el coratge d'organitzar el CERCLE LA SALLE: invitació a tots els lasal·lians de cor, de tercera edat, a tornar a escola: Hi havia una oferta molt variada: francès, anglès, literatura espanyola, catalana, macramés, elements d'informàtica, dibuix, pintura, cant i una munió d'ofertes més. Totes amb un responsable-professor de garantia. Alguns Germans hi varen contribuir i l'alumnat de senyors i matrones respectables va arribar a més de 300. Reunions i sortides coronaven el projecte. El Gmà MARIANO, persona extraordinària en dinamisme i capacitat, desinterès i religiositat i vena apostòlica fou providencial i efectiu.

CLASSE DE BÍBLIA. Jo vaig ocupar diverses càtedres "de nivell modest": informàtica, anglès, etc. Però el que puc afirmar és, que els 9 anys de la classe de Bíblia, han omplert la meua vida com cap altre període. Tenia 30-32 alumnes: el Sr. Rovira de l'IPSA entre ells, la meitat senyores molt cooperants. Vàrem poder donar una repassada a l'Antic Testament, l'Evangeli de Lluc, els Fets, Salms, Cartes de Sant Pau, literatura Sapiencial etc. Recollint les lliçons que donava per escrit es confeccionava un quadernet, crec, força útil. La col·lecció d'aquests quadernets ha estat molt apreciada pels alumnes, als qui he guardat una afecció especial. Em van facilitar fer de catequista ja a les acaballes de la meua funció docent.

CAMBRILS. Només agrair els qui cuiden dels Germans; sobre tot l'elecció del personal de la infermeria.

A falta d'activitat, que no sigui lectura, cada dia, sense falta, apago els ciris al final de l'Eucaristia.

Espero haver après a resar un xic millor abans de la gran ABRAÇADA.

PUNTS DE REFLEXIÓ

OBERTS A L'OPINIÓ DE CADASCÚ

G. Jaume Pujol i Bardolet i altres

Els pobres són els primogènits de l'Església

Bossuet en ple segle XVIII: "Al contrari del que pensa la gent del món, en el Regne de Jesucrist la preeminència pertany als pobres que són els primogènits de l'Església i els seus vertaders fills... En la santa Església no s'admeten els rics més que a condició de servir els pobres. En l'Església de Jesucrist les gràcies i les benediccions són per als pobres i els rics no tenen privilegis més que per mitjà d'ells... L'Església és la ciutat dels pobres... perquè, en el seu pla original, va ser construïda només per als pobres i ells són els veritables ciutadans d'aquesta ciutat feliç".

Jacques Bénigne Bossuet

La imminent dignitat dels pobres a l'Església

Constrets per la disminució de forces, ens estem habituant a demanar als cristians més generosos tota classe de compromisos dins i fora de l'Església. Si, al mateix temps, no els oferim espais i moments per conèixer Jesús, escoltar la seva Paraula i alimentar-se del seu Evangeli, correm el risc de fer créixer a l'Església l'agitació i el nerviosisme, però no el seu Esperit i la seva pau. Ens podem trobar amb unes comunitats animades per funcionaris aclaparats, però no per testimonis que irradien l'alè i la vida del seu Mestre.

José Antonio Pagola

Qui cerca una comunitat sense defectes... es queda sense comunitat

És el mateix que qui cerca un amic sense defectes es queda sense amics... Per una banda, la persona és un ésser social i li és una necessitat viure en relació interpersonal i en comunitat i per altra banda tots experimentem dificultats degut a que "vivint colze a colze, també ens donem cops de colze". L'instint de defensa actua situant-nos en un individualisme que ens comporta soledat. Cal saber viure en comunitat, viure la fraternitat tan recomanada com a signe cristià i de contagi vocacional.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La terra és una herència comuna

Avui creients i no creients estem d'acord en que la terra és essencialment una herència comuna, i que els seus fruits han de beneficiar a tothom. Pels creients, això es converteix en una qüestió de fidelitat al Creador, perquè Déu va crear el món per a tothom. Per conseqüent tot plantejament ecològic ha d'incorporar una perspectiva social que tingui en compte els drets fonamentals dels més postergats. El principi de la subordinació de la

propietat privada al destí universal dels béns i, per tant, el dret universal al seu ús és una «regla d'or» del comportament social i el «primer principi de tot ordenament ètic-social». La tradició cristiana mai no va reconèixer com absolut o intocable el dret a la propietat privada i subratllà la funció social de qualsevol forma de propietat privada. Sant Joan Pau II recordà amb molt èmfasi aquesta doctrina, dient que «Déu ha donat la terra a tot el gènere humà perquè ella sustenti a tots els seus habitants, *sense excloure ni privilegiar a ningú*».

Laudato si 93

De societat líquida... a societat gasosa

La modernitat líquida és multicultural i pluriidentitària

S'havia dit que la nostra societat és líquida, diem acomodàcia als vents que bufen i interessos i opinions dominants. Ara es diu que vivim en una societat gasosa, difusa amb crisi de punts de referència segurs, doncs degut al procés accelerat en el que ens trobem, l'evolució de les nostres societats, en tots els àmbits, sigui polític, social, econòmic, familiar o religiós semblen anar temptejant els respectius presents i deixar-nos un futur incert. Fent una

aplicació a l'aspecte religiós sembla que vivim un «cristianisme escumós i bromerós» i potser també, en la nostra vida religiosa, tot hi havent testimonis heroics de fidelitat en el seguiment de Crist abocats als humans necessitats. Tant si diem societat líquida com gasosa, sembla que vivim sense un rumb determinat i en la precarietat i la incertitud, doncs es produeixen canvis constantment. Experimentem fragilitat humana i de les institucions. Res no manté molt temps la seva forma. Els projectes, els itineraris i fulls de ruta es marceixen fàcilment demanant, no solament revisió, sinó noves elaboracions. Nosaltres tenim una fita en aquesta situació que és el seguiment de Crist, segons l'Evangelí.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La renovació... des de les fonts?... des de les estructures?...

Avui ningú no dubte que ens hem de renovar constantment. Cada any, cada curs té molts aspectes nous respecte de l'anterior. No podem repetir projectes anteriors per bé que hagin resultat. Hem de donar respostes als nous reptes que sorgeixen en tots els aspectes de la nostra vida. Estem urgits a un moviment accelerat. Per una banda tenim les estructures institucionals que demanen creativitat i, per altra banda, els aspectes de vida religiosa reclamen la nostra atenció. Pel que fa a les estructures, quantes reunions de Comissions, de grups diversos... doncs no es pot badar. Pel que fa a la vida religiosa tenim equips d'animació de

Districte i de Sector, circulars, capítols, la Regla renovada, etc. Si prenem l'última edició del Glossari de Sigles hi trobarem 6 pàgines que corresponen a 91 estructures de renovació permanent.

Ara bé, potser ens costa fer atenció, a la vegada, a les «fonts» i a les «estructures». A Maria i a Marta. Potser les 'estructures' envaeixen, més o menys les 'fonts' que han de donar sentit a les 'estructures', com són l'esperit de fe, l'oració comunitària, les reflexions comunitàries sobre la nostra vida, el sentit de la missió, la vivència de la consagració que dóna sentit a la nostra raó de ser, els consells evangèlics als que ens comprometem pels vots, el sentit d'associació, etc. És sempre l'Evangelí la primera i principal Regla? Doncs, la renovació de les estructures i la posada al dia de les institucions cal fer-la des de la «profunditat de les fonts».

G. Jaume Pujol i Bardolet

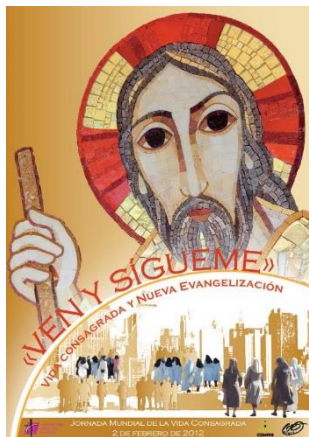
Amb Déu tot es transfigura i s'omple de sentit

Aquesta frase de Leonardo Boff ens pot servir d'interpel·lació en la nostra vida, sobretot quan no trobem sentit en la nostra vida, institucions... No ens mantindrà passius. També el Papa Francesc

digué: “Només quan s’està centrat en Déu es pot anar a les perifèries del món.” Tota espiritualitat és causa de compromís: la vida d’oració, la vida comunitària, la missió i el sentit li ve de Déu. I afegeix que més a partir del cor que de la raó. Sempre ens resulta més fàcil resoldre els problemes dels altres que els nostres. O també, fàcilment omplim els nostres sentiments de manca amb accions externes; això podria ser escapisme o bé voler-se refugiar en si mateix.

Leonardo Boff

El drama de la Vida consagrada avui – Importància dels projectes comunitaris

El drama de la Vida Consagrada avui és que volem fer moltes coses, som bons complidors, però falta experiència de l’amor de Déu. Déu prefereix fidelitat a l’amor i a la vida, no a la lletra o a l’estructura impassible. El consagrat se sent inclinat a escutar, discernir i complir la voluntat del Pare en fraternitat, amb d’altres germans de camí que ha d’incloure en la seva pròpia configuració. No es renuncia a pensar, discernir, jutjar, sinó a fer-ho sol. Cadascú, lliurement i voluntària posa els seus recursos a disposició dels altres. Així l’obediència conjunta en comunitat, deixa de ser quelcom sociològic, organitzatiu, ascètic o jurídic, per a ser profundament teològic-espiritual. Importància dels projectes comunitaris. La realització personal no es qüestió de quantitat de coses a fer, sinó de desenvolupar el sentit que ha rebut per vocació, obrint-se a l’Altre per a ser fidel a si mateix.

La Vida Consagrada serà profètica si té capacitat d’escoltar la Paraula de Déu. Quan la Vida consagrada es burocratitza, es tecnològitzada, es fa eficientista en la seva missió, sembla més una màquina o una hisenda que una comunitat en fraternitat. L’Esperit s’apaga.

Pedro Juan Alonso, OP (dominic)

L’oració, com a necessitat, causa i efecte

Hi ha una relació de causa i efecte entre oració, consagració, comunitat, missió. L’oració ens interna en Déu i viceversa, ens fa trobar Déu. L’oració ens fa descobrir la comunitat com a fraternitat i aquesta s’expressa per l’oració. L’oració ens fa entrar de ple en la consagració i aquesta s’omple de sentit per l’oració; dóna sentit i vigor a la missió i viceversa. La comunitat ens porta a la missió i la missió necessita de la comunitat. Constituïm comunitats de cridats en el seguiment de Jesús per a una missió i l’oració ho fa possible. L’oració comunitària és sobretot una necessitat que té el religiós i la comunitat per donar sentit a la seva vocació. D’aquesta manera la Vida

Consagrada serà vida evangèlica com li correspon per vocació.

G. Jaume Pujol i Bardolet

Pecats de la comunitat

Segons Jean Vanier: “El primer pecat de la comunitat és apartar els ulls del qui la va portar a la vida, per a mirar-se a si mateixa. El segon pecat és trobar-se bella i creure’s font de vida; llavors s’aparta de Déu i comença a tenir compromisos amb el món i la societat; adquireix un renom. El tercer pecat és la desesperança; descobreix que no és font de vida, que no és pobre, que li falta creativitat i vitalitat i llavors es tanca en la seva tristesa, en les tenebres de la seva pobresa i de la seva mort... però Déu no deixa d’esperar-la com el pare al fill pròdig. Les comunitats que han deixat de costat la inspiració de Déu per tancar-se en el seu propi poder han de saber tornar a demanar humilment perdó a Déu”.

Jean Vanier, teòleg i filòsof canadenc

Sobre les reunions comunitàries

Ens costa menys parlar del que hem de «fer» o del que desitjaríem «fer» que del que hem de «ser». El que hem de ser constitueix la nostra identitat i el fer li ha de ser la normal conseqüència. Hi ha una manera de fer que ajuda en positiu el procés del ser, i també hi ha una manera de fer que ens distreu i ofega el procés de la millora del ser. Tots els Germans tenim la mateixa identitat vocacional segons el carisma lasal·lià. La vocació, el seguiment de Jesucrist la consagració, la comunitat fraterna, la missió es viu seguint un procés estimulat per les realitats que vivim, com ho feu Jesucrist en la seva vida terrena. Tots els Germans necessitem que la comunitat ens ajudi a viure la nostra

identitat. Per això que aquestes temes haurien de ser temàtica de les nostres reunions comunitàries. Doncs, de què parlem en les reunions comunitàries? De què no parlem en les reunions comunitàries? Per què? No es tracta de complicar-nos la vida, sinó d'adequar-nos amb la identitat vocacional.

I què són reunions comunitàries segons la Regla 56,3: *“Les reunions comunitàries constitueixen un temps privilegiat de reflexió a la llum de l’Evangeli. Els Germans hi expressen el seu parer, presenten propostes i comparteixen les seves experiències i coneixements. Les consideren necessàries per a la vida de comunitat i hi participen de bona gana”.*

G. Jaume Pujol i Bardolet

L’espill de Gandhi

Un dia van demanar a Mahatma Gandhi quins eren els factors que destrueixen l’èsser humà.

I respongué d’aquesta manera:

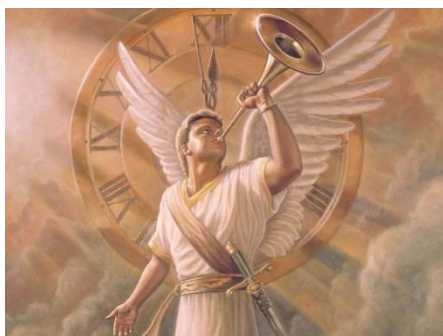
- ◆ La Política sense principis,
- ◆ El Plaer sense compromís,
- ◆ La Riquesa sense treball,
- ◆ La Saviesa sense caràcter,
- ◆ Els Negocis sense moral,
- ◆ La Ciència sense humanitat; i
- ◆ **L’oració sense caritat....**

Segons Gandhi, **l’oració sense caritat**, no solament no val, sinó que és destructiva de l’èsser humà...

Certament, sabem que una certa manera de viure la religiositat, que hauria de ser sempre testimonial, també pot ser antitestimoni... i per tant, d’efectes negatius.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La comoditat de la santa rutina

En la Missa del 14 de novembre se’ns va llegir un interpel·lant text de l’Apocalipsi 2,1-5. L’Àngel lloa a l’Església d’Efes per la seva paciència i constància en les penes sense defallir, però seguidament li afegeix: *“Tinc contra tu que no estimes com abans estimaves i com has decaigut. Penedeix-te i torna a fer com havies fet”.* He pensat que davant les insistents crides del Papa i dels signes dels temps cap a un nou futur no podem refugiar-nos en la santa rutina, com ho feu el jove de l’Evangeli. Crec que se’ns demana posar en acte unes agosarades iniciatives sense refugiar-nos en la nostra tradicional bondat o en la nostra santa rutina. No és nou. El Fundador no es va refugiar en

continuar sent un exemplar capellà i canonge... L’Evangeli li canvià el paradigma. Com digué el G. Michel Sauvage, de bon cristià, bon capellà, bon canonge es convertí en persona d’Evangeli.

G. Jaume Pujol i Bardolet

Dues petites reflexions...

G. Ramon Font i Serra

OBERTURA D'UNA NOVA COMUNITAT

Durant aquests darrers anys s'han tancat vuit comunitats. Algunes - com per exemple la meva - s'aguanten per un fil...

Conociendo a Jesús construimos
una mejor vida

Però es vol obrir i s'obrirà una nova comunitat Pastoral... Ja es porta molt de temps parlant del tema i veig que hi ha molt d'interès per part d'alguns en aconseguir la seva apertura.

Posats a obrir... per què no se'n obre una de pedagogia??? No és conya eh!!! I una altra d'economia i...

Sempre hi he estat en contra, segueixo i hi seguiré estant, per més articles que surtin a favor... Sóc així de tossut!

Espero, però, que aquesta nova comunitat ens animi molt més del que ho ha fet fins ara... tindran temps i personal per a fer-ho... oi? Passió sovint per les comunitats educatives i religioses per orientar-nos en la nostra tasca pastoral amb principis sòlids, actuals i adients, veient i constatant la seva presència i constant sol·licitud. Que així sigui!

EL NOSTRE FUTUR...

De vegades penso que potser ens vam equivocar en aquell Capítol de l'agost del 2009 dient sí a la nostra incorporació al Districte únic anomenat ARLEP.

**A les nostres
mans està
l'esperança de
La Salle...**

Catalunya ha desaparegut com a Districte i està a punt de desaparèixer com a Sector...

Som diferents, tenim uns trets culturals i lingüístics que corren els riscos, així m'ho sembla, de quedar completament eclipsats, per no dir perduts...

Tenint en compte els Germans que som i serem, les planificacions que es fan, les complicades organitzacions... hi haurà Germans per portar-ho tot a terme?

Algú pot dir, de no haver-nos unit hauríem quedat totalment aïllats com els belgues... Potser sí, però em dóna la impressió que, units, seguirem aïllats degut a que certs corrents existents i potser majoritaris són massa centralistes. Tenim uns certs

trets diferencials que s'haurien de valorar molt més.

Recordant el nostre Germà Antonio Carmona

Sr. Dante de Zabaleta Orellano, Director de La Salle Palamós

A nivell personal – voldria destacar la seva acollida, els seus comentaris plens de saviesa, el seu amor per la natura i la seva passió per la lectura.

L'any 2000 vaig arribar a l'Escola La Salle Palamós i des d'un bon començament vaig percebre l'hospitalitat dels quatre Germans que conformaven la Comunitat- El Germà Marià Aceves, el Germà Ramon Anglada, el Germà Jesús Tó i el Germà Antoni Carmona- ***En aquell moment formaren part de la meva família més propera i tenia la sensació de ser un més d'aquella Comunitat.***

Destaco del germà Antoni el seu sentit d'humor "britànic", amb molt contingut que donava peu a la reflexió.

La seva saviesa provenia d'una pau interior producte d'una gran **convicció religiosa, el coneixement i respecte per la natura i el tracte afable envers les persones.** Per això amb qualsevol comentari seu,

impregnava els altres d'un valor significatiu.

"Vivimos en la época de la sinrazón donde lo urgente está por encima de lo que es realmente importante" deia amb molta freqüència amb la seva veu de locutor de ràdio.

El fet de parlar amb el Germà Antoni era un privilegi.

L'empremta que ha deixat a Palamós perdurarà per sempre. Ens ha deixat un referent com a persona, com a docent i com a Germà de La Salle.

Que el Déu Pare l'aculli en el seu Regne!

Germà Antoni, descansi en Pau !

Antonio Carmona: "In Memoriam"

Sr. Jaume Burgell Alsina, ex-alumne de La Salle Palamós

Aquest matí ha mort a Cambrils un dels grans Mestres, amb majúscula, que he tingut a la meua vida, el Germà Antonio Carmona. L'Antonio tenia 94 anys i ha viscut una vida plena dedicada a una de les coses que més li agradava en el món, formar persones.

Tota una generació de baix-empordanesos (no només palamosins) vam tenir la sort de tenir-lo com a ensenyant. Va educar a La Salle Palamós més de trenta anys, des de 1975 fins a 2008, any en què es va retirar finalment (en tenia ja 86) a la residència que La Salle té a Cambrils on es retiren els germans que ja necessiten assistència.

Quan va arribar a La Salle Palamós, ho recordo com si fos ara, jo feia tercer de bàsica (l'antiga E.G.B. que tants records ens porta als de la meua generació) i el Germà Carmona tenia fama -i aspecte- de "dur", en uns temps en el que les noves fornades de germans ja no portaven sotana, a ell el recordo sempre amb ella, per tant, per sobre de qualsevol altre consideració, inspirava una barreja de respecte i por. Però no n'hi havia pas per a tant. El vaig tenir com a professor de Matemàtiques i de Francès, i he de dir que em va transmetre la passió per totes dues matèries, en particular les Matemàtiques.

Pel que fa al Francès, gairebé tot el que sé me l'ha ensenyat el meu amic, i també professor Roger Denoix, però és cert que els primers fonaments ("ais, ais, ait, ions, iez, aient...") van venir del Germà Carmona. Aquells que em llegiu i vàreu compartir La Salle amb mi ja sabeu del que us parlo. Ens vam endinsar en el meravellós món de la primera llengua estrangera de la mà dels germans Claudine

et Régis Mason (també dedicat als meus col·legues de classe, tots saben de què estic parlant).

L'Antonio era un home estricte, com anticipava la fama que el precedia, però era d'una rectitud intel·lectual i moral impecable. Era un home just. Mai va prendre una decisió de càstig arbitrària, i sempre es va esforçar per a treure el millor de cada alumne, i al darrera d'aquella fosca sotana hi havia un gran cor.

El Germà Carmona, a més a més d'ensenyant li agradava fer de pagès. Tenia cura de l'hort de La Salle. Quan acabaven les classes hi anava gairebé cada dia. El recordo com si fos ara amb l'aixada i el barret de palla. I aprofitava les llargues estones a l'hort per a compartir filosofia i saviesa amb tots aquells que castigava (que eren uns quants, sempre els mateixos, amb una de les frases que va esdevenir una icona a La Salle i que ell proferia amb una veu que despertava els morts, i posaré un nom, però n'hi va haver molts més-: "Rodríguez..., cinco y media-ocho y media, al huerto).

I la seva tercera passió era la pesca. Era molt freqüent veure'l sortir de l'escola els caps de setmana i els dies de festa amb la seva llarga canya de pescar, el seu inseparable barret i la galleda.

Antonio Carmona, gran mestre i gran persona, reposi en pau !

Recordant el G. Jesús García des de La Salle Congrès

Sr. Pere Vicancos, Director de La Salle Congrès

Des de la Comunitat Educativa de La Salle Congrès volem expressar l'enorme agraïment cap a la persona del Germà Jesús García, últim Germà Director de l'escola.

Recordem dels seus anys de direcció el seu saber estar, la seva presència. Sempre present als passadissos de l'escola, donava pau, serenor i tranquil·litat.

Pels professors va ser un referent del que és el carisma lasal·lia. Com Sant Joan de La Salle ens deia, era ferm com el pare i tendre com la mare. Proper amb els alumnes i alhora exigent. La seva empatia amb les persones animava als alumnes i als professors a ser cada cop millors.

Donem gràcies a Déu per la seva presència, pel seu mestratge i pel bé que ha fet a La Salle, especialment al Congrès.

TESTIMONI DE L'ASSOCIACIÓ LA SALLE DE TARRAGONA

Sr. Joan Joaquim Julià Panadès, President de l'Associació La Salle Tarragona

Com a lasal·lians estem tristos, però és com Antics Alumnes que sentim el desconsol més gran. El Germà Jesús ha estat per a nosaltres un referent, un puntal de la nostra Associació. Consiliari de la nostra entitat mentre fou Director del Col·legi de Tarragona, novament ens acompanya amb el seu mestratge fins a l'any passat 2015.

En aquesta segona etapa va estar sempre a punt, sempre diligent a donar-nos el seu consell, la seva opinió, sempre disposat a ajudar-nos en el dia a dia de l'Associació, a donar-nos un cop de mà en qualsevol moment. Gaudia sent el Consiliari de l'Associació d'Antics Alumnes i ens feia gaudir a nosaltres de ser-ne membres. Ho vivia intensament i això li donava una força

interna que ens transmetia a tots. Incansable, assistia a tots els actes que podia malgrat la seva "mala salut de ferro". No renunciava mai a estar al nostre costat. Quan per causa de la malaltia la seva absència física era obligada, el seu pensament no ens abandonava i seguia mentalment treballant per a nosaltres. Fins els últims mesos tenia l'Associació present a la seva memòria i pensava com ajudar en la preparació del Centenari de la nostra entitat l'any 2018. Sempre fins l'última visita, ens donava algun consell.

Germà Jesús, et trobarem molt a faltar!! Però la teva vitalitat, el teu carisma ens acompanyaran sempre perquè ara que has entrat a la Glòria del Pare, estem

convençuts que des d'allí seguiràs vetllant i pregant, que és el nom del nostre pas de Setmana Santa, per la nostra Associació, per tots nosaltres, per La Salle!! I des del cel, on t'has reunit amb els teus Germans, intercedeix davant el Fundador, davant la Mare de Déu i davant Jesucrist Nostre Senyor per tots els Exalumnes de Tarragona.

El teu record ens acompanyarà sempre. No t'oblidarem i nosaltres seguirem "Vetllant i Pregant" per a La Salle i per a l'Associació.

Gràcies per tot Germà Jesús!!

G. Santiago Temprado Ordáz

Mira + allá es trascender, es mirar hacia el Futuro, que empieza en el Presente y en el Aquí y Ahora, en vez del pasado que ya no existe. Trascender, de *trans*, más allá, y *scando*, escalar, significa pasar de un ámbito a otro, atravesando el límite que los separa.

La **trascendencia** se refiere a ir más allá de algún límite, o superar las restricciones de un determinado ámbito. El sentido más inmediato y elemental de la palabra trascendencia se refiere a una metáfora espacial. Desde un punto de vista filosófico, el concepto de trascendencia incluye además la idea de **superación** o superioridad. En la tradición filosófica occidental, la trascendencia supone un más allá del punto de referencia.

Trascender significa la acción de sobresalir, de pasar de dentro a fuera de un determinado ámbito, superando su limitación o clausura. Trascendencia se opone, entonces, a **inmanencia**. Lo trascendente es aquello que se encuentra por encima de lo puramente inmanente. Y la inmanencia es, precisamente, la propiedad por la que una determinada realidad permanece como cerrada en sí misma, agotando en ella todo su ser y su actuar. Lo inmanente se toma entonces como el mundo, lo que vivimos en la experiencia, siendo lo trascendente la cuestión sobre si hay algo más fuera del mundo que conocemos. Como tal, el concepto de trascendencia hace referencia a aquello que se encuentra más allá de la conciencia, por encima de sus límites naturales. De allí que se haya asociado a la idea de superioridad.

En la religión, el concepto de **trascendencia** hace referencia a la condición de no estar ligado al mundo material y finito, sino, por el contrario, formar parte de lo inmaterial y lo infinito. En este sentido, la trascendencia es una condición divina que se atribuye, principalmente, a Dios, pues Él está por encima del mundo material, y su existencia es perfecta e infinita.

Siempre hay otra manera de mirar: mirar con Espíritu de Fe, que es mirar con los ojos de Dios, que nos lo da todo amorosamente, como dice el Doctor Juan de La Salle y de Moët (Regla 2, 1). La filosofía tradicional, orienta la cuestión de la trascendencia hacia una demostración o prueba de la inmortalidad del alma y de la existencia de Dios. Para ello se recurre a la **analogía** del Ser.

La filosofía tradicional reconocía cuatro **propiedades** trascendentales que trascienden la entidad de cada uno y, por tanto, son propiedades **predicables** al *ente en cuanto tal*, a todo ente: *Unum, verum, bellum et bonum*; Unidad, verdad, belleza y bondad. En los centros educativos de La Salle hemos dado la bienvenida al nuevo curso escolar 2016 – 2017 con el lema **mira + allá**, para descubrir la interioridad personal y la trascendencia de cada uno, y profundizar en todas las cosas, los acontecimientos, la vida y la historia, como un tesoro inolvidable.

SOBRE LOS ESCRITOS DE LA SALLE

H. Santiago Temprado Ordáz

Según sus obras completas, en tres volúmenes, traducidas por el Hermano José Mª Valladolid, Juan de La Salle y de Moët, escribió personalmente casi 2.000 páginas, en el conjunto de sus obras que podemos Agrupar en tres temas fundamentales:

1°.- Obras Teológicas, de espiritualidad para los Hermanos y Maestros Asociados, como Reglas Comunes de los Hermanos de las Escuelas Cristianas, Regla del Hermano Director, Colección de varios trataditos, Explicación del Método de Oración Mental, 77 Meditaciones para los domingos y fiestas movibles, 115 Meditaciones para las Fiestas principales del año, 16 Meditaciones para Educadores sobre el Ministerio educativo, más de 1.000 Cartas, pues cada mes escribía a cada Hermano, de las cuales se conservan 133.

2°.- Obras Pedagógicas escolares, como La Guía de las Escuelas, Reglas de cortesía y urbanidad cristiana, Cinco Catecismos DC 1, DC 11, DC 111, C M 1. C m 2, Instrucciones y oraciones para la santa Misa, la Confesión y la Comunión, Ejercicios de Piedad que se hacen durante el día en la Escuela Cristiana, Cien Cánticos Espirituales, con melodías de himnos litúrgicos y melodías, que aprendió La Salle de niño y en el Seminario.

3°.- Escritos menores personales, como Memorial sobre los orígenes, Memorial sobre el Hábito, Voto heroico, Fórmula de Votos, Memorial a favor de la lectura en francés, Prefacio para un tratadito, Reglas personales, Testamento.

Estas Obras escritas dan lugar a 4 innovaciones importantes del Doctor Juan de La Salle y de Moët, que son:

1^a.- *La Fundación del Instituto de Hermanos de las Escuelas Cristianas.*

2^a.- *La creación de los Seminarios para la formación de Maestros noveles,* que dio lugar a que el Papa Pío XII, le proclamara Patrono

universal de todos los Maestros y Educadores, en 1951, Año del Tricentenario del nacimiento de Juan de La Salle y de Moët.

3ª.- *La designación de dos Líderes experimentados para la Animación permanente de los Maestros*, los alumnos y las escuelas: el Formador (GE 25, 1, 2, 3, 4) Y el Inspector (RC 11, 1,2; GE 20, 1, 2, 3; 21, 1, 1 a 12; 21, 2, 1 a 22; 21, 3, 1 a 9; GE 23, 1, 1 a 11; 23, 2, 1 a 8; 23, 3, 1 a 11; 21,4, 1a 12; 21, S, 1 a 10; GE, 24, 1, 1 a 5; 24, 2, 1 a 18; 24, 3, 1 a 7; 24,4, 1 a 32; etc. etc.

4ª.- *El descubrimiento de un Nuevo Ministerio para educadores*, el Ministerio educativo, donde los Maestros son Ministros educadores de la Infancia y la Juventud (Med 193 a 208), según la teoría de san Pablo sobre los Ministerios (Ef 4, 11).

El Doctor Juan de La Salle y de Moët, obtuvo el título de Doctor en la Sorbona por su Tesis doctoral, según parece sobre La Presencia, y bien merece el Título de Doctor Honoris Causa, otorgado por nuestras numerosas Universidades por sus escritos Teológicos y Pedagógicos de actualidad, y por sus innovaciones en la Iglesia y en la Sociedad. En sus biografías y en los estudios sobre La Salle, así como en la gallofa y los calendarios litúrgicos, debería aparecer, Juan de La Salle y de Moët, siempre como Doctor. Muchas Órdenes religiosas e Instituciones desearían tener como Fundador a un Doctor. Nosotros que lo tenemos, disfrutémoslo y aprovechémonos de nuestro Fundador Doctor y de sus numerosos y ricos escritos Teológicos y Pedagógicos.

Los Estudios Lasalianos han publicado los textos de las Obras Completas de San Juan Bautista de La Salle traducidas por el H. José María Valladolid añadiendo introducciones, notas y referencias comparadas.

- Reglas Comunes RC
- Regla del Hermano Director FD
- Memorial sobre el Hábito MH
- Escritos Personales EP
- Colección de varios trataditos R
- Directorios RD
- Explicación del Método de Oración Mental EM
- Meditaciones para todos los domingos de año MD
- Meditaciones para las fiestas principales del año MF
- Meditaciones para los días de retiro MR
- Cartas autógrafas LA
- Cartas copiadas LC

- Cartas impresas LI
- Guía de las Escuelas CE
- Reglas de cortesía y urbanidad cristiana RB
- Deberes del Cristiano A DA
- Deberes del Cristiano B DB
- Compendio Mayor de los Deberes del Cristiano GA
- Compendio Menor de los Deberes del Cristiano PA
- Deberes del Cristiano C DC
- Instrucciones y Oraciones I
- Ejercicios de Piedad E
- Cánticos Espirituales A CA

Recordant Sant Joan Despí

G. Jaume Pujol i Bardolet

Transitant per la B20 hi ha qui es pregunta sobre la situació de la Casa de Sant Joan Despí. Per respondre a tots em permeto donar aquesta informació.

La Casa i la Finca van ser venudes al F.C. Barcelona l'any 1998, on han construït la ciutat esportiva Joan Gamper. S'encarregà la construcció a Foment de Construccions i Contractes. FC Barcelona va pagar a Foment una part amb diner i per la resta va fer dació a Foment de la Casa. Per tant, la Casa pertany ara a Foment. No se sap amb seguretat quin serà el final de la Casa i la Torre, fins i tot sembla que es podria vendre cas d'haver-hi un oferta.

ORIGEN LASAL-LIÀ DE LA CASA "CAN FELIP" DE SANT JOAN DESPÍ

Tot va començar d'una manera fortuïta i inesperada, segons comenta el G. Santiago Temprado en la seva web personal www.temprado.org secció «memòries». Diu que un diumenge a la tarda, conjuntament amb el seu germà G. Juan, van anar a visitar uns parents a Sant Joan Despí. El constructor d'obres, Joan Chaus, que feia uns treballs a casa d'unes senyores grans i solteres, Carme i Mercè Aguiló, els posà en contacte amb les esmentades senyores. Al veure els Germans amb hàbit s'interessaren per les seves obres i al llarg de la conversa, el G. Santiago les va parlar de les activitats apostòliques del Col·legi de Josepets, on ell residia, i de les catequesis que, amb alumnes i antics alumnes, portaven a Badalona. En sentir-ho es manifestaren molt interessades, doncs elles mateixes, durant tota la seva vida, havien estat catequistes a la Parròquia de Josepets i, afegeix, que per aquesta raó havien quedat solteres. Les bones senyores els van donar la seva adreça de Barcelona, preguntant-los que les anessin a visitar.

En començar el curs següent, el primer diumenge, retornant de la catequesi, el G. Santiago va anar a visitar-les i a compartir el projecte del curs. Les hi va agradar i es varen fer sòcies aportant una quantitat mensual. Deien que així recordaven els temps de llur dedicació a la catequesi.

Les senyores Carme i Mercè Aguiló digueren al G. Santiago que volien lliurar al nostre Institut la torre i terreny de "Can Felip", situats al Barri de les Begudes de Sant Joan Despí, tot i que van dir que dues Congregacions religioses s'hi havien interessat amb diferents visites. Però el G. Santiago, no donà importància a l'oferta de les senyores, doncs ell no es creia la persona autoritzada per aquesta funció. Però passant mesos, les bones senyores repetien el mateix i el G. Santiago va quedar sorprès, quan un diumenge al matí el visità un apoderat demanant-li el DNI. Va dir que ho havia de consultar al Provincial i, al mateix temps, li va donar el telèfon del Provincial. El Consell de Districte en parlà per primera vegada el novembre de 1963. Finalment, l'assumpte quedà realitzat, fets els tràmits deguts pel G. Leandre Font, com administrador i pel G. Miguel Royuela,

Segle XVII

aleshores Visitador, que va signar les escriptures de donació l'11 de gener 1964. Es tracta d'una donació amb finalitats apostòliques, de pastoral i de formació de la Congregació. Va actuar de Notari el Sr. Ramon Faus Esteva, antic alumne dels Germans de Guissona, que era llavors President de la Comissió de Compilació del Dret Civil Català i que actuà de ponent en el Congrés Mundial d'Antics Alumnes de Barcelona el setembre de 1964.

HISTÒRIC DE LA CASA I DE LA FINCA

La Casa, dita de "Casa Aguiló" o "Cal Felip" és del segle XVII i la dita "Torre dels Pardals" és del segle XII. Situat al Barri de les Begudes de Sant Joan Despí.

La finca constava de dues propietats creuades pel «Canal de la Infanta»: Una era la finca «Dot» amb diferents cultius com perers, figueres, hort... d'una extensió de 3,64 Ha. L'altre, la finca "Lo Mayol" amb plantació de vinya de 48,97 a. En total, doncs, unes 4 Ha. Degut a la construcció de l'autopista hi hagué una expropiació de 2000 m2.

Fins llavors Sant Joan Despí només comptava amb un monument protegit, l'edifici de Can Negre, de l'arquitecte Josep Maria Jujol. La decisió de la

direcció general del patrimoni cultural preserva, amb aquesta Casa i Torre Felip, un nou espai històric de la ciutat. El centre d'estudis Santjoanencs espera que d'altres edificis del Municipi es beneficiïn de mesures similars. Entre ells es troba la Torre de la Creu, una altra obra de Jujol situada al costat de l'estació de Renfe. Aquesta és la primera construcció de l'arquitecte, i destaca per la llibertat creativa que va gaudir.

Però des de la venda el 1998, la Casa i la Finca esdevingueren propietat del Futbol Club Barcelona, on han construït la ciutat esportiva Joan Gamper. Però, actualment la Casa i la Torre pertanyen a l'Empresa Foment de Construccions i Contractes, que les van adquirir en dació per pagament de part de les obres fetes per aquesta Empresa per a la construcció de la ciutat esportiva del CF Barcelona. Degut a les actuals circumstàncies del mercat immobiliari no se sap amb seguretat quin serà el destí final de la Casa i Torre, fins i tot sembla que es podria vendre cas d'haver-hi una oferta.

HISTÒRIC DE LA TORRE

No està clar quin és l'origen d'aquesta torre, ja que no es troba cap referència històrica d'aquest edifici fins l'època moderna. Es creu que va ser construïda a principis del segle XII, just després de les ràtzies musulmanes del 1107, 1114 i 1115. Servia de talaia i element de defensa. El 1134 apareix citada una torre al terme de Sant Joan Despí com a límit d'un alou, que es va lliurar a l'Església parroquial. Com que no es té constància de cap altra torre dins dels límits de Sant Joan Despí, es creu que podria tractar-se de la torre de "Cal Felip" (abans ca l'Aguiló o el topònim de casa Sampons).

De l'època moderna es conserven 14 m. d'alçada, ja que el coronament es va realitzar el segle XIX. interiorment està dividida en tres plantes més un terrat. L'aparell és format per filades de pedres de diferent material-llicorella, pedra calcària i pedra sorrenca, escairades a martell amb formes irregulars. Es creu que aquesta distribució no és l'original, sinó que es va fer en construir la casa adjacent.

Torre. Segle XII

No es coneix on estava situada la porta d'accés, ja que totes les obertures que la comuniquen amb la casa són de fractura moderna. Sí que són d'època romànica tres finestres en forma d'espitllera, que es poden veure des de l'exterior.

Es tracta d'una torre de planta circular, que ha quedat integrada en una construcció moderna, que, malauradament, ara presenta greus símptomes d'abandó.

Aquesta torre esdevé l'element medieval de major interès del municipi. És una antiga torre de guaita, documentada des del segle dotze, amb una gran importància històrica per a la ciutat. Recentment s'ha rebut molt agradablement la notícia de la declaració de «bé cultural d'interès nacional», que el Centre d'Estudis Santjoanencs, conjuntament amb Esquerra Republicana, va sol·licitar al Govern Català. La decisió amplia la cobertura i la protecció sobre la torre de cal Felip. La torre representa una de les poques del seu estil, que queden a Catalunya i està en un molt bon estat de conservació; ha sofert molt pocs canvis al llarg de la història, tot i trobar-se en una de les masies agrícoles del municipi.

LA CASA DE "CAL FELIP"

Estava habitada per uns masovers, per aquest motiu es feren els pertinents tràmits per poder tenir la Casa per ser ocupada per nosaltres, els Germans.

La Casa, que consta de tres plantes i dues terrasses, té un aire modernista. L'entrada de la planta baixa, tenia un aire de pagesia. A la dreta de l'entrada hi havia un celler on s'hi trobà una premsa de vi, bótes i diverses antiguitats, algunes de les quals foren venudes. S'hi afegí una taula de ping-pong que fou un bon mitjà d'entreteniment i de relació. En front de l'entrada mateix s'habità

adequadament un local digne per Capella i Sagristia. El primer pis tenia un aire de noblesa amb un espaiós menjador i una gran sala, tant per les vidrieres, com per les pintures i decoració i, sobretot per unes precioses llànties modernistes.

La resta eren habitacions de dimensions desiguals.

La Casa fou posada a punt per a ser habitada, completament pintada i les habitacions amb bany complet. Però encara l'any 1976 es va haver de millorar el bany de les habitacions, la cuina i refer la terrassa adjunta al menjador.

El curs avança... a Cassà

G. Ramon Font i Serra

Sí, el curs avança i ens trobem ja a l'acabament de primer trimestre ple de boniques activitats i d'iniciatives...

La feina diària s'ha desenvolupat amb un molt bon ritme, intercalada amb sortides i convivències...

A continuació alguns dels fets més rellevants:

“WELCOME DEBRA AND ERNIE”. La Debra i l'Ernie estan a disposició dels alumnes de la nostra escola per afavorir l'aprenentatge de l'anglès. Amb grups reduïts passen per la seva aula per conversar amb ells durant una estona i així perfeccionar els seus coneixements.

Aquesta activitat va començar el curs passat i veient l'èxit que va tenir, aquest any s'ha optat per ampliar-la i que més alumnes hi tinguessin cabuda.

Benvinguts a tots dos i bona estada entre nosaltres!

RECOLLIM TELÈFONS MÒBILS. Des del curs passat La Salle-Cassà ha decidit col·laborar amb la Fundació Mona. L'escola ha apadrinat un dels animals que viu a la Fundació participant en el projecte “Enamora't”. És una ximpanzé que es diu Àfrica i que va ser caçada a la selva i transportada il·legalment en un vaixell fins a territori espanyol. Un cop aquí, un particular la va intentar cuidar, però veient les dificultats va anar a la Fundació Mona i allà li van solucionar tots els problemes.

Per portar endavant tot això es necessiten molts recursos. Una manera d'aconseguir-los és recollir mòbils que, amb el reciclatge posterior que se'ls hi fan, poden ser útils. Ja ho sabeu, si algú de vosaltres en té els podeu enviar...

Aquesta Fundació ha editat un magnífic calendari solidari amb unes espectaculars fotografies en blanc i negre de la coneguda fotògrafa Colita.

Amb la seva compra - deu euros - estem contribuint a la gran tasca que realitza aquesta Fundació i amb la qual hi col·laborem activament.

TEMPS DE LECTURA. Des de l'inici del curs i des del Departament de Llengua hem iniciat un projecte anomenat “Temps de Lectura” que té una clara intenció motivadora i d'aprenentatge en el nostre alumnat. Durant quinze minuts de les primeres hores de la tarda els alumnes prenen els seus llibres i s'endinsen en silenci en l'apassionant món de la lectura. Aquesta activitat, a part de ser una bona eina en la millora del coneixement de la llengua, també té la intenció de fomentar l'amor per la lectura i d'adquirir hàbits culturals saludables.

PLANT FOR THE PLANET, YOUTH SUMMIT 2016, GERMANY. Els nostres ambaixadors de “Plant for the planet” Judit Delemus i Ferran Tubert, van ser els representants que Catalunya va seleccionar per anar a la trobada anual que la Fundació encarregada de preservar el nostre planeta, fa cada any a Alemanya. Del 29

d'octubre al 3 de novembre, aquests alumnes de 3er. d'ESO van estar treballant en diferents projectes per aturar el canvi climàtic i van tenir la sort d'assistir a diferents conferències relacionades amb el medi ambient. Van viure amb estudiants de diferents països i cultures, com per exemple: Mèxic, Gàmbia, Índia, Estats Units... Van comunicar-se a través de l'anglès com a llengua internacional. Van viure una gran i bonica experiència i

van començar nous projectes esperançadors. L'enhorabona a tots dos!

EXPERIÈNCIES D'EMPRENEDORIA. Dins del món de l'assignatura d'Emprenedoria, els dies 7 i 14 de

novembre, els alumnes de 3er. d'ESO van veure plasmats els conceptes tractats pràcticament a la classe. Per un costat van anar al Caixaforum per experimentar la metodologia que proposa el Caixaforum i que s'ha treballat a l'aula. Per l'altra, vam convidar a l'escola quatre emprenedors perquè ens expliquessin de primera mà tot allò relacionat amb l'actitud emprenedora, els avantatges i inconvenients d'engegar una empresa, l'evolució i desenvolupament d'un negoci etc...

Estem convençuts que els alumnes en van treure molt profit de tot plegat.

LA SALLE: ESPAI CARDIOPROTEGIT. Des del passat setembre, l'escola ha entrat a formar part del programa d'espais cardioprotegits. S'ha instal·lat un desfibrilador d'última generació a l'entrada i s'ha format mèdicament un grup de professors i de personal administratiu perquè en puguin fer servir amb eficàcia.

Previ a la instal·lació de l'aparell, durant tot l'any passat l'escola es va sotmetre a un estudi per valorar-ne la viabilitat i la necessitat.

Aquesta iniciativa, com tantes altres, tenen lloc dins del pla de millores de l'escola.

FORMACIÓ EN PEDAGOGIES ÀGILS EN EMPRENEDORIA (PAE).

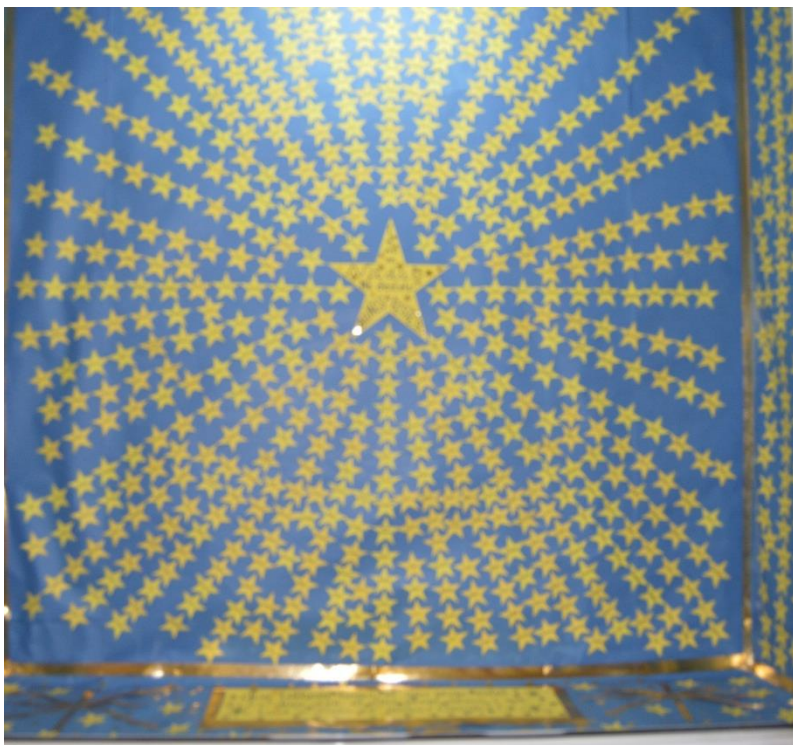
Dues professores de l'escola van assistir el passat 17 de novembre al Seminari sobre pedagogies àgils que va fer FDDG juntament amb la Fundació Tulema. Aquesta formació és pionera en el nostre país. El seu objectiu és: ensenyar a viure en entorns canviants, utilitzar una planificació adaptable, basada en les habilitats dels alumnes que estan treballant en equips que ensenyin a autoorganitzar-se i autogestionar-se, que aprenguin dels errors, que utilitzin el pensament visual i el disseny d'una forma sistemàtica.

En definitiva, es tracta d'una metodologia en el treball en equip per resoldre problemes i construir projectes.

HEM RENOVAT EL CONSELL ESCOLAR. Com es preceptiu, es van fer les eleccions al Consell Escolar de Centre. Tots els estaments de l'escola hi van participar i pocs dies després es va fer la primera reunió en la que va quedar constituït oficialment el nou Consell. Bona tasca!

ARRIBEM A L'ACABAMENT DEL TRIMESTRE, d'un trimestre especial, intens, alegre, tranquil...

Les activitats d'aquests darrers dies són moltes. Un breu resum: Exàmens, avaluacions, ornamentació de l'escola... Tot es va fer amb calma i tranquil·litat...

Hi és ben present l'ambientació nadalenca. Un bonic calendari d'Advent a l'entrada de l'escola se'ns recorda cada dia un "valor" important que haurem de tenir en compte per ser més solidaris, més bones persones...

El pessebre vivent realitzat als patis de l'escola va ser molt interessant, participatiu, creatiu i vivencial.

Les cantades nadalenques a l'auditori van demostrar l'alçada musical i artística dels nostres alumnes.

Els Pastorets fets pels alumnes d'ESO han arribat a la seva trenta-vuitena edició.

Una tradició ben arrelada, creativa, artística, emotiva...

La Montse Oliveras és l'ànima d'aquesta activitat ben ajudada per un conjunt de Professors i Professores.

Més de cent actors i actrius hi ha intervingut en les dues sessions que s'han fet.

Cal felicitar-los a tots i animar-los a seguir amb aquesta representació tan nadalenca, tan nostra!

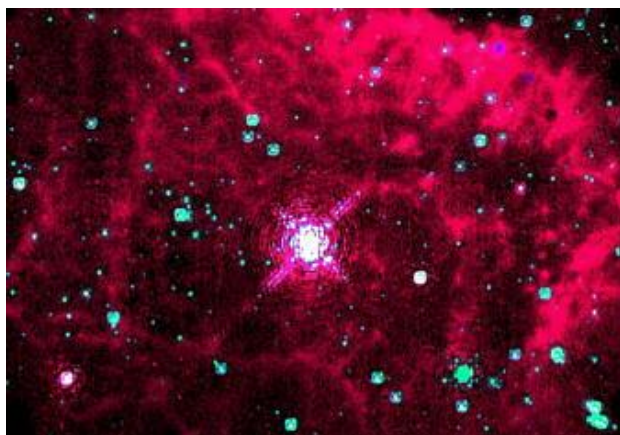
EL DARRER DIA, com ja és tradició, l'església parroquial es va omplir de gom a gom per la celebració eucarística. Cants, música, pregària, recolliment... amb molta participació per part de tots. Ben segur que el bon Jesús es va sentir satisfet i nosaltres també. Les bones tradicions i aquesta n'és una, no s'han de perdre mai. I com a escola cristiana que som, les hem de fer vives i visibles.

Cal felicitar i agrair totes les persones que fan possible que la nostra escola sigui acollidora, lasal·liana, alegre, plena de vida i d'il·lusió...

Tots hi aportem el nostre granet de sorra, tots fem pinya, ens ajudem, col·laborem...

Tenim un gran líder - en Miquel - el nostre Director! Ens sentim recolzats i animats per ell i ell rep també la nostra ajuda, afecte i agraïment!

Endavant sempre!

Fem un Nadal ple d'estels! Set-cents-seixanta estels amb el nom de totes les persones que formem La Salle-Cassà presideix una de les cartelleres escolars en aquests festes nadalenques.

Els estels són portadors de llum. Jesús és la llum del món, és la nostra llum... Volem ser llum i irradiar-la, fent viu el missatge nadalenc de pau, amor, fraternitat, senzillesa, acolliment...

I, amb aquests estels, ens felicitem el Nadal, desitjant per a tots el millor!

Bones festes de Nadal, feliç 2017 i endavant sempre!

La salut de les persones grans

Herbart Carcamo

HÀBITS QUE DANYEN EL CERVELL

1. No esmorzar

La gent que no esmorza té baix nivell de sucre a la sang. Això genera insuficient subministre de nutrients al cervell causant una gradual degeneració.

2.- Menjar massa

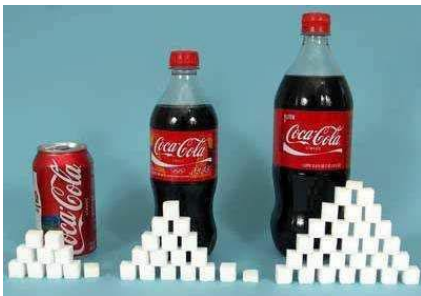
Això causa l'enduriment de les artèries d3el cervell, causant a més baixa capacitat mental.

3.- Fumar

Causa la disminució de la mida del cervell i a més promou l'Alzheimer.

4.-Consumir altes quantitats de sucre

L'alt consum de sucre interromp l'absorció de proteïnes i nutrients causant mala nutrició i pot interferir en el desenvolupament del cervell.

5.- Contaminació de l'aire

El cervell és el més gran consumidor d'oxigen del cos. Inhalar aire contaminat disminueix l'oxigenació generant la disminució de l'eficiència cerebral.

6.- Dormir poc

El dormir permet al cervell descansar. La falta de son per períodes prolongats accelera la pèrdua de cèl·lules del cervell.

7.- Dormir amb el cap cobert

El dormir així augmenta la concentració de diòxid de carbó i disminueix l'oxigen causant efectes adversos al nostre cervell.

8. Fer treballar el cervell quan estem malalts

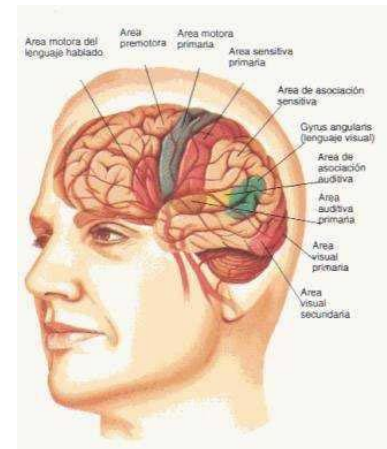
Treballar i estudiar quan estàs malalt, a més de la dificultat del cervell per a respondre en aquest estat, el danya.

9. Falta d'estimulació

Pensar es la millor manera d'estimular el nostre cervell; no fer-ho provoca que el cervell disminueixi la seva mida i, per tant, la seva capacitat.

10. No s'ha de deixar de practicar la conversa

Converses intel·lectuals promouen l'eficiència cerebral..

¿PERQUÈ HEM DE CONSUMIR ANTIOXIDANTS?

Un antioxidant es capaç de retardar o prevenir l'oxidació. És una reacció química de transferència d'electrons. Un oxidant (fum del tabac, contaminació i estrès) produeixen radicals lliures que causen reaccions en cadena que danyen les cèl·lules humanes.

Aquests oxidants en els humans causen estrès oxidatiu i maten cèl·lules. Aquest efecte s'ha associat amb moltes malalties humanes. Les vitamines C i E són causades com suplementes dietètics com l'esperança de prevenir malalties tal com el càncer.

ELS 10 ALIMENTS QUE AFAVOREIXEN LA LONGEVITAT

Tomàquets

Són antioxidants que ajuden en la prevenció del càncer.

Oli d'oliva

Principal component de la dieta "Mediterrània" ajuda el cor.

Raïm negre i vi negre

Són antioxidants i flavonoides que tenen saludables en el cor

Alli

Amb elevades evidències d'efectes molt saludables en el cor i càncer.

Espinacs

Els seus antioxidants ajuden a combatre el càncer

Els grans Integrals

Contenen agents contra el càncer i el sucre en la sang millora el trànsit intestinal.

Salmó

Alt en omega-3, alleuja moltes de les malalties cròniques conegudes.

Nous

Ametlles i nous disminueixen el colesterol en la sang i el greix del tipus mono insaturat i / o omega-3.

Nabius

Alt contingut d'antioxidants.

Té

El verd i el negre tenen efectes positius com antioxidants.

LES 10 COSES QUE MÉS ENVELLEIXEN

Estrès

Obesitat, insomni, problemes del cor i el sistema immunològic.

Falta d'exercici físic

Efectes acumulatius en el cos i problemes de salut com la diabetis.

No exercitar el cervell

"El cervell necessita desenvolupar nous camins cada dia".

Mala nutrició i excés de pes

La falta de nutrients equilibrats i excés de pes causen mala salut.

Fumar

Causa emfisema, càncer, ràpid envelliment de la pell, problemes cardíacs.

Actitud pessimista

Debilita el sistema immunològic, "Només cal mirar el costat bo de les coses".

No tenir una relació estable

Els que es divorcien tenen un risc 40 % més alt de mort prematura.

Alcohol

1 ó 2 gotes al dia ajuden a prevenir diferents problemes de cor. Més enllà d'aquest límit, es perden els avantatges.

Estil de vida

Els excessos en exercici físic i treball, la falta de son nocturna i l'estrès, causen deteriorament en la salut.

No intentar canviar per millorar

Pren el temps per canviar mals hàbits, si no s'aconsegueix, no rendir-se: començar una altra vegada.

"No hay nada nuevo bajo el sol": espiritualidad en tiempos de crisis

Frei Betto

"La crisis no es un accidente del camino. Es la esencia del camino"

"La espiritualidad es la fuerza interior, cultivada en la oración
o en la meditación, que nos mantiene vivos"

Ante la crisis la espiritualidad nos da sustento y aliento, sobre todo cuando la encaramos desde la óptica histórica, como enseñó Jesús a los discípulos de Emaús. "**No hay nada nuevo bajo el sol**", destaca el Cohelet, autor del Eclesiastés. De hecho, todo cuanto nos causa preocupación e indignación -corrupción, violencia, irrespeto a los derechos humanos, etc. ha sucedido siempre. La diferencia está en que antes vivíamos aislados en nuestra aldea y no existían, como hoy, medios de comunicación que globalizaran la información.

Desde que fui alumno de periodismo aprendí que el perro atropellado en la calle de mi barrio me interesa más que los dos mil chinos muertos en el terremoto de Shanghai. Por eso nos afecta tanto la crisis brasileña. Y por consiguiente a nuestra vida espiritual. **Nos vuelve más irritables, agresivos, pesimistas.** Dejamos que la emoción se sobreponga a la razón.

Todos tenemos espiritualidad, incluso los desprovistos de fe religiosa. **No se debe confundir espiritualidad y religión.** Ésta es una institución; aquélla una vivencia. Y hay prácticas religiosas que ya no son fuentes de espiritualidad, así como hay espiritualidades que no son religiones, como el budismo.

La espiritualidad es la fuerza interior, cultivada en la oración o en la meditación, que nos mantiene vivos. Es alimentada también por el amor que nos une a la familia, la autoestima profesional, los valores que rigen nuestras actitudes y esperanzas (sueños, proyectos, etc.) y mueven nuestros pasos en dirección al futuro.

En tiempos de crisis todos nuestros paradigmas parecen desmoronarse. Amenaza el desempleo, decepciona la política, se oscurece el horizonte utópico, los valores pierden credibilidad. Es como la turbulencia de un avión: no tenemos el control para saber cuándo cesará, y en cualquier dirección que se mire hay un inmenso vacío...

El pueblo de la Biblia conoció situaciones semejantes a la nuestra. Y escribió dos libros que expresan muy bien la espiritualidad en tiempos de crisis: **Eclesiastés y Job.** En el primero el autor nos invita a no dar importancia a ninguna cosa. "**Vanidad de vanidades, todo es vanidad**". Todo es pasajero. "Travesía", que dijo Guimarães Rosa como última palabra de Grande Sertão. Veredas. Así, quien más despegado está, menos sufre. Lección enseñada por Buda cinco siglos antes de Cristo.

Job fue víctima de una crisis profunda, que le arrebató hijos, amigos, bienes y salud. Menos la esperanza. No le quedó más que la confianza en Dios. Miraba el revés del bordado y creía que las líneas asimétricas formaban un hermoso dibujo oculto a sus ojos. Hasta que comenzó a encarar los hechos bajo otro prisma. Dios, al que conocía solamente de "oír hablar" de él, se volvió una presencia amorosa en su vida.

La crisis no es un accidente del camino. Es la esencia del camino. Son los "**dolores de parto**" de la **Creación,** en opinión del apóstol Pablo. Ante la crisis la espiritualidad nos da sustento y aliento, sobre todo cuando la encaramos desde la óptica histórica, como enseñó Jesús a los discípulos de Emaús.

Tanta desgracia alrededor -miseria, terrorismo, asesinatos- indujo a un hombre indignado a querer romper el silencio de Dios: "Y tú, Señor, ¿no haces nada?" y él respondió: "¡Ya lo hice. Tú!"

Envellir amb dignitat

Caminar en la veritat

Juan Jáuregui

Envellir amb dignitat exigeix, primer de tot, "caminar en la veritat". No es pot viure dignament alimentant actituds equivocades, evitant la veritat o fugint de nosaltres mateixos. És la gran consigna de Jesús: «*Si us manteniu fermes en la meua paraula, realment sereu deixebles meus i coneixereu la veritat i la veritat us farà lliures*».

Els grups de "Vida CREIXENT" -entre d'altres- han d'ajudar els seus membres a escoltar l'Evangelí per aprendre a viure aquesta última etapa de la vida evitant postures equivocades i descobrint amb profunditat la veritat última de la vida.

Per a viure la vellesa amb dignitat, és important evitar algunes postures equivocades que són explicables quan s'arriba a una edat avançada, però que són negatives i perjudicials:

- ✓ És una equivocació no acceptar la realitat de la vellesa. No voler assumir les limitacions, el desgast i les noves condicions de vida pròpies d'aquesta edat. Només qui accepta les tasques, les activitats adequades i el ritme de vida de la persona gran pot viure dignament la seva vellesa.
- ✓ És també una equivocació enganxar-se al passat i viure de la nostàlgia: abans, tot era bo; ara, gairebé tot està malament. Per envellir amb dignitat cal aprendre a viure de manera positiva el moment actual, valorant tot el que hi ha de bo i valuós en els nostres temps. Qui no estima aquests temps no pot envellir bé i de manera sana.
- ✓ És una postura equivocada tancar-se en un mateix, caient en l'aïllament i la incomunicació. La automarginació és un dels grans enemics d'una vellesa sana. Si la persona s'aïlla dels altres, serà molt difícil que visqui els seus últims anys de manera positiva i digna.
- ✓ Un altre risc és caure en l'enduriment. La persona gran, en sentir-se feble i insegura, pot tendir a l'autoafirmació, l'enduriment, el dogmatisme o la intolerància. Ho sap tot, "està de tornada" de tot, ningú no li pot ensenyar res. És difícil que aquesta persona envelleixi amb dignitat: en aquesta vida cal amor i tendresa, i sobra enduriment, amargor i condemna dels altres.
- ✓ És també una equivocació fugir de Déu. Omplir la vida d'ocupacions, activitats i diversions per defugir la trobada amb Ell. És el risc de viure una vellesa frívola i superficial: estar sempre ocupat en alguna cosa, passar d'una cosa a una altra, viure distret i entretingut per no entrar mai dins de si mateix i escoltar amb sinceritat la crida de Déu.

Des d'una perspectiva cristiana, no és possible envellir amb dignitat vivint d'esquena a Déu.

XVIII MARXA de la
Gent GRAN
del Baix Llobregat

UN BONIC DECÀLEG PER APRENDRE A VIURE

Aportació del G. Ramon Font i Serra

1. Tu que t'apalanques en el conformisme: aixeca't i camina!
Ets lliure d'escollir! Sigues críticament positiu enfront la vida! Mira d'arreglar el teu entorn!
2. Tu que et deixes caure sobre el matalàs del desànim: aixeca't i camina!
Davant dels problemes: coratge, il·lusió i ganes de superar-se. Fora el pessimisme!
3. Tu que no et mous de la butaca de l'egoisme: aixeca't i camina!
Obre't al diàleg, col·labora amb els altres, expressa allò que tens i sents. No et tanquis.
4. Tu que t'acomodes a la poltrona de l'autosuficiència: aixeca't i camina!
Si ets ric en qualitats, comparteix-les i posa-les a disposició dels qui t'envolten. Però fes-ho amb senzillesa...
5. Tu que jous sota la figuera del "passotisme": aixeca't i camina!
Supera't, sigues responsable, col·labora i participa per fer un món millor!
6. Tu que t'estires al sofà de l'individualisme: aixeca't i camina!
Si vols viure feliç no t'has d'aïllar, has d'ajudar, ser solidari, compartir-ho tot amb els altres!
7. Tu que dorms en el llit de la mentida: aixeca't i camina!
Pots passar pel món essent signe de veritat, de sinceritat i testimoni de bondat!
8. Tu que et mous pels interessos: aixeca't i camina!
Arribarà un dia que veuràs clar que l'interès més gran és el pròxim, estima'!!
9. Tu que et gronxes en el balancí de la feblesa: aixeca't i camina!
Tingues coratge, no tinguis por. Busca els altres... junts canviarem el món!
10. Tu que et recolzes en el banc de la poca fe: aixeca't i camina!
Descobreix Jesús en el cor dels altres i la fe creixerà en el teu interior!

El valor i necessitat de l'amistat

G. Antonio Domínguez Domínguez

L'amistat lleial, sincera, desinteressada, suposa la verdadera comunió de les ànimes.

La verdadera amistat perdura i s'enforteix a través del temps i de la distància.

No es necessita veure freqüentment l'amic perquè l'amistat perduri.

És suficient saber que respondrà quan sigui necessari, amb un acte d'afecte, de comprensió i també de sacrifici.

L'amistat no es conquista... no s'imposa; es cultiva com una flor, s'adoba amb petits detalls de cortesia, de tendresa i de lleialtat.

Es rega amb les aigües vives del desinterès de l'afecte silencios.

No importen les distàncies... els nivells socials, els anys o les cultures... L'amistat ho esborra tot.

La felicitat de l'amic ens procura felicitat.

Recorda que les teves penes es tornaran meves perquè un llaç misteriós les farà meves, i un llaç meravellós i invisible. Ens uneix... LA AMISTAD...!

Per qui té un amic no existeix la solitud.

Gràcies per caminar al meu costat i saps que t'estimo de tot cor.

L'amistat és bella sobre tota ponderació.

ET REGALO TOTES LES FLORS DEL MEU JARDÍ.

PERQUÈ RECORDIS EMPRE QUE POTS COMPTAR AMB MI.

I ET DIC QUE OMPLES LA MEVA VIDA DE COLOR.

Perquè la teva amistat la guardo sempre en el meu cor.

RECORDA SEMPRE QUE QUI BUSCA UN AMIC SENSE DEFECTES ES QUEDA SEMPRE SENSE AMICS.

CRONOLOGIA DE LES CIRCULARS DEL TEMPS DEL G. JEAN-OLYMPE, SUPERIOR GENERAL DEL 1874 AL 1875

*Seminari SIEL, Roma
Dades tretes dels Arxius de la Casa Generalícia*

Nº	DATA	ASSUMPTE(S) TRACTAT(S)
368bis	5 maig 1874, París	Carta Circular * Gràtitud per les primeres cartes rebudes * Unió i caritat * Assemblees generals * Guia pels internats * Diaris: polèmiques referents als Germans * Exàmens pel títol * Algunes observacions
369e	15 maig 1874, París	Carta Circular als Germans Directors * Vot del Capítol General de constituir una Comissió per A l'examen i composició dels manuals del Capítol General que queden per fer * Llista d'obres adoptades per la Comissió de Matemàtiques * Constitució d'una Comissió per les obres d'Història i Geografia
369f	20 maig 1874, París	Circular * Nota n. 117 de la procura General * L'ideari de l'Educació pública un mètode d'estil. Enviar observacions al G. Paphnucius. * Cançons i escenificacions pels premis. * Nou mètode d'anglès per un Germà * Mapa hipsomètric de França * Vida del Venerable De La Salle pel G. Lucard * Vida del Venerable De La Salle per Armand Ravelet * Atlas * Biografia del G. Philippe i fullets de pietat
369g	23 maig 1874, París	Carta Circular Llista dels Aspirants a Vots
370a	Juliol 1874	Fullet * Sobre el 24è Capítol General * Treballs del Capítol
370b	26 agost 1874, París	Carta Circular als Germans Directors * Motius que imposen els canvis en els Prospectes sobre fundació de Comunitats * Enviaments, explicacions, etc.
370c	29 agost 1874, París	Nota 118 de la Procura General als Germans Directors * Notable afegit en el nou Sil·labari * Avantatges * Impressió del llibre "Lectures Corrents" * Vida del G. Philippe per Mr. Poujoulat * Obres de Matemàtiques que s'estan imprimint

370d	15 octubre 1874, París	Carta Circular als Germans Directors Instruccions sobre alguns dels Articles de la Llei de 1872 Referència a les Instruccions sobre el compromís decennal
370e	15 octubre 1874, París	Enviament de les Instruccions sobre formalitats per al compromís decennal Reemplaçament de 1874
371a	28 octubre 1874, París	Nota de la Procura General als Germans Directors * Sèrie de 10 mapes murals muts * Bust de marbre del G. Philippe per l'escultor M. Oliva, etc. * Llibres de l'Institut traduïts a l'anglès
371b	5 novembre 1874, París	Carta Circular als Germans Directors Sobre les reunions dels Consells de revisió per formar l'exèrcit territorial
371c	14 novembre 1874, París	Carta Circular als Germans Directors Enviament dels certificats per a servir de dispensa als Germans membres de l'exèrcit territorial
371d	4 desembre 1874, París	Carta Circular * A propòsit de les millores que Es podrien fer a la 2a edició del llibre Elements de Geometria
371e	15 desembre 1874, París	Carta Circular * Encoratjadors fruits dels Recessos * Audiència de S. S. Pius IX al G. Superior General
371f	25 desembre 1874, París	Carta Circular Introducció al Calendari religiós de 1875
371h	25 gener 1875, París	Carta Circular als Germans Directors * Sobre la Comissió de Geografia que serà convocada en les vacances de Pasqua
372	29 gener 1875, París	Carta Circular Es prega el prompte enviament de les notes per elaborar les Notícies Necrològiques
372a	5 febrer 1875, París	Carta Circular Avis. A propòsit de la venda de "vales" pels hàbits * Les Procures no podran donar el seu import en diners La donació dels "vales" d'hàbits només s'autoritzaran en tres circumstàncies
372b	6 febrer 1875, París	Nota n. 121 de la Procura General als Germans Directors * Impressió de les solucions de Geometria i d'Aritmètica per als Internats * Notícies sobre els llibres quadre * Vida edificants del G. Bérin-Denis * Nova edició del Manual domèstic * Quadre del Venerable De la Salle fent classe
372c	15 febrer 1875, París	Comunicació d'una carta circular per l'Obra del Venerable De la Salle Objecte: Fundació d'una obra per assegurar el reclutament dels Germans de les Escoles Cristianes i el desenvolupament dels Noviciats Menors
373a	12 abril 1875, París	Carta Circular dels Germans Assistents Petició d'oracions per la salut del G. Superior
373b	14 abril 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents als Rectors de París, encomanant a les seves oracions la salut del G. Superior General
373c	14 abril 1875, París	Carta Circular als GG. Directors de París * Es demanen oracions per l'estat del G. Superior general * A la Casa Mare s'exposa el Santíssim Sagrament

373d	17 abril 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents: Decés del G. Jean-Olympe, S. G.
373e	-----	Carta sobre la defunció del G. Jean-Olympe, Superior General El funeral es tindrà el 19 d'abril de 1875 a la Capella de la Casa Mare
373f	19 abril 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents als Amics de l'Institut Es recomana a les seves oracions l'ànima del G. Jean-Olympe, mort el 17 d'abril
373g	26 abril 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents Avis molt important sobre l'ús de les noves obediències pels Ferrocarrils
373h	1 maig 1875, París	Carta Circular Avis. Anunci de la llista per al proper Capítol General, expedit el 5 de maig
373i	3 maig 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents. Convocatòria del Capítol General per al 29 de juny. S'envia la llista dels Germans elegibles
373j	4 maig 1875, París	Carta Circular Obra del Venerable De la Salle al carrer Oudinot Reunió el 24 de maig a la Capella de les Dames del Retir, carrer Regard 15
373k	8 maig 1875, París	Comissió de Geografia als GG. Directors Enviament d'un cert nombre de resolucions
373l	8 maig 1875, París	Carta Circular de la Comissió de Dibuix * Enviament d'un resum d'Actes de reunions * Es demanen observacions
373m	18 maig 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents Enviament de la llista d'aspirants a vots
373n	15 maig 1875, París	Carta Circular Obra del Venerable De La Salle per al reclutament dels GG. EE. CC. * Enviament d'informació per donar a conèixer l'Obra i la seva fundació a París * Als Bisbes
373o	20 maig 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents S'anuncia que la subscripció pel Monument al Venerable De La Salle a Rouen s'ha coronat i la inauguració serà el 2 de juny
373p	20 maig 1875, París	Circular Nota n. 122 de la Procura General Anunci de la segona edició de "Lectures senzilles" * Catecisme en exemples, 2a part * Algunes peces de música * Vida del G. Bérin-Denis, 2a edició, més breu * Dos medallons en pasta, de 0.30x0.17 amb la Mare de Déu i Sant Josep
373s	2 juny 1875, París	Programa Inauguració del Monument al Venerable De La Salle a Rouen
373t	8 juny 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents Avis. Nombre de Germans elegits pel Capítol General
373u	28 juny 1875, París	Carta Circular dels GG. Assistents * Inundacions al Sud de França * Alguns detalls * Petició d'ajuda
373v	2 juliol 1875, París	Nota n. 123 de la Procura General * Anunci de l'obra sobre la inauguració del Monument al Venerable De La Salle * Relació de nous favors atribuïts al Venerable De La Salle * Heroïcitat de les virtuts

NOTAS SOBRE MIS LECTURAS

G. José Antonio Panero Andrés

Una vez más el H. José Antonio Panero comparte con nosotros sus lecturas, que muy bien nos pueden servir de lectura espiritual. Nos sugiere la invitación para que otros Hermanos puedan enriquecernos con sus lecturas.

PERALES PONS, Eduardo. Vivir el don de la comunidad. Editorial San Pablo

Dondequiera que convivan dos o más personas, allí hace acto de presencia la dificultad, y por múltiples razones. Se trata de tomar los medios que tenemos a nuestro alcance para hacerla más armoniosa e incluso gratificante. Y no esperar al otro, que dé el primer paso.

El religioso ha de descubrir en cada uno de los hermanos de la Comunidad, un don de Dios, no obstante todas las limitaciones humanas. Basta abrir los ojos del corazón, para detectar aspectos válidos, en buena parte de la vida comunitaria, y por tanto en los demás hermanos.

Es conveniente recordar y subrayarlo, que hay muchos inventos modernos que pueden interponerse entre los hombres, y dificultar el encuentro personal: televisor, ordenador, coche.

Los jóvenes esperan encontrar en la vida religiosa un ambiente comunitario de cercanía, de calor humano, afecto, lealtad, aprecio y solidaridad. El H. Basilio Rueda, marista, indiscutible autoridad en vida religiosa, afirma: *“Tengo la firme convicción, que hay no pocos que, teniendo verdadera vocación, se retiran, por causas como la pobre y, a veces, negativa vida comunitaria que les cupo en suerte, más o menos indiferentes, frías o incluso problemáticas”*.

Cuando alguien se ama en exceso a sí mismo, y ordena sus actos al bien propio, sin cuidarse del de los demás, está provocando para que los demás le paguen con la misma moneda. Cada uno tiene que enriquecer a la Comunidad con todo cuanto tiene y cuanto es.

Todos los miembros de la Comunidad deben tomar conciencia de que su conducta influye, para bien o para mal, en la calidad del clima comunitario. El mejor medio para obtener confianza es propiciarla. No hay que esperar a recibirla, hay que adelantarse a darla. Y, dándola, se recibe.

La vida comunitaria, al igual que la de la familia de Nazaret, debe estar constituida por una urdimbre de servicios, dictados por la caridad, que rige toda la vida del consagrado.

El P. Dehon, fundador de los PP. Reparadores, insiste en que se evite *“la crítica de los nuestros, por ser causa de ruina”*. La diversidad recuerda a todos que siendo diferentes, somos complementarios. Se impone la aceptación de los demás como es cada cual. Los religiosos fueron convocados por Dios, sin conocerse previamente, y al seguir la llamada, se han encontrado también con otros, que también fueron convocados. Y cada uno es un regalo, que Dios hace a los demás. Son personas con sus nombres, sus aspiraciones, sus alegrías y sus penas, sus virtudes y sus defectos. El ideal es que todos los Hermanos vivan en armonía, interesados y comprometidos con todo lo que es tarea de todos o de cada uno.

En un trato continuo y cotidiano, no hay quien no tenga necesidad de perdonar y pedir perdón. La Comunidad está hecha de los miembros que a ella han sido convocados. Y cada uno aporta sus luces y sus sombras, sus virtudes y sus defectos, su pasado, y sus aspiraciones para el futuro. El deseo de encontrar una comunidad ideal, hace difícil la aceptación de una comunidad, que dista mucho de ese concepto.

El bien común de una Comunidad religiosa está hecho de vida de fe, ritmo de oración comunitaria, interés de unos por los otros, comprensión, respeto y diálogo.

“Lo mejor es enemigo de lo bueno” afirma con toda razón el refrán. Cada miembro de la Comunidad ha de renunciar a lo mejor, de lo contrario corre el peligro de no tener ni lo bueno ni lo mejor. Aquello de que **quien espera el amigo sin defectos, se queda sin amigo**. La capacidad de aceptación de las personas y cosas, es un indicio de madurez humana. Pensamos producir, tener, y nos olvidamos de ser.

Quien tiene experiencia en vida religiosa, sabe cuán difícil es conseguir, que hable en una reunión, la persona que se encuentra bloqueada, por la presencia de una personalidad fuerte, que avasalla.

Nos halaga ser escuchados, que nos presten mucha atención, pero siempre preferimos, ceder a los otros, el honor de escuchar. No tener miedo a los silencios. Más bien respetarlos. Con esto se anima a seguir hablando, profundizando, comunicando. Dejar a cada cual expresarse hasta el fin, cuando expone su idea, sin interrumpirle. La alegría de vivir, aún en medio de las dificultades del camino humano y espiritual, forma parte del Reino.

El peor disolvente de la Comunidad, y que los abarca a todos es, el **Egoísmo**. Si ante el lamento de quien pasó mal la noche, respondo: ¡Pues anda que yo!, ¡le trae sin cuidado la mala noche de su hermano! La experiencia demuestra que quien ama, es amado. Cada persona está irradiando lo que vive. La delicadeza en el trato, la amabilidad, la gratitud, los detalles, ser solidario en el éxito y en el dolor, hacen crecer la Comunidad. A nadie le duele una palabra de aliento y de reconocimiento de los dones con que Dios le dotó.

MARTINI, Carlo Maria. Radicalidad de la fe.

“Elías llama a Eliseo, que está arando su campo, al pasar junto a él le echa encima su manto. Eliseo deja entonces los bueyes y corre tras el Profeta gritándole: Deja que me despida de mi padre y de mi madre; luego te seguiré. Elías se lo permitió: Despidete, pero vuelve, porque te he elegido para que me sigas”. Luego se fue con Elías y se consagró a su servicio. (1 Re.19,19-21)

Sin embargo, Jesús no acepta las motivaciones de los que piden seguirle. ¡No te percatas que eres aún esclavo de tu pasado, de tus amigos, de tus conocimientos y de tu mundo afectivo. Serás de los que seguirán mirando lo que han dejado, sin soltar el apego al propio yo.

“Así que Dios os ha dicho que no comáis de ninguno de los árboles del huerto?”(Gén. 3,1). Pregunta capciosa para desconcertar y engañar al creyente, mediante la duda y el miedo.

Tiene algo de verdad, pues existe una prohibición. No menciona la concesión que Dios ha hecho del resto de los árboles. Obliga a plantearse preguntas: *¿Tal vez hay segundas intenciones? ¿Y si no busca nuestro bien? ¿No nos estará engañando?*

¿Cómo hace el tentador para confundir al adolescente, de prestar oídos a la invitación al celibato, o al sacerdote ya maduro, sobre el celibato que ha abrazado? ¿No será una idea y obligación descabellada, inútil y perjudicial?

Me he encontrado a menudo con vocaciones de talante expiatorio, que pensaban abrazar la vida religiosa o sacerdotal, para que el padre *“recuperase la fe, o aquel pariente se convirtiese”*. Sin ser malo el motivo, no aguanta ni justifica la elección vocacional. A veces puede haberse debido al hecho de que el padre o la madre hayan deseado tener un hijo sacerdote o religioso (es algo raro hoy día).

Otra forma sutil y refinada, se deduce del (Gén. 2,18): *“No es bueno que el hombre esté solo”* y si *“los dos se hacen uno solo”*, quiere decir que la virginidad no es un valor. La fuerza de la Palabra de Dios es muy grande, y algunas vocaciones al celibato quedan absorbidas por estos prejuicios –como la semilla que cae en el camino, en terreno pedregoso... -germina, pero luego sale la duda: *¿Me salvaré solo? ¿No necesito a una mujer asignada por el Creador?* Vocaciones que quedan agostadas por ese sol que parece tan lógico y contundente.

Otra forma de confusión por el Reino, es el temor a la **“soledad”**. El celibato es muy difícil para mí, que necesito compañía y afecto. El miedo a la soledad es parte de la verdad, pero confunde la soledad con el aislamiento. El celibato comporta vivir durante algún tiempo, la amistad con sólo Dios, pero no de aislamiento, que proviene de encerrarse uno en sí mismo. Si uno se aísla, es culpa suya, porque no es capaz de comunicarse y de irradiar en torno a sí. Con frecuencia las uniones conyugales son soledades entre dos. Como decía el poeta Campoamor: *“La soledad de dos en compañía”*

El ambiente es importante, la dirección espiritual también, pero todo debe estar centrado en torno a la persona de Jesús, que prometió ayuda, alivio cuando nos encontramos fatigados, en nuestro diario caminar.

Es cierto que nuestro ministerio nos solicita sin límite de horario o de días, toda la semana. Puede constituir una ayuda contra la soledad, pero no debe restar los momentos de intimidad con el Señor.

No es poco frecuente, que veamos socavadas nuestras propias fuerzas. No hemos tenido en cuenta nuestros límites, y hemos malgastado las energías. La falta de orden en las comidas, en el dormir, puede obtener el aplauso de la gente, que nos considera muy entregados a nuestro ministerio, pero a la larga se paga.

Es importante saber ejercer un humor sano a sí mismo y a los demás, con cierto desparpajo, sin dejarse ganar por situaciones de apariencia trágica. No perder la paz, sino continuar pidiendo al saber que, en realidad, Él nos dará el pan, el huevo, el pescado, el Espíritu.

"Omnia posum in Eo qui me confortat". Hay que pedir la ayuda, la consolación, con la insistencia de aquel que visita al amigo porque necesita comer (Lc. 11,5). La perseverancia en la oración suscita en nosotros ese espíritu filial, de abandono, que es ya el Espíritu Santo.

RIVERO, Jordi. Dormidos ante el mal

Mientras los cristianos duermen, el mal avanza. Esto lo demuestra la historia. En la segunda mitad del siglo XX, Nietzsche declaró: *"Dios ha muerto"*. Sus palabras fueron puestas en la práctica por Hitler y los nazis. Marx y Engels, por su parte, elaboraron el comunismo ateo. Dos grandes fuerzas, que aunque antagónicas, se presentan como dos cabezas de la misma bestia infernal.

Cuánto engaño, destrucción y muerte se ha causado en el siglo XX. Guerras, holocaustos, miseria de millones de habitantes. ¡Cuántos cómplices tiene la bestia! También son culpables los que duermen. La Virgen en Fátima, y los Papas, nos han advertido de la urgencia de unirnos en la batalla, a Cristo y su Iglesia.

Pero pocos comprenden el peligro de la fiebre del pecado, que obstina la razón. El demonio no descansa. Ya lo dijo Jesús: *"Los hijos de este mundo son más astutos con los de su generación, que los hijos de la luz"* (Lc. 16,8).

Siendo así las cosas, mientras los seguidores de Sigmund Freud propagaban sus teorías, equiparando la moral cristiana a una represión dañina, muchos cristianos dormían.

El Dr. Benjamín Spock, entonces dijo que no debíamos corregir a nuestros hijos cuando se portan mal, porque podríamos herir su personalidad y dañar su autoestima. Los cristianos callaron para no parecer fuera de moda o intransigentes. Más tarde, alguien dijo a los maestros, que no debían disciplinar, pues esto era un abuso contra los menores. Nadie se atrevió a disciplinar porque daba mala publicidad y podía ocasionar una demanda. Hoy día, los niños llevan armas a la escuela, y la escuela es un lugar incontrolable de terror. Los cristianos siguen durmiendo y callan.

Los ateos se organizan, y la Sra. Madeline Muria O Hare de los EE.UU. protestó contra la oración en las escuelas. Los cristianos dormían, pensando que aquello no iba a ningún lado. Pero el gobierno terminó cediendo ante quienes más gritaban. Y la oración y el crucifijo en la escuela desaparecieron.

El movimiento ateo fue creciendo. Bajo pretexto de que no se debe forzar la religión, exigieron que ni siquiera se mencione la Biblia en las escuelas. La mayoría de los cristianos pensó que aquello no tenía importancia. La Biblia desapareció de las escuelas, y hasta se prohibió poner Pesebre en Navidad en los edificios públicos. El Pesebre también era *"ofensivo"*.

Los comerciantes de pornografía aprovecharon las nuevas libertades para sofisticar sus revistas. Quisieron aumentar la *"apreciación del cuerpo"* y proliferó la pornografía infantil. A esto lo llamaron libertad de expresión. Y los cristianos dormían callados.

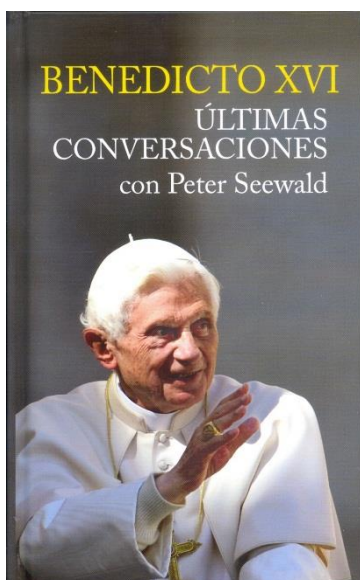
Otro *"experto"* en la educación declaró: *Los menores van a tener relaciones sexuales de todas maneras. Vamos a facilitarles todos los condones que quieran, para que puedan divertirse sin contraer enfermedades. Se los daremos en las escuelas, y para proteger la privacidad del niño, no informaremos a los padres. Pronto tuvimos más inmoralidad que antes, más enfermedades venéreas, y más jóvenes incapaces de las responsabilidades del matrimonio.*

La industria del entretenimiento dijo: *En este ambiente hay grandes posibilidades para hacer dinero. Hagamos películas y shows que promuevan la violencia, el sexo lícito, porque es nuestro el único derecho de hacer lo que queremos. Pronto descubrieron que tenía más éxito si se burlaban de la Iglesia Católica. Al que no le guste que no las vea. Mientras, los católicos seguían dormidos.*

LECTURES ÚTILS

G. Jaume Pujol i Bardolet

BENEDICTO XVI. Últimas conversaciones con Peter Seewald. Mensajero 2016, 309 páginas

Al llarg de les pàgines d'aquest llibre es capta l'itinerari de Josef Ratzinger des de la infància fins la situació actual de Papa Benet XVI emèrit. L'entrevistador es mostra atrevit en les seves preguntes i el Papa Benet hi respon amb molta sinceritat i humilitat. Sabem que procedeix d'una família treballadora i cristiana i a més completament antinazi. No amaga que la seva mare fou filla il·legítima, cosa que no li representà cap trauma ni dificultat. Ell era el tercer dels fills, havent-hi abans una germana, i un germà capellà. Pares i germans visqueren sempre la mútua estimació.

Com estudiant, professor i vicari de parròquia manifestà una rica personalitat tant per les seves qualitats personals com per l'aspecte intel·lectual. Prevere als 24 anys, defensa la tesi doctoral als 26 anys i, cosa estranya, es produeix una forta polèmica entre dos membres del tribunal a propòsit del text de la tesi, però accedeix a doctor. Té èxit com professor i catedràtic estrella durant 19 anys, amb classes sempre completament plenes d'alumnes i d'apunts que es distribueixen entre ells.

Als seus 41 anys (1968) publica el llibre *"Introducción al Cristianismo"* que s'ha traduït a molts idiomes i amb nombroses edicions, fins i tot avui mateix. A propòsit d'aquest llibre Joan XXIII digué: *"Ningú no podia haver expressat millor que aquest teòleg 'jove' el que jo realment pretenia al convocar el Concili"*.

És nomenat bisbe de Múnic el 1977 durant 5 anys. El 1981 Joan Pau II el nomena Prefecte per a la Congregació de la Doctrina de la Fe, responsabilitat que portà durant 24 anys amb tot d'haver demanat la dimissió, tres vegades, cada 5 anys, però Joan Pau II li responia que "de cap manera". El 1984 membre de la comissió per les Causes dels Sants. Del 1986 al 1992, President de la Pontifícia Comissió per a l'elaboració del Catecisme de l'Església Catòlica. Cardenal el 1993. És elegit el 265è Papa el 2005 fins la dimissió el 2013.

L'entrevistador li fa preguntes agosarades com la seva col·laboració en el Concili, la seva relació amb Hans Küng i amb altres teòlegs de l'època, el seu discurs de Ratisbona, IOR, Vatileaks, la qüestió del perquè de la seva dimissió com a Papa, la relació amb jueus, musulmans, ortodoxos, etc.

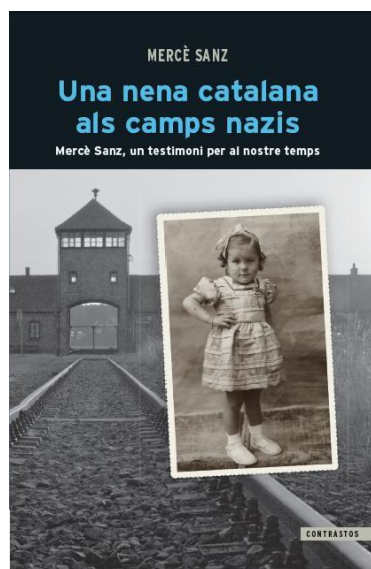
Se li fa ressò de les tres Encíclics *Deus caritas est*, *Spe salvi* i *Caritas in veritate*, a més de 13 cartes apostòliques, 116 constitucions apostòliques i nombrosos altres escrits com els 3 volums sobre Jesús.

El Papa Benet es manifesta amb molta sinceritat. En silenci i calladament elimina el besamans i substitueix en l'escut d'armes la imponent tiara papal per la mitra episcopal. Parla en una mesquita, participa per primera vegada en una celebració litúrgica protestant. Nomena un protestant com a President de la Pontifícia Acadèmia de Ciències, i a un musulmà com a professor de la Pontifícia Universitat Gregoriana. Ara sabem que el 1991 tingué una hemorràgia cerebral i que des del 1994 està afectat de ceguesa del seu ull esquerra.

En renunciar al Pontificat digué: *"Sóc un cristià completament normal, ho he fet sense pressions ni de persones ni de situacions, reconec que ja no podia donar més de mi mateix i que no hagués mai dimitit per fugir d'una situació o d'una responsabilitat"*.

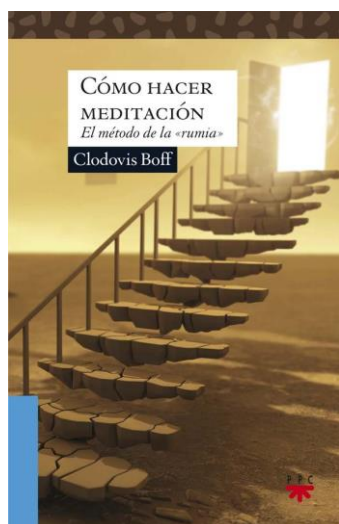
Considero que aquest llibre és molt recomanable per un apropament a la realitat de l'Església, a la intimitat d'un Papa i al funcionament d'un pontificat. Benet XVI ha estat i segueix essent un gran servidor de l'Església. *"El seu esperit apareixerà de generació en generació cada vegada més"*.

MERCÈ SANZ. Una nena catalana als camps nazis. Claret 2015

Mercè Sans i Castellet va néixer a Lleida el 1933. De petita es va traslladar a Torroella de Montgrí on el seu pare feia de mestre. Aquest era catòlic convençut i republicà i això li ocasionà problemes. Va ser mobilitzat com a soldat. A la Mercè que tenia 6 anys i al seu germà Hermini de 7 anys i mig, els conduïren a una casa de Colònies a Vic i després d'uns dies han de fugir a França a peu, sense els pares. L'Hermini s'ocupà molt de la seva germana i davant les dificultats de caminar se la carregava a les espatlles. Ara ja estan a l'inici d'una horrorosa tragèdia, de la qual la Mercè no n'ha pogut ni volgut mai parlar fins arribat als 80 anys i encara sota la recomanació de Mn. Xavier Morlans entre d'altres.. Van passar per diferents camps nazis de França i Alemanya. Tots dos seran objecte d'experiments mèdics molt dolorosos i sense cap mena d'anestèsia. Els familiars se'n van desentendre. Els trasllats amb trens atapeïts de persones sense poder-se moure durant hores i sense saber si era de nit o de dia i fent-se a sobre les necessitats, foren de gran sofriment. Van patir gana i set doncs només rebien una plat de naps cada dia i un got d'aigua. Anaven bruts, sempre amb el mateix vestit, afectats de sarna i polls. Veien que cada dia desapareixia molta gent i en venia de nova. Ells també van haver d'estar a la fila i sense saber perquè no els van portar a les "dutxes". Acabada la guerra els continuarà el calvari, doncs la família dels tiets no els varen rebre amb satisfacció. Però es van haver d'espavilar. La Mercè va començar a aprendre a llegir als 13 anys i als 17 ja havia acabat el batxillerat. Seguidament va fer els estudis d'infermera a l'Hospital de Sant Pau excel·lint amb diferents especialitzacions amb el desig de fer serveis. Va pertànyer a les Congregacions Marianes dels Jesuïtes i també va ser catequista al barri del Polvorí. Va impulsar les unitats de Bancs de Sang en diferents poblacions i va dedicar-se a extraccions a leprosos, sense cap objecció. Casada als 35 anys amb un home que dirà extraordinari, tindrà una filla. La seva horrorosa experiència de la infància, que la va marcar intensament, li serví per a una dedicació sense mesura al bé dels altres.

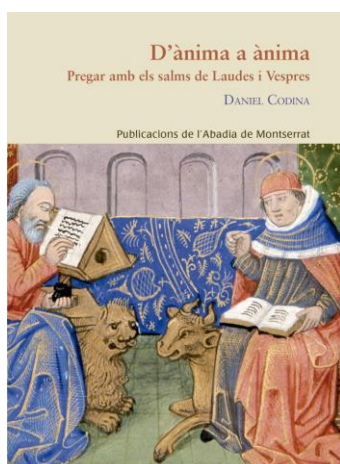
BOFF, Clodovis. Cómo hacer meditación. El método de la «rumia». PPC 2016

Crec que és un llibre que ens pot anar molt bé per a restablir la meditació com a "primer i principal dels exercicis diaris". L'autor comença dient que l'home modern ha oblidat l'art de meditar. És pobre en interioritat. L'home modern ha anat a la Lluna però no encerta a entrar en el seu propi cor. La meditació val per a tot el món i no solament per a los persones de fe. Qui medita adquireix una identitat més sòlida. Afirmar que a una ment dispersa li segueix una vida intranquil·la i infeliç; mentre que a una ment meditant li segueix una vida serena, feliç i benaurada. La frenètica rutina del nostre temps porta fàcilment a l'activisme i a l'estrès. La meditació té també conseqüències terapèutiques corporals i espirituals, recuperant la salut, no solament de l'ànima, sinó també de la ment. Però, l'autor, després d'haver donat aquestes consideracions es refereix sobretot a la meditació espiritual, que considera que hem de recuperar. La meditació és més per "sentir" que per "saber", és per unir-nos a Déu. Dóna concrecions com: entrar en clima de meditació, lloc per fer-la, temps, serenor interior, silenci exterior, silenci interior, el text de la meditació,

sobretot de la Bíblia. En el cas de malestar físic (malaltia, cansament, mala digestió, etc.) la meditació s'haurà de limitar a un lliurament confiat a Déu.

Dóna importància el mètode de la «rumia» consistent en rumiar profundament i insistentment una frase fins i tot repetint-la força vegades en forma mantritzada, assaborint-la i fent-la ressonar. A Orient ha estat molt utilitzar aquest mètode que arriba al cor de Déu i també a Occident des dels monjos primitius. El 1982 el monjo irlandès John Main fa impulsar amb èxit aquest tipus de meditació, com a mitjà per arribar a passos següents. Fa memòria de nombrosos Fundadors remarcant la importància que van donar a la meditació i els mètodes que van establir. També cita a Sant Joan B. De La Salle.

El Concili Vaticà II volgué que els cristians, no solament els preveres i religiosos, redescobríssim la pregària dels salms, concretament la Litúrgia de les Hores, en els dos moments fonamentals de Laudes i Vespres. Per aquest motiu el P. Daniel Codina ofereix introduccions i orientacions sobre els continguts dels himnes i salms de Laudes i Vespres de cada dia de l'any. Els salms són pregària, però en sentit molt ample: més enllà de la literatura, de la poesia, de les imatges, de les evocacions històriques, l'Església, els cristians, de sempre hi hem trobat un mitjà de comunicació amb Déu i un aliment per a la fe i l'esperança.

Els salms són com un mirall de la vida: ens hi veiem, hi quedem reflectits, perquè les angoixes i les esperances de què ens parlen són les nostres, però també la fe i la lloança i l'amor a Déu.

El P. Daniel Codina ha titulat el llibre "*D'ànima a ànima*", des de "l'ànima del salmista que va compondre els salms a l'ànima de qui els prega". La nostra ànima s'ha de trobar amb la del salm i la del salmista i la de tots els homes de fe. I sobretot, l'ànima de l'Església s'ha de trobar amb l'ànima de Jesucrist, el nostre Senyor, que va pregar amb els salms. També, a l'hora de fer-ne pregària, la nostra ànima s'uneix a la dels altres cristians de tot el món que preguen igual. Un llibre molt recomanable.

ENTREVISTA AL P. DANIEL CODINA (A rel del llibre "D'ànima a ànima")

PER COMPRENDRE EL SALMS

Òscar Bardají

Davant la quantitat de gent que segueix els oficis de Laudes i Vespres de Montserrat per ràdio i per internet (www.montserratcomunicacio.cat), el P. Daniel Codina, OSB, va pensar que «calia ajudar a comprendre i fer dels salms una pregària cristiana; no són fàcils ni per la literatura, ni per la teologia, ni per l'espiritualitat que respiren. Hi ha salms sapiencials, pregàries, salms històrics, salms messiànics que emanen una comprensió al·legòrica...». El llibre *D'ànima a ànima* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat) «vol ser una ajuda en aquest sentit».

Què ens diuen els salms?

Ens parlen de la vida, de l'home en les seves dificultats internes i externes, de la història, del poble, de l'amor de Déu pel poble, dels pecats i de les esperances, de lloança i d'angoixa... Com diu sant Atanasi d'Antioquia, els salms són un mirall per a nosaltres: ens hi trobem reflectits. En la pregària ens veiem en el salm; no cadascú individualment sinó en conjunt. Tots formem part d'aquesta humanitat que trobem en els salms. Per això és tan bo pregar-los en comunitat: també és una manera de pregar els uns pels altres.

És difícil interpretar els salms?

N'hi ha de més difícils que d'altres: hi ha un component literari, de poesia, que pesa molt. També la mentalitat de l'Antic Testament pot ser una dificultat afegida que cal corregir amb una visió cristiana. Cal paciència i anar-hi entrant a poc a poc, amb el cor obert i l'ànima sensible.

Què hi aporta en el llibre?

No faig exegesi bíblica, sinó que intento ajudar les persones a entrar dins l'ànima del salm des de la fe, de la sinceritat de la pregària personal i eclesial. Hi apporto el meu bagatge humà i espiritual i intento arribar a l'ànima del salm.

ALTRES LECTURES POSSIBLES...

LINKS D'INTERÈS...

Enseñanzas del Papa Francisco

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PQIjhWXpwcmtBT0E>

Història Universal

<http://www.uv.es/ivorra/Historia/Indice.htm>

Glosario lasaliano

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PZjzPzOW5vLTdWc1k>

Mensaje del H. Visitador Jesús Miguel Zamora con motivo de la canonización del H. Salomón Leclercq

<https://youtu.be/MYCYCqU1gys>

NOTA. El Sr. Joan Segon, antic alumne de La Salle Manresa, ens ofereix aquests 5 links, resultat d'un viatge fet als països en qüestió. Es tracta d'una informació molt ben presentada.

1 - PANORÀMIQUES D'ISRAEL (9')

<https://www.youtube.com/watch?v=4GPnFZL3WFo>

2 - PANORÀMIQUES DE PALESTINA (6')

<https://www.youtube.com/watch?v=rd85HM1rYXM>

3 - ÀRABS I JUEUS (11') (Complicades relacions entre àrabs i jueus)

<https://www.youtube.com/watch?v=QSmMrofW0Fo>

Els dos següents volen ser un recull d'imatges documentals i estètiques del que li va semblar més significatiu en els corresponents indrets.

4.- PANORÀMIQUES DE TERRA SANTA (11')

https://www.youtube.com/watch?v=JVuU_t_R0q4

5.- PANORÀMIQUES DE JORDÀNIA (12')

<https://www.youtube.com/watch?v=wNgGWayafjU>

Clausura del Capítulo General de los jesuitas

http://www.periodistadigital.com/religion/vida-religiosa/2016/11/12/arturo-sosa-cierra-la-cg36-invitando-a-los-jesuitas-a-ver-este-mundo-con-los-ojos-de-los-pobres-religion-iglesia-compania-jesus.shtml?utm_source=Religi%C3%B3n+Digital&utm_campaign=72c9e61209-EMAIL_CAMPAIGN_2016_11_13&utm_medium=email&utm_term=0_afbad51ad0-72c9e61209-154200789#.WCjFwvx15lo.gmail

Edelweiss (trista història en el camp de concentració d'Auschwitz)

<https://drive.google.com/file/d/0BwjoVqx2c81PWmwxT214SmRxQU0/view?usp=sharing>

L'obra de Gaudí a cop de clic

<http://www.portalgaudi.com/>

Catedral de Córdoba

<http://visitacatedral.promediadifusion.com/>

Esglésies romàniques de la Vall de Boí

www.youtube.com/embed/zMRDqJyqTt4?rel=0

Té futur el Cristianisme? (Teòleg Carmelo Dotolo)

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PNG1YUnZZRjM5LWs>

El Greco

<http://www.visualelgreco.es/indice.htm>

28 escapades de cultura, natura i diversió amb FGC

<http://www.timeout.cat/barcelona/ca/que-fer/28-escapades-de-cultura-natura-i-diversio-amb-els-fgc>

Dofins

<https://www.youtube-nocookie.com/embed/pRFq7K4vCSk?rel=0>

Curiosidades de nuestro cuerpo

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PdFh3eWVaX2FyUlK>

Los beneficios de comer cerezas

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PRVJsYIVFZFdsMDA>

El cuerpo humano al microscopio

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PMGlxeGlpan0QXc>

Anècdotes Lasal·lianes

G. Ricard Serra i Feu

Anècdota nº 39:

El Germà Luis Carlos (“Mami”) a mitjans anys 60 era a la Salle Tarragona. El seu germà havia obert una granja entre Tarragona i Torreforta i li demanava que anés a ajudar-lo les hores que li deixava lliure la classe de 2n de Comerç de la qual era el tutor. Ell ho feia de bon grat, anant-hi amb auto-stop. Tanmateix, al marge d’aquesta anècdota, cal dir que, com més l’ajudava, més li demanava, abusant de la seva disponibilitat i de les seves altres obligacions col·legials i comunitàries. I per això la cosa no va acabar bé. Encara que no sigui objecte d’aquesta anècdota, cal fer constar que el seu germà va arribar més tard al súmmum d’anar-se a queixar al Director de la Salle Tarragona, que era el Germà Gervasi (Josep Sanz), de males maneres, exigint que el seu germà tenia l’obligació d’ajudar-lo més, ja que era el seu germà carnal, cosa a la qual posava dificultats el Germà Director. I que la reclamació va anar pujant de to, fins que el conserge (Sr. Montes) va sentir els crits des de consergeria i va pujar corrents a alliberar el Director, amenaçant el germà granger de cridar la policia per “allanamiento de morada”, si no sortia immediatament del despatx, cosa que sí va fa fer.

Però l’objecte d’aquesta anècdota lasal·liana és diferent i anterior a aquest fet. Resulta que un dia que el Germà “Mami” anava a ajudar-lo, buscant un auto-stop a la carretera, se li va parar, **davant de la seva sorpresa**, el Germà Visitador Plácido (Santaeulària).

-“¿Dónde va, Hermano Luis?”

Ell no es va atrevir a dir la veritat.

-“Voy a la Casa San José de Cambrils”

I el murri del Germà Visitador, que bé sabia on anava, va pensar que tenia ocasió de xafar-li la guitarra per tanta ajuda exagerada al seu germà granger.

-“Hombre, ¡qué casualidad!, yo también voy. Le llevaré con gusto!”

No sé com s’ho va fer el bon Germà “Mami” per retornar a la Salle Tarragona. Però, quan de retorn va explicar la mala sort que havia tingut, el Germà Miguel Domínguez, tot rient, li va dir:

-“No te quejes. En el pecado está la penitencia.”

**En el pecat hi ha
la penitència**

Anècdota nº 40:

Quan érem Petits Novicis o Escolàstics a Sant Josep de Cambrils a mitjans anys 50, tot ho fèiem en castellà (fins i tot teníem prohibit parlar en català als nostres companys de formació). Però teníem 2 ocasions de sentir el català. A la segona missa (Missa Major) dels diumenges, perquè venien veïns. I per Nadal quan anàvem al teatre del Sagrat Cor de Cambrils a veure els Pastorets.

En una d’aquestes segones ocasions, va succeir aquesta anècdota. Quan va ser el moment dels Pastorets en què els protagonistes Jonàs i Mataties entonen cobles humorístiques que fan referència a fets d’actualitat, Jonàs va sorprendre tothom amb aquesta:

-“¿No saps, Mataties, què és l’Eternitat?”

El rellotge dels “Hermanos”, perquè sempre està parat”

El públic va esclatar amb un gran aplaudiment. I és que realment el rellotge de la façana de Sant Josep portava anys parat marcant sempre la mateixa hora. Recordo molt bé que, quan jo vaig entrar al Petit Noviciat l'octubre del 52, el rellotge marcava les 6'05. I molts anys després, quan érem Escolàstics, encara seguia marcant la mateixa hora.

Anècdota nº 41:

A mitjans anys 60, el Germà Director de la Salle Tarragona, Gervasi (Josep Sanz), ens va organitzar una visita a la fàbrica dels renomats vins Muller. Al moment de la degustació ens van servir vi de missa, cosa que va contrariar, per ignorància, el Germà Luis Carlos ("Mami"), el qual va remugar:

-“¡Claro, al bueno del Hno. Director no se le ha ocurrido otra cosa que sugerir que nos den vino de misa para degustar, porque somos religiosos! Yo prefería otra clase de vino”.

-“Que no, Hno. Luis, no es eso. El vino más renombrado de Muller es el vino de misa. Fíjate que la propaganda dice: “Vinos Muller: proveedores pontificios”.

El mateix Germà Luis Carlos ("Mami"), mentre corregia a la sala de Comunitat els treballs dels seus alumnes, de 2n de Comerç, solia queixar-se que tenia molta feina. Però el Germà Emilio Cantarino li preguntava:

-“¿Cuántos alumnos tienes?”

Com que a Comerç hi havia molt pocs alumnes, el Germà Cantarino li replicava:

-“No te quejes. Yo tengo más del doble de alumnos que tú. Oh admirable commercium!”.

Anècdota nº 42:

El curs 67-68 quasi tot l'antic Col·legi de Josepets s'havia traslladat ja a La Salle Gràcia, amb la qual es fusionava. A Josepets quedava només la classe dels petits, animada pel gran parvulista Germà Josep Chimenos ("Txin-txin"). També residíem a Josepets, amb el Germà Conrad Rovira de Director, un grup de Germans joves que estudiàvem a la universitat i, a la tarda, fèiem una mica de classe a La Salle Gràcia.

Un dia que els alumnes del Germà Chimenos pujaven de l'esbarjo cap a classe, contràriament a la seva habitual disciplina i silenci, aquell dia estaven una mica xerraires. Però el Germà Chimenos ho va solucionar amb un dels seus **originalíssims recursos**. Jo vaig tenir la sort de presenciar-ho, perquè en aquell moment baixava per la mateixa escala per la qual pujaven els nens. Sota l'escala hi havia un petit espai, tancat per una porteta, on em sembla que es guardaven serradures. El genial Germà Chimenos va fer:

“¡Psss, silencio, detrás de esta puertecita hay un gatito que duerme. Y no tenéis que despertarlo! Si no lo despertáis, esta tarde os lo enseñaré”.

Els nens, encuriosits, van fer un gran silenci. Llavors el Germà Chimenos, després de deixar els alumnes a l'aula, va córrer al Germà Director per dir-li:

“Si us plau, Germà Director, busquí'm corrents un gatet per ficar-lo sota l'escala! Jo mai no enganyo els nens. Els hi he dit que hi havia un gatet i ha de ser veritat. Els hi he d'ensenyar aquesta tarda!”

I així es va complir. El Germà Conrad va aconseguir el gatet i el Germà Chimenos el va poder ensenyar als nens.

Continuaran les anècdotes lasal·lianes en el proper nº de “PAX”

FUEGO EN EL MAR

G. Lluís Diumenge i Pujol

CINE

Direcció i guió: Gianfranco Rosi.

Música: Stefano Grosso.

Fotografia: Gianfranco Rosi.

Intèrprets: Pietro Bartolo, Samuele Pucillo,
Samuele Caruana, Mattias Cucina,
Maria Costa, Maria Signorello.

Estrena: Barcelona, octubre 2016.

Duració: 108 minuts.

FESTIVAL DE BERLÍN: ÓS D'OR.

El documental aborda la constant arribada de refugiats a l'illa siciliana de Lampedusa, agitada per doloroses onades d'emigrants. Es comptabilitza en uns quatre-cents mil el nombre de refugiats que han arribat a les costes d'aquest tros d'Itàlia, tan proper a l'Àfrica, els últims anys; 15.000 dels quals han mort abans d'arribar a la costa.

8 de juliol del 2013. El Papa Francesc visita l'illa i denuncia la *globalització de la indiferència*. "Immigrants morts al mar per aquestes barques que, en lloc d'haver estat una via d'esperança, ho han estat de mort. **És una vergonya!**".

20 de febrer del 2016. La Berlinale reconeix el documental de Gianfranco ROSI amb l'**ÓS D'OR**. A ells, als morts, com als habitants de Lampedusa, "que són mariners i accepten el que arriba del mar" va dedicar el premi ROSI.

Fuocoammare és el títol d'una cançó popular que tothom taral·leja. Evocació del bombardeig sofert per un vaixell italià. Moment en que semblava que hi havia **fo** en el mar.

Reflecteix dues històries paral·leles: l'illa i les migracions. Difícil de relacionar: els emigrants desembarquen de nit, puguen a un autobús i els acompanyen a un centre d'acollida. La marina italiana es consagra a salvar vides.

Amb una llum tènue, freda i hivernal, la càmera enfoca els mariners, un submarinista i el locutor de ràdio. Veiem com pregunten als musulmans i els símbols religiosos en una habitació familiar.

La vida quotidiana gira al voltant de *Samuele*, un nen de tot just 12 anys, una presència cinematogràfica impressionant amb la seva naturalitat i simpatia. *Pietro*, director de l'hospital, fa la revisió dels nouvinguts i és també l'encarregat

de realitzar les autòpsies dels cadàvers ofegats a la costa. Veiem morts apilats en sacs en una escena de trenta terribles segons. És la vergonya d'una Europa que s'envolta de murs.

Fuego en el mar és un exemple paradigmàtic de cinema-testimoni contemporani que aposta per una mirada minuciosa sobre com són rebuts els immigrants a Lampedusa i com, malgrat l'aspecte més dramàtic de la situació, aquells que hi són des de sempre i els que acaben d'arribar miren de tirar endavant en les seves vides.

L'Europa de la llibertat i els valors ha naufragat per la passivitat dels seus governants. Tots hem perdut el sentit de la responsabilitat fraterna.

Els nostres germans, víctimes de terratrèmols

Mirant més enllà

ENVERS UNA CULTURA
VOCACIONAL LASAL•LIANA

9 A 11 FEBRER DE 2017- EL ESCORIAL

SUMARI

EDITORIAL, Consell de Direcció	3
La icona de Vaugirard... Per què?, G. Jaume Pujol i Bardolet	4
Encetem l'Any Nou 2017, G. Ramon Font i Serra	7
Próximo Sínodo sobre Jóvenes y Vocaciones, Jesús Bastante	9
El missatge de "Laudato si", G. Jaume Pujol i Bardolet	10
Amb motiu dels 500 anys de Luter, Cameron Doody	15
La Sociedad capitalista, Leonardo Boff	18
Los "sin techo cada vez son personas mejor formades", Salvador Busquets	20
Epitafio para Europa, Pilar Rahola	24
El testament de la Germana Isabel Solà, Isabel Solà	25
Sant Germà Salomó, màrtir de la Revolució Francesa	26
Salm 91, G. Ramon Grau i Estany	30
El sagrament de la Comunitat, Miquel Àngel Taula Bouzas	33
Ens diem La Salle: de la "Missió Compartida" a la "Immersió Lasal·liana", G. Jaume Pujol i Bardolet	35
Precisions lasal·lianes, G. Jaume Pujol i Bardolet	36
Planisferi del Col·legi La Salle Bonanova, G. Joaquim Morató i Comerma	39
La Salle, una gran família, G. Virgilio García López	42
Ante la experiencia de «duelo», . Miquel Xancó i Roca	44
Tenemos un Papa que cree en el Evangelio, José María Castillo	50
Entrevista a Francesc Torralba, Xantal Llavina	52
Primer Taller bíblic: Lasal·lians, missatgers de la misericòrdia de Déu, G. Josep Espuny i Crespo	55
Entrevista al G. Ramon Grau i Estany, G. Ramon Pascual	56
Punts de reflexió oberts a l'opinió de cadascú, G. Jaume Pujol i Bardolet i altres	61
Dues petites reflexions, G. Ramon Font i Serra	65
Recordant el nostre Germà Antonio Carmona, Sr. Dante de Zabaleta Orellano, Director LS Palamós	66
Antonio Carmona: In Memoriam, KSr. Jaume Burgell, ex-alumne La Salle Palamós	67
Recordant el G. Jesús García, Sr. Pere Vivancos, Director La Salle Congrès	69
Testimoni de l'Associació La Salle Tarragona al G. Jesús García, Sr. Joaquim Julià Panadés, President	70
Mira + enllà: Transcendència, G. Santiago Temprado Ordáz	72
Sobre los escritos de La Salle, G. Santiago Temprado Ordáz	73
Recordant Sant Joan Despí, G. Jaume Pujol i Bardolet	75

El curs avança... a Cassà, <i>G. Ramon Font i Serra</i>	78
La Salut de les persones grans, <i>Herbart Carcamo</i>	81
“No hay nada nuevo bajo el sol”: espiritualidad en tiempos de crisis, <i>Frei Betto</i>	84
Envellir amb dignitat, <i>Juan Jáuregui</i>	85
Aprendre a viure, <i>Aportació del G. Ramon Font i Serra</i>	86
El valor i necessitat de l'amistat, <i>Aportació del G. Antonio Domínguez Domínguez</i>	87
Cronologia de les Circulars del G. Jean-Olympe, <i>Arxiu Casa Generalícia</i>	88
Notas sobre mis lecturas, <i>G. José Antonio Panero Andrés</i>	91
Lectures útils, <i>G. Jaume Pujol i Bardolet</i>	94
Altres lectures possibles, <i>Links d'interés, Divers</i>	97
Anècdotes Lasal·lianes, <i>G. Ricard Serra i Feu</i>	99
Cine. “Fuego en el mar”, <i>G. Lluís Diumenge i Pujol</i>	101
Els nostres germans víctimes de terratrèmols	103
Mirant + enllà – Envers una cultura vocacional lasal·liana	104
Arbre der Ramon Llull	105

